

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ: ไม่เดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง
ของนิสิต/นักศึกษา

โดย วิชุดา กิจธนธรรม

กันยายน 2554

ສັນຖາເລກທີ MRG 5280090

รายงานการວິຈัยຂັບສົມນູຮັ້ນ

ໂຄງກາຣ: ໂມດເດລຄວາມສັນພັນທີເຊີງສາແຫຼວງທັກມະຊືວີຕະແລກຄົງກາຣເສີຍ
ຂອງນິສິຕ/ນັກສຶກຍາ

ວິຊາ ກິຈຮຽນຮ່ວມ ມາວິທຍາລັຍຄຣີນຄຣິນທຣວິໂຮມ

ສັນນູນໂດຍສໍານັກງານຄະການຄະການການອຸດມຄືກາ ແລະສໍານັກງານກອງທຸນສັນສູນການວິຈัย
(ຄວາມເຫັນໃນรายงานນີ້ເປັນຂອງຜູ້ວິຈัย ສກອ. ແລະ ສກວ. ໄນຈະເປັນຕົ້ນດ້ວຍເສມອໄປ)

ดำเนินการ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลกระทบต่อนิสิต/นักศึกษาทั้งทางบวกและลบ การมีทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในขณะที่ต้องเผชิญกับแรงบีบแรงกดดันหรือแรงกระแทกจากสภาวะแวดล้อมต่างๆ รอบตัว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “โน้มถ่วงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. พฤทธิ์ศิริบรรพพิทักษ์ เป็นที่ปรึกษา และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ประจำปีงบประมาณ 2552 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ บัดนี้งานวิจัยแล้วเสร็จ จึงได้จัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับนี้ขึ้น

ในโอกาสนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้สนับสนุนทุนวิจัย รวมทั้งคณาจารย์เครือข่ายนักวิจัย ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีส่วนสำคัญในการประสานความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นิสิตนักศึกษาทุกคน ที่ให้ข้อมูลต่างๆ และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมาทำให้การดำเนินงานวิจัยสำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยหวังว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนานิสิต/นักศึกษาใหม่ ทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ สืบไป

วิชุดา กิจธนธรรม

บทดัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและสร้างเสริมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และ มหาวิทยาลัยเอกชน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาวัสดุศาสตร์ และสาขานุยศาสตร์ จำนวน 4,057 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบเลือกตอบ มีความเชื่อมั่นที่ $0.7587-0.9843$ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุ วิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลด้วยโปรแกรม LISREL 8.72 ผลการวิจัยพบว่า นิสิต/นักศึกษามีทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านคือทักษะทางสังคม ทักษะการคิด และทักษะการควบคุมอารมณ์ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.81 3.84 และ 3.74 ตามลำดับ มีการรับรู้ประโยชน์ของ การปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.04 2.65 และ 1.68 ตามลำดับ ปัจจัยภูมิหลัง 8 ด้านได้แก่ เพศ อายุ ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา มีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันสั่งผลต่อทักษะชีวิต การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาพบว่า โมเดลมีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนได้แก่ ค่าไคว์สแควร์ 574.07 องศาอิสระ 179 RMSEA = 0.023 CFI = 0.99 AGFI = 0.98 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะชีวิต มีขนาดอิทธิพลทางตรงเชิงลบเท่ากับร้อยละ 20 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางตรงเชิงบวกเท่ากับร้อยละ 73 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษามี 5 ประการ คือ 1) การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว 2) ควรส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์แก่นิสิต/นักศึกษา 3) การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างกันด้านภูมิหลัง 4) ควรส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาโดยการสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น 5) ควรพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

Abstract

The three purposes of this research were 1) to compare life skills, health behaviors and risk behaviors of different backgrounds undergraduate students, 2) to develop and validate a causal model of life skills and risk behaviors of undergraduate students, and 3) to proposed life skills and health promotion guidelines of undergraduate students. The research samples consisted of 4,057 undergraduate students from public university, autonomy university, and private university; and from science, social sciences, and humanities obtaining from stratified random sampling. The research instruments were 5 to 6 scales questionnaires with reliability ranging from 0.7587 to 0.9843. The data were employed descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, MANOVA, and the analyses of structural equation model using LISREL 8.72 program.

The research results revealed that undergraduate students had high level mean scores of all 3 factors of life skills: social skills was 3.78, thinking was 3.84, and emotional skill was 3.74; low mean scores of perception of health-promoting practices, health behaviors, and risk behaviors ($\bar{X} = 2.04, 2.04$, and 1.68 respectively). The 8 background factors; sex, age, birth order, relationship with parents, educational year, achievement, field of study, and university had interaction effect to undergraduate students' life skills, perception of health-promoting practices, health behaviors, and risk behaviors ($p < 0.05$). The model development and validated resulted in chi-square = 574.07, df = 179, RMSEA = 0.023, CFI = 0.99, and AGFI = 0.98. The most affected variable on undergraduate students' risk behaviors was life skills, 20 percent of directed negative effect. The most affected variable on undergraduate students' health behaviors was perception of health promoting practices, 73 percent of directed positive effect. There were 5 recommendations to develop undergraduate students' life skills and promote health: 1) action to decrease of undergraduate students' risk behaviors needs a couple with action to decrease of their family members' risk behaviors; 2) parents should be encouraged to promote type 1 relationships with undergraduate students' to develop their emotional coping skills; 3) statement of guidelines to develop undergraduate students' needs to concern about background differences; 4) encouraging undergraduate students' health behaviors by promoting the utility knowledge of health promotion; and 5) improvement of undergraduate students' life skills on emotional coping skills and thinking skills to reduce the major risk behaviors which were accident and violence, smoking, and sex.

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมเสี่ยง นิสิต/นักศึกษา

Keywords: life skills, health behaviors, risk behaviors, undergraduate students

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีปัญหาการใช้ชีวิตและมีพฤติกรรมเสี่ยง สะท้อนถึงความบกพร่องด้านการมีทักษะชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยเรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 3 สังกัดคือ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน และจัดกลุ่มกลุ่มสาขาวิชาออกเป็น 3 สาขาวิชาคือ 1) สาขาวิทยาศาสตร์ 2) สาสังคมศาสตร์ และ 3) สาขมนุษยศาสตร์ มีจำนวน 6,000 คน การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุรึเปล่า ประกอบด้วย ตัวแปรเชิงสาเหตุและตัวแปรผลที่เป็นตัวแฝงและตัวแปรสังเกต ได้ เป็นตัวแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกต ได้ 23 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรภูมิหลัง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต ได้ 8 ตัวแปร คือ 1.1) เพศ 1.2) อายุ 1.3) เชื้อชาติ 1.4) ศาสนา 1.5) ชั้นปีการศึกษา 1.6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.7) ลำดับการเกิด และ 1.8) ความสัมพันธ์ในครอบครัว 2) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติพุติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต ได้ 4 ตัวแปร คือ 2.1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2.2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 2.3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 2.4) ด้านลิ้งเสพติด 3) ตัวแปรทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต ได้ 3 ตัวแปร คือ 3.1) ทักษะการคิด 3.2) ทักษะทางสังคม และ 3.3) ทักษะการควบคุมอารมณ์ 4) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต ได้ 3 ตัวแปร คือ 4.1) โภชนาการ 4.2) การควบคุมน้ำหนัก และ 4.3) การออกกำลังกาย และ 5) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต ได้ 5 ตัวแปร คือ 5.1) อุบัติภัยและความรุนแรง 5.2) การดื่มเหล้า 5.3) การสูบบุหรี่ 5.4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5.5) การมีเพศสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 5 และ 6 ระดับ มีความเชื่อมั่นที่ $0.7587-0.9843$ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังและพฤติกรรมเสี่ยงด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงระหว่างนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น ใน การวิจัยรึเปล่า มีผู้แบบสอบถาม 4,057 คน เท่ากับร้อยละ 67.62 ผลการวิจัยพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 2,588 คน (ร้อยละ 63.79) มีอายุระหว่าง 19-20 ปี จำนวน 1,845 คน (ร้อยละ 45.48) มีเชื้อชาติไทย จำนวน 3,936 คน (ร้อยละ 97.02) และนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 3,576 คน (ร้อยละ 88.14) มีภูมิลำเนาในภาคกลาง จำนวน 1,120

คน (ร้อยละ 27.61) เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว มีจำนวน 2,097 คน (ร้อยละ 51.69) ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวน 2,295 คน (ร้อยละ 56.57) ส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาศาสตร์ มีจำนวน 1,892 คน (ร้อยละ 46.64) สำหรับชั้นปีการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 1,245 คน (ร้อยละ 30.69) มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51–3.00 มีจำนวน 1,333 คน (ร้อยละ 32.86)

นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 2,281 และ 2,314 คน (ร้อยละ 56.22 และ 57.04 ตามลำดับ) รายได้ต่อเดือนของบิดาและมารดาพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เดือนละ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 1,337 และ 1,179 คน (ร้อยละ 32.96 และ 29.06 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา และสมาชิกในครอบครัว พบว่า บิดาของนิสิต/นักศึกษามีการดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่มากที่สุดในครอบครัว คือ มีจำนวน 2,147 และ 1,171 คน (ร้อยละ 52.93 และ 28.86) ผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ความกราดเกรียง/เจ้าอารมณ์/จี้โน้มหอกมากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 663 คน (ร้อยละ 16.34) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษากับสมาชิกในครอบครัวพบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของนิสิต/นักศึกษาที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามการรับรู้ของนิสิต/นักศึกษาพบว่า บิดามีความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษาเป็นแบบที่ 1 มากที่สุด คือ ยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษาสูง มีจำนวน 2,174 คน (ร้อยละ 53.93) และบิดามีจำนวน 2,188 คน (ร้อยละ 53.59)

ผลการศึกษาทักษะทางสังคมหรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนิสิต/นักศึกษา 4 ด้านคือ 1) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 2) ทักษะการปักป้องสิทธิ 3) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น และ 4) ทักษะการปฏิเสธ พบว่า นิสิต/นักศึกษานิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธ การติดต่อสื่อสาร และการเข้าใจผู้อื่นในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.78 3.78 และ 3.70 (SD 0.94 0.68 และ 0.76 ตามลำดับ) และมีค่าเฉลี่ยทักษะการปักป้องสิทธิในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 (SD 0.69)

ผลการศึกษาทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) การคิดตัดสินใจ 2) การคิดแก้ปัญหา และ 3) การคิดวิเคราะห์ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ และการคิดวิเคราะห์ ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 3.82 และ 3.79 (SD 0.64 0.60 และ 0.58 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) การจัดการความเครียด 2) การจัดการความรู้สึกและอารมณ์ และ 3) การควบคุมตนเอง พบร่วมกันว่า ในภาพรวมนิสิต/นักศึกษามีทักษะทางการควบคุมอารมณ์ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.74 (SD 0.57) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การจัดการความเครียดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.79 (SD 0.62) รองลงมาคือ การควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.73 (SD 0.66) ด้านการจัดการความรู้สึกและอารมณ์ เท่ากับ 3.70 (SD 0.64)

ผลการศึกษาการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด พบร่วมกันว่า นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านโภชนาการ และการออกกำลังกาย ด้านสิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ย 2.10 (SD 1.07 และ 1.08 ตามลำดับ) ด้านเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 2.02 (SD 1.07) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 2.01 (SD 1.08)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการ 2) ด้านการควบคุมน้ำหนัก และ 3) ด้านการออกกำลังกาย พบร่วมกันว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำถึงปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมน้ำหนัก มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD 1.25) รองลงมาคือ ด้านโภชนาการ มีค่าเฉลี่ย 2.93 (SD 1.02) และด้านการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ย 2.03 (SD 1.14)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา 5 ด้านคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์ พบร่วมกันว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทุกด้านในระดับต่ำ การดื่มเหล้า มีค่าเฉลี่ย 2.01 (SD = 1.12) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 1.62 (SD 0.87) การสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ย 1.98 (SD 1.11) การมีเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 1.55 (SD 0.88) การใช้สิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ย 1.25 (SD 0.67)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลัง 8 ด้าน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ลำดับการเกิด 4) ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง 5) ชั้นปีการศึกษา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 7) สาขาวิชาที่ศึกษา และ 8) มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ที่แยกต่างกัน พบร่วมกันว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ อายุ ลำดับการเกิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง และสาขาวิชา

ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 ด้าน คือ มหาวิทยาลัย แต่ยังพบว่า ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกัน ส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ ความสัมพันธ์กับบุคลากร ค่าผู้ป่วยคงและมหาวิทยาลัย ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพุทธิกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ด้าน คือ เพศ ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย

ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพุทธิกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาด้วยการวิเคราะห์ LISREL ชี้งบว่า โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรแฟ้ม 5 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) 2) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมสุขภาพ (HKM) 3) ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) 4) ตัวแปรพุทธิกรรมสุขภาพ (HBE) และ 5) ตัวแปรพุทธิกรรมเสี่ยง (RBE) ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรแฟ้ม 2 ระดับ ตัวแปรแฟ้มระดับแรกมี 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ตัวแปรแฟ้มระดับที่สอง มี 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรพุทธิกรรมสุขภาพ (HBE) และ 2) ตัวแปรพุทธิกรรมเสี่ยง (RBE) ($\chi^2 = 574.07$, $df = 179$, $RMSEA = 0.023$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $PGFI = 0.64$, $\chi^2/df = 3.21$)

เมื่อพิจารณาลักษณะของความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลตามแนวคิดของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพุทธิกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาแล้วพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพุทธิกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะชีวิต มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับร้อยละ 20 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพุทธิกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับร้อยละ 20 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพุทธิกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 73 รองลงมาคือ ตัวแปรทักษะชีวิตซึ่งมีขนาดอิทธิพลทางบวก เท่ากับร้อยละ 15 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรภูมิหลังมากที่สุดคือ ตัวแปรชั้นปีการศึกษา มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 54 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพมากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 72 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะการควบคุมอารมณ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 47

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา 5 ประการ ดังนี้

1. การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาที่พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่พบมากที่สุดคือ การดื่มเหล้า ร้อยละ 39.06 รองลงมาคือ การใช้ความรุนแรงแก่ปัญหา ร้อยละ 19.88 และสูบบุหรี่ ร้อยละ 11.56 พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามากที่สุด ($r = 0.35$) พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองมากที่สุด รองมาคือ พฤติกรรมของมารดา ($r = 0.38$ และ 0.29 ตามลำดับ) และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของน้องมากที่สุด ($r = 0.27$) ดังนั้น การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจึงจำเป็นต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาควบคู่กับการลดการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา ซึ่งการดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพราะมีระดับความสัมพันธ์สูงกว่าพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ

2. ควรส่งเสริมให้นิदามารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์แก่นิสิต/นักศึกษา

จากการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความสัมพันธ์แบบ 1 คือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษาสูง จะมีทักษะการควบคุมอารมณ์ในภาพรวมและในด้านย่อยอีก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการความเครียดและด้านการจัดการความรู้สึกและอารมณ์เด็กวันนิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองแบบ 4 คือ ไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษา ไม่ค่อยให้ความสนใจหรือเอาใจใส่ ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น ควรส่งเสริมให้นิດามารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาทั้งในด้านการจัดการความเครียดและการจัดการความรู้สึกและอารมณ์

3. การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างกัน ด้านภูมิหลัง

จากการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศหญิงมีทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะการควบคุมอารมณ์เด็กวันนิสิต/นักศึกษาเพศชาย แต่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มเหล้า บุหรี่ สิ่งเสพติดสูงกว่า นิสิต/นักศึกษาชาย ในขณะที่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านของพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่า ภูมิหลังด้านเพศสั่งผลต่อการมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและการป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ

4. ควรส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาโดยการสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

จากผลการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษายังมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำ คือ ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย และด้านสิ่งแสพติด มีค่าเฉลี่ย 2.10 ด้านเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 2.02 ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 2.01 ในขณะที่ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาถึงร้อยละ 73 ดังนั้น วิธีการส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มสูงขึ้น ควรจะใช้วิธีการเพิ่มการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพผ่านกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อให้นิสิต/นักศึกษาได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง

5. ควรพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

จากผลการศึกษาที่พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะการควบคุมอารมณ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 47 รองลงมาคือ ทักษะการคิดมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 40 โดยที่ตัวแปรทักษะชีวิตมีขนาดอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาเท่ากับร้อยละ 20 และเป็นอิทธิพลทางตรง แสดงให้เห็นว่า ถ้านิสิต/นักศึกษามีการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ทักษะชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นนี้จะช่วยนิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดให้มากขึ้น เพื่อลดเสี่ยงการที่ทักษะชีวิตให้เพิ่มสูงขึ้นและการมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงที่มีแนวโน้มที่จะลดลงได้โดยเร็วคือ พฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้นี้แสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยเอกชนของประเทศไทย ยังเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบทางลบในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมเสี่ยง ประกอบด้วยปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก การได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตจะเป็นแนวทางหนึ่งในการลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทยต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการนำข้อเสนอแนวทาง 5 ประการไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษาต่อไป ข้อเสนอแนวทาง 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว 2) ควรส่งเสริมการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ แก่นิสิต/นักศึกษา 3) การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่าง

กันด้านภูมิหลัง 4) การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา โดยการสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และ 5) การพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา ด้านทักษะการควบคุมอารมณ์ และทักษะการคิด เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาไทยยังมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ประกอบด้วยทั้งปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอก อีกทั้งยังพบว่า นิสิต/นักศึกษา yang มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ในระดับต่ำ ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินความต้องการในการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่แตกต่างกัน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมกับนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่แตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
บทคัดย่อ	๒
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๓
บทที่ ๑ บทนำ	๑
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	๑
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	๔
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	๕
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
2.1 ทักษะชีวิต	๗
2.2 พฤติกรรมเสี่ยงและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/ นักศึกษา	๑๓
2.3 การสร้างเสริมสุขภาพ	๒๐
2.4 การวิเคราะห์กลุ่มพหุโดยใช้โนเดลลิสเรล	๒๗
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๘
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๑
2.7 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโนเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	๓๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๓
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๓
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๕
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๖
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต/นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	38
4.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน	66
4.3 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรม เสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	95
4.4 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา ^{และ} การสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา	106
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุปผลการวิจัย	108
5.2 อภิปรายผล	112
5.3 ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	119
แบบสอบถามทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 องค์ประกอบ นิยาม และองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิต	10
2.2 เปรียบเทียบองค์ประกอบของทักษะชีวิตของหน่วยงานและองค์การภายในประเทศและต่างประเทศ	12
3.1 ขนาดตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาตามลัคส์ส่วนของมหาวิทยาลัยกัมล์และสาขาวิชา	34
3.2 คุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต/นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	39
4.2 สถานภาพด้านการศึกษาของนิสิต/นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	41
4.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกในครอบครัว	43
4.4 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว	45
4.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว	46
4.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว	47
4.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว	47
4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างกับนิสิต/นักศึกษากับบิดา มารดา ผู้ปกครอง	48
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา	49
4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการติดต่อสื่อสารของนิสิต/นักศึกษา	50
4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการปกป้องสิทธิของนิสิต/นักศึกษา	51
4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการเข้าใจผู้อื่นของนิสิต/นักศึกษา	52

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการปฏิเสธของนิสิต/นักศึกษา	53
4.14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางการคิด ของนิสิต/นักศึกษา	55
4.15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการควบคุม อารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา	58
4.16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ประโยชน์ ของการปฏิบัติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	60
4.17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมสุขภาพ ของนิสิต/นักศึกษา	61
4.18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเสี่ยง ของนิสิต/นักศึกษา	63
4.19 การเมริยมเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะ ทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา	67
4.20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/ นักศึกษา	68
4.21 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลัง ที่มีต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา	70
4.22 การเบริยมเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะ ทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา	73
4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/ นักศึกษา	74
4.24 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของ ภูมิหลังที่มีต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา	76
4.25 การเบริยมเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะ การควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา	77

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา	78
4.27 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา	80
4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	81
4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	82
4.30 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	85
4.31 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	86
4.32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	87
4.33 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา	89
4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	90
4.35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	91
4.36 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	93
4.37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้แก่ โนเมเดล	96
4.38 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ ΛX และ ΛY	99
4.39 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ γ และ β	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.40 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Φ	100
4.41 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Ψ	101
4.42 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Φ_E และ Φ_δ	102
4.43 การวิเคราะห์ความตรงของโโนเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพฉบับปรับปรุง	22
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	31
2.3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโ้มเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง ทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา	32
4.1 โ้มเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง ของนิสิต/นักศึกษา	105

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัยเรื่องโภคความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามีความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับ และนิยามศัพท์เฉพาะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

จากรายงานสถานการณ์ประชากรโลกในปัจจุบันพบว่า การกระจายตัวของประชากรโลกอยู่ในภาวะขาดความสมดุล ประชากรประมาณ 1 ใน 3 ของโลก อยู่ในประเทศจีนและอินเดีย ร้อยละ 60 ของประชากรโลกอาศัยอยู่ในทวีปเอเชีย สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 19 ของโลก และมีการคาดประมาณว่าจะมีประชากร 70 ล้านคน ในอีก 23 ปีข้างหน้าคือ ปี 2562 การเพิ่มขึ้นของประชากรไทยเป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลง ประชากรไทยมีอัตราเจริญพันธุ์โดยรวมลดลงต่ำกว่าระดับทศวรรษที่ 1.8 คนหรือกล่าวได้ว่าสตรี 1 คนจะมีบุตรน้อยกว่า 2 คน ในขณะที่อายุของคนไทยยืนยาวขึ้น ขณะนี้สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต คือ ประเทศไทยจะมีประชากรสูงอายุมากกว่าประชากรวัยเด็ก ประเทศไทยจะมีประชากรสูงอายุ (60 ปี ขึ้นไป) เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเป็นการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่รวดเร็วมากจากร้อยละ 5.70 ในปี 2527 เป็นร้อยละ 9.60 ในปี 2546 และคาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 14.70 ในปี 2562 การเปลี่ยนโครงสร้างประชากรเป็นประชากรสูงอายุนี้ กำลังเกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลก ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อกลุ่มคนในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การบริโภค การลงทุน การออม ตลาดแรงงาน ระบบการจ่ายเบี้ยบำนาญ การเก็บภาษี การให้บริการสาธารณสุข สถาบันครอบครัว แบบแผนการอยู่อาศัย การยายถิ่น เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) ดังนั้นคุณภาพของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ

จากรายงานการสังเคราะห์งานการณ์ศึกษาจากผลการวิจัยโครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนของประเทศไทย พบว่า เยาวชนไทยตกเป็นเหยื่อของการพัฒนาเศรษฐกิจที่เสียหลักยึดทางสังคม สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ก่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาวคือ เยาวชนจะผลิตซ้ำสืบทอดที่พบรหينและทำอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในเรื่องการบริโภค ความรุนแรง การดื่มเหล้า และสูบบุหรี่ ทำให้สังคมในอนาคตมีแนวโน้มอ่อนแยลงขึ้น โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว (จุฬารณ์ มาเสถียรวงศ์, 2550) จากรายงานสถานการณ์ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และการรายงานภาวะสังคมไตรมาส 3 ปี 2550 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ในมิติด้านพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคน พบรหิน เยาวชนมีการกระทำผิดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และยาเสพติด จากผลการประมวลข้อมูลและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนไทยของ 18 เครือข่ายเยาวชน ได้สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางของวิถีชีวิตที่ด้อยคุณภาพหรือการขาด

ซึ่งทักษะในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมแగ่งแย่งชิงดี มีความเครียดจากการแข่งขันเพื่อให้ชนะผู้อื่น และเพื่อให้ได้ในสิ่งที่คนอื่นทำไม่ได้ ด้านสุขภาพ พบว่า ในระดับอุดมศึกษามีอัตราการบริโภคเหล้าสูงสุดถึงร้อยละ 49.72 ขณะที่ระดับอาชีวศึกษามีอัตราการสูบบุหรี่ สูงสุดถึงร้อยละ 23.95 ด้านสุขภาพจิต มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฉ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจากจำนวน 29.73 เป็น 33.98 คนต่อแสนคน ส่วนข้อมูลด้านสภาพการณ์ปัญหาพบว่า พฤติกรรมของเยาวชนที่เป็นปัญหาระดับประเทศมี 8 ประเด็น คือ 1) ดื่มสุราและสูบบุหรี่ 2) เล่นการพนัน 3) มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยและการขายบริการทางเพศ 4) ตกเป็นเหยื่อของการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย 5) ทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง 6) ติดเกมส์ออนไลน์ 7) เที่ยวเตربินสถานบันเทิงที่ไม่เหมาะสม และ 8) ติดยาเสพติด (ยุพดิ ศิริวรรณ, 2551)

ปัญหาที่ 8 ประการข้างต้นมีความสัมพันธ์กันและส่งผลกระทบให้เกิดความรุนแรงของสภาพปัญหามากยิ่งขึ้น และยังนำไปสู่การสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ในเบื้องต้นการใช้จ่ายเพื่อบริโภค การใช้จ่ายในการป้องกันและเยียวยาผลกระทบจากปัญหา และการรักษาสุขภาพ เช่น ผลการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มแอลกอฮอล์กับปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนพบว่า การดื่มแอลกอฮอล์กระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศและนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (วารุณี ฟองแก้ว และคณะ, 2549) รวมทั้งการสูบบุหรี่ (ประกิต วารีสาหกิจ, 2547) และการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา จากการศึกษาโดยกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนล่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 5,200,000 คน พบว่า มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงสุด ร้อยละ 32.70 ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ร้อยละ 31.50 ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ร้อยละ 28.80 เที่ยวสถานบันเทิง ร้อยละ 26.90 มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 23.80 เล่นการพนัน ร้อยละ 15.70 สูบบุหรี่ ร้อยละ 11.70 และใช้ยาเสพติด ร้อยละ 1.70 (จรายพร ธรรมินทร์, 2549) การดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากอุบัติเหตุด้านการจราจร ในปี พ.ศ. 2545 มูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากอุบัติเหตุจราจรเท่ากับ 122,400-189,040 ล้านบาทหรือร้อยละ 2.25-3.48 และยังเป็นภาระต่อการความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศไทยความเสียหายที่เกิดขึ้น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย Krahe หัวหน้า หากสามารถลดอุบัติเหตุจากผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ได้ ร้อยละ 50 จะลดการเสียชีวิตได้ปีละ 29,000 ราย ลดการบาดเจ็บได้ปีละ 29,625 ราย และลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจได้ประมาณปีละ 13,975 ล้านบาท

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ได้พบว่า ปัญหาการใช้ชีวิตไม่เหมาะสมในวัยเรียนและมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ได้ปรากฏทั่วไป อาทิ การใช้ชีวิตในวัยเรียนในลักษณะมัวสุนthon เพศ การอยู่ด้วยกันเป็นคู่ๆ การตั้งครรภ์รวมทั้งการขายบริการทางเพศ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาในด้านพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องทำการฝึกฝนในทักษะการคิด การตัดสินใจและทักษะเพื่อการสังคม จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างตัวบุรุษค้านค้านต่างๆ ยังพบอีกว่า จังหวัดใดมีอัตราการดื่มสุราของวัยรุ่นสูง ก็จะมีอัตราการเสพสื่อสารมวลชนและการมีเพศสัมพันธ์สูงตามไปด้วย และยังถูกดึงเข้าไปติดสุรา ติดสื่อสารมวลชน ติดการ

พนันเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลโครงการ Child Watch ล่าสุดในระหว่างปี 2548-2549 พบว่า เด็กวัยรุ่นยังมีการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ในอัตราสูง ในระดับมัธยมต้นขึ้นมาถึงอุดมศึกษา ดื่มเหล้าน้ำเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ร้อยละ 36 และสูบบุหรี่ร้อยละ 17 ระดับอาชีวศึกษารองแชมป์เรื่องสูบบุหรี่ร้อยละ 23 ส่วนระดับมหาวิทยาลัยรองแชมป์เรื่องกินเหล้าร้อยละ 47 นอกจากนี้ยังเสพสื่อสารมวลชนประเภทวีซีดีไปแล้วเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39 และ 27 เป็นร้อยละ 41 และ 30 ส่วนค้านการพนันพบว่า การพนันและหายบนคินยังคงที่จากปีที่แล้ว ร้อยละ 17 และ 20 ขณะที่อุบัติเหตุจากการดื่มเหล้ายังคงสูงอยู่ มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี เสียชีวิตเฉพาะจากอุบัติเหตุมอเตอร์ไซค์อย่างเดียวเกือบวันละ 20 ราย หรือปีละกว่า 7,000 คน เกือบครึ่งหนึ่งดื่มสุรา มีนามาก่อนเกิดเหตุ สิ่งเหล่านี้ล้วนชี้ให้เห็นถึงการขาดทักษะการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย (โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด, 2550)

“ปัจจุบันครอบครัวเห็นห่างลูกมากขึ้น... และยิ่งโตขึ้นอยู่ในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ยิ่งใช้ชีวิตอิสระมากขึ้น กลับเป็นเด็กสำคัญส่วนตัว ใช้บริการเกินความเหมาะสม จนสร้างปัญหาให้แก่ตัวเอง... จึงจำเป็นที่ต้องหันมาช่วยส่งเสริมเรื่องทักษะการใช้ชีวิต...” (โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด, 2550)

จากการศึกษาโดย Mangrulkar และคณะ (2001) พบว่า การมีทักษะชีวิต (life skills) จะทำให้บุคคลสามารถพัฒนาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางบวกและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาชีวิตที่ต้องเผชิญอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิตดังกล่าว มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social and interpersonal skills) ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การปฏิเสธ การพิทักษ์สิทธิ และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2) ทักษะทางการคิด (cognitive skills) ได้แก่ การตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ และการประเมินตนเอง และ 3) ทักษะด้านอารมณ์หรือทักษะในการควบคุมอารมณ์ (emotional coping skills) ได้แก่ การจัดการความเครียด และการควบคุมตนเอง ผลการศึกษาระดับนี้มีส่วนสำคัญลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทยใน 10 ปีข้างหน้า ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) กำหนดไว้ คือ “เด็กและเยาวชนต้องมี วุฒิทางอารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาวะ ทักษะในการเรียนรู้ ความรัก ความผูกพันกับครอบครัว และรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น”

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนด้อยคุณภาพลง ศักยภาพในการพัฒนาไม่ถูกใช้อย่างเต็มที่ หากทักษะในการดำเนินชีวิต ส่งผลต่ออนาคตของประเทศที่ต้องใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาและจำเป็นต้องมีกำลังคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งมีโอกาสเป็นได้ทั้งปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยเสริมในการพัฒนาประเทศ แม้ว่าภาครัฐและหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่างก็ร่วมศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา แต่ผล

การศึกษาต่างๆ ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ยังไม่สามารถปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ปัญหาที่เกิดกับนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องด้าน การมีทักษะชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาชีวิตที่ต้องเผชิญอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโน้มเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อให้ได้ องค์ความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต การมีพฤติกรรมเสี่ยง ปัจจัยภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับ การมีพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา จะเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา ทักษะชีวิต และสุขภาวะที่ดีของนิสิต/นักศึกษา เพื่อเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาอนาคตของประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มี ภูมิหลังแตกต่างกัน
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโน้มเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับ พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริม สุขภาพนิสิต/นักศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาโน้มเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา 3 สังกัด โดยแบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็นสังกัดได้แก่ 1) สังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน และแบ่งสาขาวิชา ออกเป็น 3 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิทยาศาสตร์ 2) สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และ 3) สาขาวนุยศาสตร์

ในการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโน้มเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปร เชิงสาเหตุและตัวแปรเชิงผลที่เป็นตัวแฝงและตัวแปรสังเกตได้ เป็นตัวแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัวแปร ดังนี้

- 1.3.1 ภูมิหลัง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) เชื้อชาติ 4) ศาสนา 5) ชั้น ปีการศึกษา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7) ลำดับการเกิด และ 8) ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 1.3.2 การรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ 1) ด้าน โภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด

1.3.3 ทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ 1) ทักษะการคิด 2) ทักษะทางสังคม และ 3) ทักษะการควบคุมอารมณ์

1.3.4 พฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ 1) โภชนาการ 2) การควบคุมน้ำหนัก และ 3) การออกกำลังกาย

1.3.5 พฤติกรรมเสี่ยง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปรคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 ทักษะชีวิต หมายถึง ความชัดเจนและความชำนาญในการดำรงชีวิต เพื่อให้มีชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านสังคม ได้แก่ ความชัดเจนและความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร (communication) การปฏิเสธ (refusal) การรักษาสิทธิ (assertiveness) และ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น (empathy) 2) ทักษะด้านการคิด ได้แก่ ความชัดเจนและความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหา (problem solving) การคิดตัดสินใจ (decision making) และ การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) และ 3) ทักษะการควบคุมอารมณ์ ได้แก่ ความชัดเจนและความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการกับความเครียด (managing stress) การจัดการความรู้สึก (managing feelings) และ การจัดการตนเอง (self-management)

1.4.2 พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา หมายถึง การปฏิบัติที่การส่งเสริมสุขภาพตามแบบจำลองของเพ็นเดอร์ ซึ่งพัฒนาแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นการให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการรับรู้ปัจจัยที่สำคัญ 4 ด้าน ด้านหนึ่งคือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4 ด้าน คือ 1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด และการมีพฤติกรรมสุขภาพ 3 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการ 2) การควบคุมน้ำหนัก และ 3) การออกกำลังกาย

1.4.3 พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ พัฒนาทางความคิด และสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ 5 ด้านคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1.5.1 ได้อย่างความรู้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะชีวิต และสุขภาวะที่ดีของนิสิต/นักศึกษา เพื่อเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาอนาคตของประเทศต่อไป**
- 1.5.2 นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีจะได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและสุขภาวะที่ดี ทำให้เป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณภาพ สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอนาคตของประเทศได้อย่างเต็มความสามารถ**

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนองานทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมี 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่หนึ่ง ทักษะชีวิต ตอนที่สอง พฤติกรรมเสียงและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสียงของนิสิต/นักศึกษา ตอนที่สาม การสร้างเสริมสุขภาพ ตอนที่สี่ การวิเคราะห์กลุ่มพหุโดยใช้โนಡูลลิสเรล ตอนที่ห้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่หก กรอบแนวคิดในการวิจัย และตอนที่เจ็ด กรอบแนวคิดในการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสียงของนิสิต/นักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทักษะชีวิต

ค่าว่า ทักษะ (Skill) หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการอ่านเขียน การคิด พากย์พาก การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอ่าน การสอน การจัดการทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางภาษา ทักษะทางการใช้เทคโนโลยีฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน จากการกระทำ หรือจากการปฏิบัติ (วุฒิพงศ์ ลิมป์วิโรจน์, 2551) ซึ่งทักษะดังกล่าวที่นี้เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่จะทำให้ผู้มีทักษะเหล่านี้ มีชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตรอยู่ในสังคมได้ โดยมีโอกาสที่ดีกว่าผู้ไม่มีทักษะ เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีสุขภาพดี (กรมวิชาการ, 2543) องค์การอนามัยโลก (WHO) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ซึ่งสามารถจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัว ให้อ่ายံรอดในสภาพสังคมและวัฒนธรรมยุคปัจจุบัน ได้อย่างมีความสุขและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ทักษะชีวิตที่กำหนดโดยองค์การอนามัยโลก มี 3 ด้าน 10 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1.1 องค์การอนามัยโลก

องค์กรอนามัยโลกได้จำแนกองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 ด้าน (WHO, 1994) ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านพุทธิพิสัย หมายถึงการรู้จักใช้เหตุและผล โดยรู้สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น ผลย่อมมาจากเหตุ เมื่ออย่างให้ผลของการกระทำอุกมาดีเป็นที่พึงประสงค์แก่ทั้งของตนเองและส่วนรวมก็ควรคิดกระทำเหตุที่จะทำให้เกิดผลที่ดี เพื่อจุดประสงค์ที่จะพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมของมนุษย์ ประกอบด้วย

1.1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่างๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม

1.2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่มีคิดอยู่ในกรอบ

2) องค์ประกอบด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ หมายถึง การฝึกฝนควบคุมนิสัยให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ใส่สะอัดในความดีงามประกอบด้วยคุณธรรมต่าง ๆ เช่นความรัก ความเมตตา กรุณาความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมนาการะ ความรู้สึกยอมรับ และ เห็นความสำคัญของผู้อื่นความกตัญญู ความเพียรพยายาม ความซื่อสัตย์สุจริต

2.1) ทักษะการตระหนักรู้ในตัว (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหารู้สึกและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เราตัวเองเวลา เพชริญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2.2) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

3) องค์ประกอบด้านทักษะพิสัย หรือทักษะสังคม หมายถึง การฝึกฝนตนเองให้มีทักษะด้านวินัยให้ตนเองเพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม ไม่เบียดเบี้ยน ไม่สร้างความรำคาญ ไม่สร้างความเดือดร้อน ไม่สร้างความลำบาก ให้แก่ตนเอง และ สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ด้วยดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมเน้น ความสุจริตทางกายและวาจา

3.1) ทักษะการตัดสินใจ (decision making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต ได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

3.2) ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต ได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โดยเกินแก้ไข

3.3) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (effective communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนิสัยของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และ

สถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

3.4) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

3.5) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โดย และความเครียด ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

3.10) ทักษะการจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

2.1.2 องค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ

องค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 9 ด้าน (UNICEF, 2005) ได้แก่

- 1) ทักษะการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์
- 2) ทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า
- 3) ทักษะในการคิดหาทางเลือกและวิเคราะห์จัดลำดับ
- 4) ทักษะในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางที่เหมาะสมที่สุด
- 5) ทักษะในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดและการตัดสินใจ
- 6) ทักษะในการปฏิเสธการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาไว้ใจและเพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของตนเอง
- 7) ทักษะการควบคุมอารมณ์ ความคิดเห็นและพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน
- 8) ทักษะการพัฒนาและปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองและผู้อื่น
- 9) ทักษะการใช้เหตุผลโน้มน้าวจูงใจผู้อื่น ให้คล้อยตามและสนับสนุนแนวคิดและการกระทำที่ถูกต้อง

2.1.3 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในประเทศไทย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการนำเอาทักษะชีวิตไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็ก ส อย่างแพร่หลายตั้งแต่ปี 2538 ด้วยเหตุนี้เอง ได้มีการพัฒนาทักษะชีวิต โดยการปรับโครงสร้างและองค์ประกอบของทักษะชีวิตให้สอดคล้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันเด็ก โดยกำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 12 ทักษะ ได้แก่

- 1) ทักษะความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
- 2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์
- 3) ทักษะความตระหนักรู้ในตน
- 4) ทักษะความเห็นใจผู้อื่น
- 5) ทักษะความภูมิใจในตนเอง
- 6) ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม
- 7) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ
- 8) ทักษะการสื่อสาร
- 9) ทักษะการตัดสินใจ
- 10) ทักษะการแก้ไขปัญหา
- 11) ทักษะการจัดการกับอารมณ์
- 12) ทักษะในการจัดการกับความเครียด

องค์ประกอบ นิยาม และองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิต มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบ นิยาม และองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิต

องค์ประกอบ / นิยาม	องค์ประกอบย่อย
1. การคิดวิเคราะห์ นิยาม : ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะ ข้อมูลที่มา ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมี จุดหมาย	1.1 ความสามารถวิเคราะห์และระบุปัญหา 1.2 ความสามารถจำแนกหรือเลือกข้อมูล 1.3 ความสามารถสร้างความเข้าใจและสร้างข้อสรุป 1.4 ความสามารถตั้งสมมุติฐาน 1.5 ความสามารถอ้างอิงหรือตัดสินข้อสรุป
2. ความคิดสร้างสรรค์ นิยาม: ความสามารถในการคิด ได้ต่อรอง หลากหลาย	2.1 ความคิดเริ่ม 2.2 ความคิดคล่องแคล่ว 2.3 ความคิดหยุ่น 2.4 ความคิดละเอียดลออ
3. ความตระหนักรู้ในตน นิยาม : การรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและ อารมณ์ของตนเอง ได้ตามความเป็นจริงและสามารถ ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง ได้	3.1 ความสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง 3.2 ความสามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนเอง ได้ 3.3 ความสามารถประเมินตนเอง ได้ตามความเป็นจริง 3.4 การรับรู้ในความสามารถและคุณค่าของตนเอง
4. ความเห็นใจผู้อื่น นิยาม: การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความต้องการ	4.1 ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดของ ผู้อื่น

องค์ประกอบ / นิยาม	องค์ประกอบอย่าง
ของผู้อื่นเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสม	<p>4.2 ความสามารถในการรับรู้ คาดคะเน และตอบสนองความต้องการของผู้อื่น</p> <p>4.3 ความสามารถในการส่งเสริมช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเหมาะสม</p> <p>4.4 การให้โอกาสผู้อื่นในวาระต่าง ๆ</p>
5. ความภูมิใจในตนเอง นิยาม: ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า คืนพันและภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน มีความเชื่อมั่นและนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้	<p>5.1 รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง</p> <p>5.2 การเปิดใจว่างยอมรับสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง</p> <p>5.3 เชื่อมั่นในความสามารถหรือศักยภาพของตนเอง</p> <p>5.4 แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม</p>
6. ความรับผิดชอบต่อสังคม นิยาม : ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และพยายามทำหน้าที่ให้สำเร็จและได้ผลดี และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น	<p>6.1 ปฏิบัติตามกฎระเบียบท่องสังคม</p> <p>6.2 ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์</p> <p>6.3 การกระทำการหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>6.4 รักษาทรัพยากร หรือสมบัติของส่วนรวม</p>
7-8 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร นิยาม : ความสามารถในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี และความสามารถในการแสวงหาความร่วมมือ	<p>1) ความสามารถโน้มน้าวและจูงใจผู้อื่น</p> <p>2) ความสามารถสื่อความที่ดี</p> <p>3) ความสามารถสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น</p> <p>4) ความสามารถทำงานเป็นทีม</p> <p>5) ความสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ</p>
9-10 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา นิยาม : ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ ทางเลือกและลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม	<p>1) ความสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหา</p> <p>2) ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเป็นระบบ ตามขั้นตอน</p> <p>3) ความสามารถสรุปผลและประเมินผลการตัดสินใจ</p> <p>4) ความสามารถแก้ไขปัญหาอย่างยืดหยุ่นและมีสติ</p>
11-12 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด นิยาม : ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม	<p>1) ความสามารถควบคุมอารมณ์และจัดการกับอารมณ์ของตนเองในเหตุการณ์เฉพาะหน้า</p> <p>2) ความสามารถผ่อนคลายอารมณ์และมีเทคนิคในการคลายเครียด</p> <p>3) ความสามารถในการสร้างแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต</p>

สรุปความแตกต่างระหว่างองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กำหนดโดยหน่วยงานและองค์การภายในประเทศและต่างประเทศดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบองค์ประกอบของทักษะชีวิตของหน่วยงานและองค์การภายในประเทศและต่างประเทศ

องค์การอนามัยโลก	หน่วยงานซึ่งใช้ทักษะชีวิต 9 ทักษะ	หน่วยงานซึ่งใช้ทักษะชีวิต 12 ทักษะ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3. ทักษะการตระหนักรู้ในตน 4. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 5. ทักษะการตัดสินใจ 6. ทักษะการแก้ปัญหา 7. ทักษะการสื่อสาร ได้อ่ายางมีประสิทธิภาพ 8. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 9. ทักษะการจัดการเกี่ยวกับภาวะอารมณ์ 10. ทักษะการจัดการเกี่ยวกับความเครียด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ 2. ทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า 3. ทักษะในการคิดทางทางเลือกและการวิเคราะห์จัดลำดับ 4. ทักษะในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลใน การเลือกทางที่เหมาะสมที่สุด 5. ทักษะในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอด และการตัดสินใจ 6. ทักษะในการปฏิเสธการเจรจาต่อรอง เพื่อรักษาไว้ใจและเพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของตนเอง 7. ทักษะการควบคุมอารมณ์ความคิด เห็น และพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน 8. ทักษะการพัฒนาและปรับเปลี่ยนทักษะด้านของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง 9. ทักษะการใช้เหตุผลโน้มน้าวจูงใจผู้อื่นให้ คล้อยตามและสนับสนุนแนวคิดและการกระทำที่ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ 2. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 3. ทักษะความตระหนักรู้ในตน 4. ทักษะความเห็นใจผู้อื่น 5. ทักษะความภูมิใจในตนเอง 6. ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม 7. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 8. ทักษะการสื่อสาร 9. ทักษะการตัดสินใจ 10. ทักษะการแก้ไขปัญหา 11. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ 12. ทักษะในการจัดการกับความเครียด

2.1.4 ทักษะชีวิตที่พัฒนาโดย Pan American Health Organization

ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนอายุ 10-19 ปี ซึ่งกำลังจะเป็นประชากรที่มีจำนวนสูงสุดของประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกาและแอนดี列การิบันเบียน (LAC Region) ประกอบด้วย ทักษะชีวิต 3 ด้าน (Mangrulkar, Whitman and Posner, 2001) คือ

1) ทักษะด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social and interpersonal skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร (communication) การปฏิเสธ (refusal) การรักษาสิทธิ (assertiveness) และความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น (empathy)

2) ทักษะด้านพุทธิพิสัยหรือด้านการคิด (cognitive skills) ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving) ความเข้าใจในการสรุปผล (understanding consequences) การตัดสินใจ (decision making) การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) และการประเมินตนเอง (self evaluation)

3) ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ (emotional coping skills) ได้แก่ ทักษะการจัดการกับความเครียด (managing stress) การจัดการความรู้สึก (managing feelings) การจัดการตนเอง (self-management) และการกำกับตนเอง (self-monitoring)

2.2 พฤติกรรมเสี่ยงและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

นิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่น ดังที่กองทุนเพื่อกิจกรรมประชากรแห่งสหประชาชาติ หรือ UNFPA (United Nations Fund for Population Activities) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่น ไว้ว่า วัยรุ่น (adolescence) คือ บุคคลในช่วงอายุตั้งแต่ 10 ถึง 19 ปี โดยแบ่งเป็น วัยรุ่นตอนต้นอายุ 10 ถึง 14 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15 ถึง 19 ปี และเยาวชน (youth) มีช่วงอายุตั้งแต่ 15 ถึง 24 ปี (UNFPA, 2005) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ ครอบครัวและสังคมภายนอก ดังนี้

2.2.1 พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) ได้แก่

1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร่างกายของวัยรุ่นจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อระบบอวัยวะภายใน เช่น ในระบบการย่อยอาหาร ระบบการไหลเวียนของโลหิต และระบบการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อ และลักษณะโครงสร้างภายนอกร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเตียง การขยายตัวของกล้ามเนื้อและกระดูก การมีขนขึ้นตามร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์

ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายของวัยรุ่นเจริญเติบโต ได้เติมที่ ผู้ใหญ่ควรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในการก้าวเข้าสู่วัยรุ่น โดยการให้ความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เช่น การรักษาความสะอาดร่างกาย การบริหารร่างกายเพื่อให้มีสัดส่วนคง常 แนะนำเรื่องการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การใช้เวลาว่างให้เหมาะสม และการพักผ่อนให้พอเพียง

2) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีลักษณะอ่อนไหวง่าย มีอารมณ์รุนแรงอารมณ์ไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ และเกิดความเครียดได้ง่าย ทั้งนี้ เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้เกิดความกังวลและขาดความมั่นใจในบุคคลิกภาพของตนเอง การเปลี่ยนแปลงของ荷尔蒙 และการทำงานของต่อมไร้ท่อจะทำให้วัยรุ่นมีพลังงานมาก และอาจไม่ได้ใช้พลังงานที่มีให้เกิดประโยชน์จนทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ เช่น ใช้เวลาส่วนตัวอยู่กับเพื่อน หรือเที่ยวเครื่องเตตร์ตามศูนย์การค้า นอกจากนี้ เมื่อต่อมเพศถูกพัฒนาเต็มที่ วัยรุ่นจะเริ่มสนใจในเพศตรงข้าม และมีพฤติกรรมเรียกว่าความสนใจจากเพศตรงข้ามซึ่งบางครั้งก็อาจจะขัดใจผู้ใหญ่ และทำให้ถูกผู้ใหญ่ต่อว่าจนทำให้เกิดความเครียดได้

3) พัฒนาการทางด้านสังคม วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเจตนาดี และพฤติกรรมทางสังคมในทุกด้าน วัยรุ่นจะต้องการอิสระเสรีภาพในการคิด การปฏิบัติตัว การควบเพื่อน และต้องการความเป็นส่วนตัว จึงทำให้บางครั้งอาจเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันกับผู้ใหญ่ และส่งผลให้วัยรุ่นหันไปใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการควบเพื่อน และต้องการเลือกกลุ่มเพื่อนที่มีค่านิยม และมีความสนใจในสิ่งเดียวกันเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับ มีความรู้สึกมั่นใจ และปลดปล่อย ทั้งนี้การควบเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เรียนรู้การรักษาภัยตัวภาพ มีความเข้าใจตัวเอง และรู้จักรับฟังความเห็นของผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสังคมนับว่าเป็นพัฒนาการที่ยากที่สุดของวัยรุ่น

4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาด้านพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างอายุ 18 ถึง 20 ปี โดยในวัยนี้มนุษย์สามารถให้นิยามของวัตถุสิ่งของต่างๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถแบ่งแยกคุณลักษณะของสิ่งของต่างๆ ได้ดี มีพัฒนาการทางความคิดรวดเร็ว และมีความคิดในระดับที่เป็นนามธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น รู้จักลองตั้งสมมุติฐาน หลายๆ แบบเพื่อหาข้อสรุปที่ดี สามารถแก้ปัญหาหลายๆ แบบ โดยมีกระบวนการคิดที่มีระบบและมีเหตุผล มีความจำได้สามารถจดจำสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างแม่นยำแต่มักไม่นำไปใช้ในเรื่องการเรียน มีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการคิดฝันถึงสิ่งต่างๆ อย่างรู้อยากรู้อยากเห็นอย่างทดลอง และมีความเชื่อมั่นในความเชื่อหรือความเห็นของตนอย่างรุนแรง

2.2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละท้องถิ่นอาจมีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน เช่นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ แต่ในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีความแตกต่างกัน (UNFPA, 2005) ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่น นอกจากจะศึกษาโดยตรงที่ตัววัยรุ่นเองแล้ว การศึกษาบริบทแวดล้อมที่สำคัญต่อพัฒนาการ และลักษณะนิสัยของวัยรุ่นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรศึกษาประกอบไปพร้อมๆ กัน

ด้วยเหตุผลนี้ Steinberg (1996) (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) จึงเสนอให้ศึกษาบริบทแวดล้อมที่สำคัญ 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอันได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถานศึกษา และกิจกรรมของวัยรุ่น เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นมีความถูกต้องตามจริง และไม่เกิดความคลาดเคลื่อน

1) **วัยรุ่นกับครอบครัว** ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของมนุษย์มาก ที่สุดนับตั้งแต่เด็กจนโต ครอบครัวจะเป็นเสมือนเบ้าหลอมให้คนมีพื้นฐานที่ดีหรือไม่ดีต่างกันไป จากการศึกษาปัญหาสังคมจะพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากปัญหาภายในครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นในการแก้ปัญหาวัยรุ่น หนทางหนึ่งที่สามารถเป็นไปได้คือการเริ่มแก้ปัญหาของครอบครัวก่อน และเมื่อครอบครัวมีปัญหาน้อยลง ปัญหาของวัยรุ่นก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย

ในปัจจุบัน ครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีขนาดลดลงจากครอบครัวขยาย กลายมาเป็นครอบครัวเดียว หรือเป็นครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่เนื่องมาจากปัญหาการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้น โดยผลกระทบของการหย่าร้างจะปรากฏในพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น เช่น วัยรุ่นที่เติบโตขึ้นภายใต้ครอบครัวที่ความสัมพันธ์ไม่ดีมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวใหม่ของตน เนื่องจากขาดต้นแบบของครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และขาดความรับผิดชอบจะสร้างปัญหาให้แก่ลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูกที่อยู่ในวัยรุ่น ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมที่มีพื้นฐานมาจากปัญหาครอบครัว พ่อแม่จึงควรวางแผนตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก หลีกเลี่ยงการโถ่ถี่งกันต่อหน้าลูก อบรมสั่งสอนลูกโดยมีความเมตตาเป็นพื้นฐาน

เมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกจะเริ่มห่างเหินขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากวัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ พ่อแม่ควรหาโอกาสพูดคุยกับลูกในเรื่องต่างๆ เช่นการวางแผนตัวในสังคม การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การควบเพื่อน และการรู้จักคุณค่าของเงิน หรืออบรมสั่งสอนโดยยึดหลักของเหตุผล และใช้การแนะนำแทนการออกคำสั่ง

2) **วัยรุ่นกับสถานศึกษา** นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวแล้ว สถานศึกษาเป็นอีกหนึ่งสถาบันที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการหรือการเจริญเติบโตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นใช้เวลากว่าหนึ่งในสามของวันอยู่ภายในสถานศึกษา เป็นสถานที่พบปะเพื่อนรุ่นเดียวกัน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งที่เป็นวิชาความรู้ และเป็นประสบการณ์ชีวิต ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบงานต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความมีน้ำใจ เรียนรู้บทบาทการเป็นผู้ให้และผู้รับ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และยังได้เรียนรู้ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ในจะเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตในสังคมเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539)

3) **วัยรุ่นกับเพื่อน** วัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อนถือเป็นสิ่งที่คู่กัน การควบเพื่อนมีความสำคัญมากสำหรับวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นมักจะเลือกเพื่อนที่มี

รสนิยมตรงกัน มีทัศนคติกล้ามลึ้งกัน และมีขนาดของร่างกายเท่าๆ กัน (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2521) โดยเด็กชายจะรวมกลุ่มกับเด็กชายด้วยกันก่อน ในทำนองเดียวกัน เด็กหญิงก็จะรวมกลุ่ม และมีกิจกรรมต่างๆร่วมกัน (Steinberg, 1996 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) จากนั้นมีอย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กจะเริ่มนิรนามรู้สึกอยากคนเพื่อนต่างเพศบ้าง ลักษณะการคนเพื่อนของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อวัยรุ่นเติบโตขึ้น ซึ่ง Grimder (1966 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการเป็นกลุ่มของวัยรุ่นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาการของกลุ่มวัยรุ่นชาย-หญิง เป็นแบบอิสระต่อกัน

ขั้นที่ 2 มีการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้าง โดยมีการแยกเพศของกลุ่มชายและกลุ่มหญิงแม้ว่าจะรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 3 การปฏิสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิงมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่มและแต่ละกลุ่มยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกัน หมายถึง มีลักษณะของการจับคู่แต่ยังอยู่ภายใต้กลุ่ม

ขั้นที่ 4 เริ่มแบ่งแยกจากคู่ที่อยู่ในกลุ่มมาเป็นคู่เดียว

การเข้ากลุ่มของวัยรุ่นนั้นเกิดจากวัยรุ่นมีความกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจจึงต้องการการยอมรับจากสังคมและกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยอาจทำกิจกรรมร่วมกัน แต่งกายแบบเดียวกัน พูดจาโดยใช้ภาษาสาระดับเดียวกัน การเข้ากลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสังคมกว้างขวางขึ้น และยังช่วยให้เข้าใจชีวิตมากขึ้นเมื่อได้เห็นปัญหาของผู้อื่น

ความสัมพันธ์ในครอบครัวก็มีความเกี่ยวข้องกับการคนเพื่อนของวัยรุ่น ในครอบครัวที่ไม่อนุญาติ วัยรุ่นจำเป็นต้องรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อหาเครื่องยืดหนีภัยจิตใจ อาศัยความเข้าใจและความอนุญาตจากเพื่อนมาเป็นสิ่งทดสอบความรักจากครอบครัว โดยวัยรุ่นจะยอมทำตามเพื่อนทุกอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวล หากกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมเกิด สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็อาจทำให้หลงทำในสิ่งที่ผิด และสูญเสียอนาคตได้

4) วัยรุ่นกับกิจกรรม ตามธรรมชาติของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรอดลองสิ่งใหม่ๆ ที่ตนสนใจ ทั้งในเรื่องหลักการและแนวคิดต่างๆ เรื่องที่ท้าทาย รวมถึงเรื่องเรียนลับ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง แก้ไขข้อบกพร่องของตน และมีความมุ่งมั่นในงานที่รับผิดชอบ วัยรุ่นจึงมักใช้เวลาว่างในการตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ทางเลือกของวัยรุ่นในการใช้เวลาว่างอาจเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์ หรือเกิดโทษต่อตัววัยรุ่นเอง หรือต่อสังคม พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) กล่าวว่า กิจกรรมบันเทิงที่วัยรุ่นเลือกปฏิบัตินั้น เกิดขึ้นจากเหตุผลเพียงข้อเดียว นั่นคือเพื่อให้ร่างกายผ่อนคลายความตึงเครียด และความกดดันที่เกิดขึ้นในโรงเรียน หรือจากการที่ได้รับมอบหมายจากทางบ้าน

กิจกรรมนันทนาการต่างๆ ที่วัยรุ่นสนใจ มักจะเกี่ยวข้องกับความสนั่นของตัววัยรุ่นเอง เช่น การประดิษฐ์สิ่งของ การวาดภาพ การเล่นดนตรี หรือการเล่นกีฬา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีประโยชน์ต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นอันได้แก่ ทางร่างกาย เช่น วัยรุ่นสามารถเสริมสร้างความแข็งแรงทางกาย และพัฒนาสร้างให้สมส่วนจากการเล่นกีฬา ทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมดนตรีหรือศิลปะจะช่วยให้วัยรุ่นมีช่องทางปลดปลั้กงานในตัว และทำให้วัยรุ่นรู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียด ทางสังคม เช่น กิจกรรมที่ต้องร่วมกันทำกับผู้อื่น จะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนานวนคุณค่าทางภาพ และเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม และทางสติปัญญา เช่น กิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของ หรือการค้นคว้าต่างๆ จะช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่อยู่นอกเหนือตำราเรียน

2.2.3 พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาและผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ

จากการศึกษาพบว่า นิสิต/นักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงสูง เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ พัฒนาทางความคิด และสังคม สามารถจำแนกพฤติกรรมเสี่ยงที่มีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ ได้ 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1) **ปัจจัยส่วนบุคคล** จากการค้นคว้าจากฐานข้อมูลงานวิจัยทางการพยาบาล การแพทย์ และจิตวิทยาพบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการแสวงหาความตื่นเต้นสนุกสนาน (sensation seeking) ทำให้มีความตื่นเต้นพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทั้งการดื่ม การขับรถ และการมีเพศสัมพันธ์ โดยมีเหตุเริ่มต้นจากความอยากทดลองในวัยที่ยังไม่มีความสามารถ ชอบทำสิ่งที่ผิดแยกแตกต่างจากมาตรฐานสังคมในวัยเดียวกัน เช่น การทดลองดื่มแอลกอฮอล์ ขับรถแบบอันตราย มีเพศสัมพันธ์เร็ว ผลของการดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้กระบวนการคิดกพร่อง เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มี 5 ปัจจัย (Corte & Sommers, 2005 ถังถึงในศวส. ม.ป.ป.) คือ

- 1) มีความคื้อ/ทนทานสูงต่อการตอบสนองพฤติกรรมเสี่ยง
- 2) มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ผิดแยกแตกต่างจากมาตรฐานสังคม
- 3) อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่นิยมพฤติกรรมเสี่ยง
- 4) มีความต้องการสูงในแสวงหาความตื่นเต้น สนุกสนาน
- 5) มีการรับรู้ผิดๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงและเชื่อในอรรถประโยชน์ของแอลกอฮอล์

2) **ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมในครอบครัวและสังคมภายนอก** กองตรวจและรายงานกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัจจัยการใช้สารเสพติดของนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ไว้ว่า สภาพและสาเหตุของการใช้และติดยาเสพติด พบว่า เยาวชนอายุระหว่าง 15-25 ปี ที่ติดเชื้อโควิดมักจะมาจากครอบครัวที่มีปัญหา ขาดความอบอุ่น ใช้เวลาว่างในทางไม่ก่อประโยชน์ มีความวิตกกังวลและมีความโน้มเอียงที่จะมีอารมณ์รุนแรง และทำสิ่งต่างๆ อายุ่งพลุ่งพล่าน ได้โดยง่าย องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้และติดยาเสพติด ได้แก่ 1) การขยายตัวของแหล่ง

ยาเสพติดในชุมชน ซึ่งสภาพสังคมปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดโดยทั่วไป และผู้ใช้สามารถหาซื้อได้โดยง่าย 2) สภาครอบครัวขาดความสมดุล บางครอบครัวตามใจหรือเข้มงวดกับลูกๆ จนเกินไป ขาดความเสมอภาค ขาดความสัมพันธ์ ปลายให้ความสำคัญกับเงินและวัตถุสิ่งของมากจนเกินไป ลูกจึงเกิดความลับสน ขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทำให้ลูกหักจูงหรือห่างออกจากยาเสพติดได้ยาก 3) สภาพจิตใจของเยาวชนวัยรุ่น เป็นวัยที่อ่อนไหวง่าย มีความอ่อนไหวต่อการใช้ยาเสพติดได้ง่าย 4) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม มีความบีบบัดดี้ คับแค้น การว่างงานมีเพิ่มมากขึ้น หากวัยรุ่นมีที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งที่มียาเสพติดมาก อาจนำไปสู่การทดลองและใช้ยาเสพติดได้เป็นอย่างดี 5) อิทธิพลจากเพื่อน มีส่วนผลักดันให้เยาวชนทดลองใช้ยาเสพติดได้ 6) การขาดที่ปรึกษาและขาดความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคม บังคับให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ทำให้ลูกต้องหันไปหาเพื่อน ซึ่งหากไปเข้ากลุ่มเพื่อนไม่ดีก็อาจทำให้มีการผิดพลาดได้ง่ายขึ้น แล้วก็เกิดเป็นปัญหาของครอบครัวและสังคมตามมา

ปัจจัยจากสภาพสังคมภายนอก เช่น อิทธิพลของสื่อ ผลการวิจัยยืนยันทั้งจากในและต่างประเทศว่า สื่อมีอิทธิพลต่อเด็ก และเยาวชน ทั้งในด้านของความรุนแรง การมีเพศสัมพันธ์ และการมีพฤติกรรมอันน่าสะพรึงในระยะสั้น และระยะยาว ดังนี้ พ่อแม่ผู้ปกครองควรเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดในการเลือกเปิดรับสื่อของบุตรหลาน เสริมสร้างความผูกพัน ทางอารมณ์ ฝึกทักษะชีวิตด้านวินัย และการควบคุมตนเองที่ดีไม่ประจบหรือลงโทษ รุนแรงเมื่อยาเสพติดแสดงออกซึ่งพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ประกอบกับผู้ผลิตสื่อ ควรมีการจัดอันดับหรือเรตติ้ง รายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ ทั้งนี้เยาวชนควรต้องตระหนักรู้ถึงข้อดี ข้อเสียของการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม การใช้ความรุนแรงที่ทำให้ต้องถูกตราหน้า/ปฏิเสธจากสังคม สรุปเสียโอกาสที่ดีในอนาคต ตลอดจนพึงตระหนักร่วมกับสิ่งที่พบร่วมกัน ผ่านสื่อมีวิdeอเรียนรู้และหลีกเลี่ยงไม่ใช้ เสียงแบบ (สมชาย จักรพันธุ์, 2549)

จากอิทธิพลของปัจจัยทางล่าwiększ์ส่งผลต่อพฤติกรรมเสียงของวัยรุ่น ดังนี้

1) การใช้ยาเสพติด ยาเสพติดเป็นสิ่งที่เร้าใจและมีอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความคึกคะนอง วัยรุ่นจะมีความอ่อนไหวต่อการทดลองเสพติดสิ่งต่างๆ เมื่อตนมีโอกาส โดยมองข้ามโทษภัยของสิ่งเสพติดเหล่านี้ไป สาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดนักจากความคึกคะนองของยา กlongนี้ได้แก่ การแสวงหาทางออกเมื่อเกิดปัญหาในชีวิต สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกครอบครัวที่มีผู้ติดยาเสพติด การใช้เวลาว่างในทางที่ผิด และการลูดหักชวนหรือล่อลงโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (สุชา จันทน์อ่อน และสุรัสวดี จันทน์อ่อน, 2521) ปัจจุบันยาเสพติดมีมากหลายชนิด ทั้งยากระตุ้นประสาท ยาหลอนประสาท ยาคลื่นประสาท ยาคลื่นประสาท และยาที่ช่วยกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ซึ่งล้วนแต่เป็นอันตรายต่อผู้เสพทั้งสิ้น การปลูกฝังความเข้าใจเรื่องโทษภัยของยาเสพติด การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการนำหลักธรรมมาเป็นเครื่อง

ยึดเห็นว่าจิตใจจะสามารถช่วยให้วัยรุ่นห่างไกลจากยาเสพติดได้ อย่างไรก็ดี ความรักและความเข้าใจภายในครอบครัวถือเป็นเกราะป้องกันยาเสพติดที่ดีที่สุด

2) การใช้ความรุนแรง ปัญหาการทะเลวิวาทในหมู่วัยรุ่น หรืออาจเรียกว่าการยกพวกตีกันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสังคมไทย โดยรูปแบบของการทะเลวิวาทมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จากอดีตนักเรียนที่ทะเลกันจะใช้เพียงการชกต่อย หรือตีกันด้วยไม้ แต่ในระยะหลังมีการใช้อาวุธ เช่น มีด ปืน หรือหั่นเหล็กเป็นอาวุธในการต่อสู้กัน วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ยกพวกตีกันมักจะเป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมักเป็นนักเรียนชาย มีอายุประมาณ 15 ถึง 18 ปี ในกลุ่มช่างกลกับช่างก่อสร้าง (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) กลุ่มนี้มักจะตีกันในสถานที่สาธารณะ เช่น ตามป้ายรถเมล์ บันรถเมล์ หรือในการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งทำให้มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากเหตุทะเลวิวาทอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าเด็กนักเรียนหลายในชั้นมัธยมศึกษามีแนวโน้มการก่อเหตุทะเลวิวาท และใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่พอใจที่เพื่อนดีเด่นกว่าตนหรือหลงรักชายหนุ่มคนเดียวกัน นอกจากนี้ประเด็นปัญหาวัยรุ่นที่สังคมให้ความสนใจมากยังได้แก่ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการรับน้องใหม่ของรุ่นพี่ในสถาบันการศึกษา และปัญหาแก้งมอเตอร์ไซค์ซึ่ง เป็นต้น

3) พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปัจจุบันวัยรุ่นได้รับการกระตุ้นจากสื่อเรื่ร้อนตัว ไม่ว่าจะเป็นทางหนังสือ สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือทางอินเทอร์เน็ต ทำให้วัยรุ่นใช้เวลาครุ่นคิดกับเรื่องเพศมากขึ้น เมื่อวัยรุ่นชายหงุดหงิดความพึงพอใจในกันและกันและคิดว่านั่นคือความรักก็อาจจะมีเพศสัมพันธ์กัน หรืออาจร้ายแรงไปกว่านั้นหากวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์โดยที่ไม่ได้สมัครใจ เช่น การถูกล่อลง และล่วงละเมิดทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์เพียงเพื่อความอยากรู้อยากทดลองอาจส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยเรียน เนื่องจากขาดความรู้เรื่องการคุณกำเนิด และเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงกันซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องหยุดพักรการศึกษาลงคัน และจะนำมาซึ่งปัญหาในอนาคต เช่น ขาดโอกาสทางการศึกษาทำให้ไม่สามารถทำงานที่ดีได้ และมีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ วัยรุ่นยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะทำหน้าที่พ่อแม่ได้ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งทั้งต่อตัวแม่ และทารกในครรภ์หากแม่ขาดความรู้ในการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์จะส่งผลให้เกิดโรคแทรกซ้อนต่างๆ เช่น ภาวะครรภ์เป็นพิษ ซึ่งอาจจะทำให้แม่และทารกในครรภ์พิการหรือเสียชีวิต การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอาจส่งผลให้เด็กคลอดก่อนกำหนด ซึ่งทารกที่คลอดก่อนกำหนดมีแนวโน้มที่จะมีสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ หรือพิการ และตกเป็นภาระของสังคมต่อไป

อีกหนึ่งปัญหาสำคัญที่สืบเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก็คือ ปัญหาการทำแท้ง เนื่องจากวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จะเกิดความเครียดที่ทำให้พ่อแม่ และตนเองเดือดร้อน เกิดความอันตราย บางสถานศึกษามีระเบียบให้นักเรียนที่ตั้งท้องต้องลาออกจากโรงเรียน ลังเหล่านี้จึงเป็นความกดดันทำให้วัยรุ่นพยายามตัดสินใจทำแท้งทั้งที่รู้ว่าการทำแท้งมีอันตรายต่อชีวิต และจิตใจเป็นอย่างมาก ความรักความเข้าใจภายในครอบครัว และความดูแล

เอาใจใส่ของพ่อแม่ รวมถึงการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศที่ถูกต้องซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการป้องกันปัญหาทางเพศของวัยรุ่น

4) ปัญหาการอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย วัยรุ่นที่ประกอบอาชญากรรม หรือกระทำผิดกฎหมายมักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น เมื่อมาพบกับเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัวใกล้เคียงกันจึงพา กันใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ โดยเริ่มจากการทำตัวเกรียน หนีโรงเรียน ต่อมาก็หนีออกจากบ้านมาอยู่ร่วมกัน และอาจมีการรวมกลุ่มกันมิวสิกทัฟทางเพศ หรือเสพยาเสพติด วัยรุ่นเหล่านี้ยังขาดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชญากรรม เช่น การลักขโมย การปล้นเจี้ยงทรัพย์ การค้ายาเสพติด หรือขายบริการทางเพศ เป็นต้น

2.3 การสร้างเสริมสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การได้ฯ ที่มุ่งกระทำเพื่อเสริมสร้างให้บุคคลมีสุขภาวะทางกาย จิต สังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาวและคุณภาพชีวิตที่ดี (พระราชบัญญัติกองทุน การสร้างเสริมสุขภาพ, 2544) มี ความหมายที่สอดคล้องกับการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ ซึ่งเน้นที่กระบวนการเพิ่มสมรรถนะให้คนสามารถควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพและเป็นผลให้บุคคลมีสุขภาพดี รวมถึงการปรับสิ่งแวดล้อมให้อีกด้วย ต่อการมีสุขภาพที่ดี การสร้างเสริมสุขภาพจะเป็นเรื่องของกระบวนการ หรือ ยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการมีสุขภาพดี โดยการดำเนินการร่วมกันของระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เพียงกระบวนการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มความสามารถในการควบคุมและสร้างสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุการมีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม (WHO, 1986) เป็นกระบวนการดำเนินงานที่อาศัยศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ประชาชนได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ไปสู่การมีสุขภาวะที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ (O'Donnell, 1989) ยกระดับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีและความมีศักยภาพสูงสุดทั้งในบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคม โดยมุ่งให้บุคคล ครอบครัวและชุมชนมีค่านิยมทางบวกกับสุขภาพ (Mereay & Zentner, 1993)

โดยสรุป การสร้างเสริมสุขภาพจะมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติคนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคม ให้สามารถควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพเพื่อนำไปสู่ภาวะที่มีสุขภาพดี หรืออีกลักษณะหนึ่งจะหมายถึง กระบวนการส่งเสริมศักยภาพของ บุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคม เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปสู่การมีสุขภาวะที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ นั่นเอง

2.3.1 ทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพส่วนบุคคล โดยมีองค์ประกอบอื่นๆ เป็นส่วนสนับสนุนหรือข้อดีของให้เกิดพฤติกรรมนั้น แนวคิดและทฤษฎีมีการแบ่งตามการยึดหลักปัจจัยภายใน/ภายนอกตัวบุคคล สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม (เบญจมาศ สุขศรีเพ็ง, ม.ป.ป.) ดังนี้

1) กลุ่มที่เชื่อปัจจัยภายในบุคคล เชื่อว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อพฤติกรรมมาจากองค์ประกอบภายในบุคคล เช่น ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ ทฤษฎีในกลุ่มนี้ เช่น แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) และ ทฤษฎีความสามารถแห่งตน (Self-efficacy theory) เป็นต้น ส่วนการนำไปใช้ จะเป็นการให้ความรู้ การเปลี่ยนแปลงเจตคติ การสร้างแรงจูงใจ การสร้างค่านิยม

2) กลุ่มที่เชื่อในปัจจัยภายนอกบุคคล เชื่อว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายนอกบุคคล โดยจะสนใจสิ่งแวดล้อม ระบบโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ศาสนา ฯลฯ ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนุյงย์ ซึ่งมีทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ เช่น การสนับสนุนทางสังคม (social support)

3) กลุ่มที่เชื่อในปัจจัยหลายปัจจัย พฤติกรรมของมนุษย์เกิดมาจากปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล โดยสนใจความยากง่ายในการเข้าถึงของสถานบริการ ความรู้ องค์ประกอบทางด้านประชากร องค์ประกอบทางสังคม เครือข่ายทางสังคม ฯลฯ ซึ่งมีทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ เช่น PRECEDE Model เป็นต้น

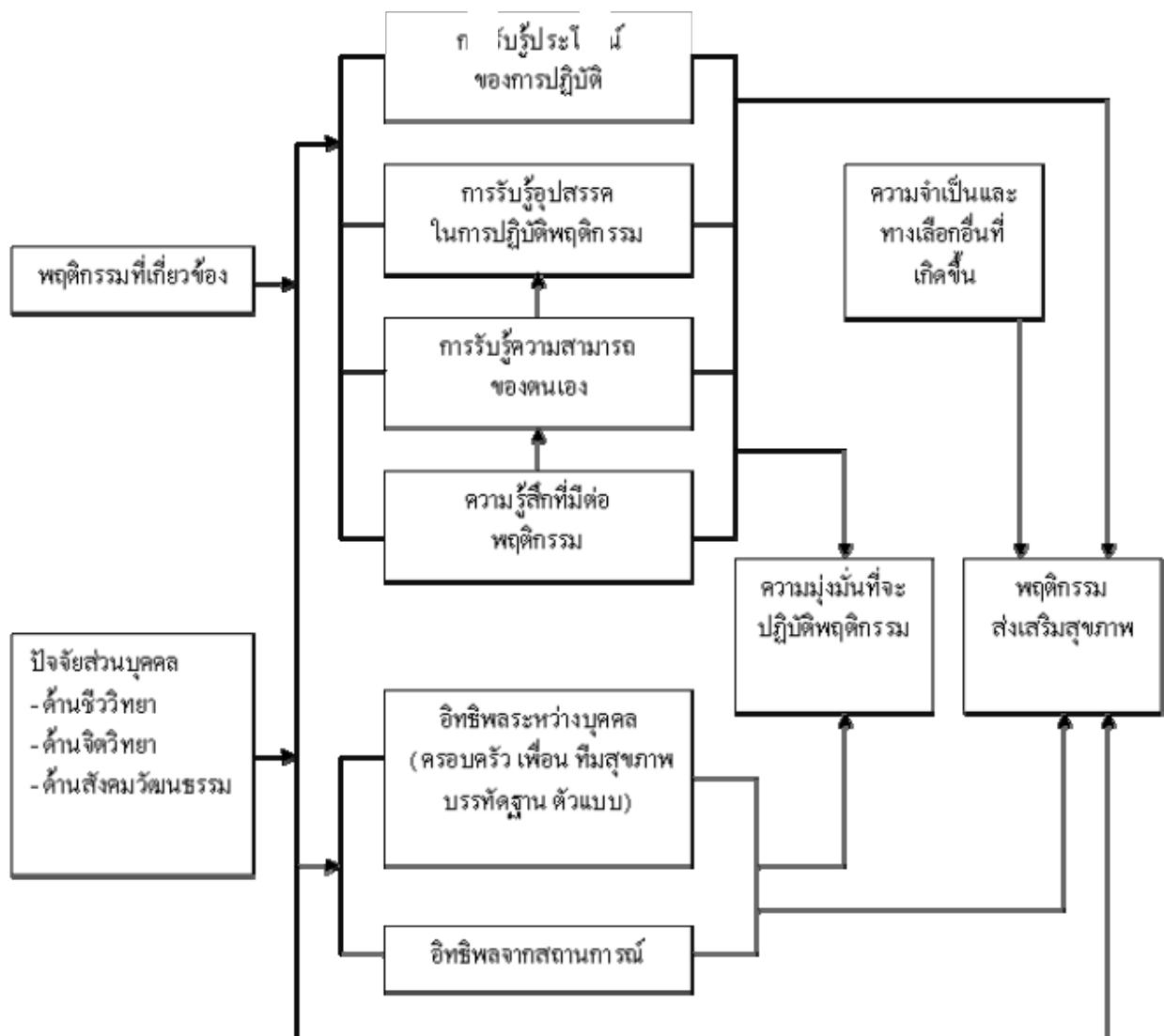
2.3.2 แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (Pender's Health Promotion Model) แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (Pender, 1996 อ้างถึงใน เบญจมาศ สุขศรีเพ็ง, ม.ป.ป.) ได้พัฒนาแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นการให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ และการเกิดพฤติกรรมรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างโน้ตค้นต่างๆ ที่อธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ

เพนเดอร์ กล่าวว่า การที่บุคคลจะลงมือกระทำการใดก็ตามเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนปฏิบัติการกิจอย่างต่อเนื่องจะถูกกำหนดโดยแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นผลมาจากการได้รับอิทธิพลของปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านความรู้-การรับรู้ (cognitive-perceptual factors) ของบุคคล 2) ปัจจัยร่วม (modifying factors) และ 3) ตัวชี้แนะนำการกระทำ (cues to action)

สังคมและทางสังคม
และการเปลี่ยนแปลง

ความต้องการและ
ความต้องการของบุคคล

พฤติกรรมและสุขภาพ

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพฉบับปรับปรุง (Health Promotion Model Revised)

ที่มา (Pender, N.J., Murdaugh, C.L. & Parsons, M.A., 2006: 50)

2.3.3 มโนทัศน์หลักของแบบจำลอง

มโนทัศน์หลักของแบบจำลองส่งเสริมสุขภาพ ดังภาพประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 3 มโนทัศน์หลัก ได้แก่ ประสบการณ์และคุณลักษณะของปัจจัยบุคคล อารมณ์และการคิดรู้ที่เฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรม และ ผลลัพธ์ด้านพฤติกรรม โดยอธิบายปัจจัยที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ (Pender, Murdaugh & Parsons, 2006) ดังนี้

1) ลักษณะเฉพาะและประสบการณ์ของบุคคล (Individual Characteristics and Experiences) ลักษณะเฉพาะและประสบการณ์ของบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมในมโนทัศน์หลักนี้เพนเดอร์ได้เสนอ มโนทัศน์ย่อย คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยส่วนบุคคล โดยมโนทัศน์ทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพบางพฤติกรรมหรือในบางกลุ่มประชากรเท่านั้น

1.1) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Prior related behavior) จากการบทวนงานวิจัยเรื่องปัจจัยด้านพฤติกรรมนั้น พบว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องนี้จะมีอยู่ประมาณ ร้อยละ 75 ของการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยพบว่า ตัวทำนายการเกิดพฤติกรรมที่ดีที่สุดตัวหนึ่ง คือ ความบ่อยของการปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมือนคล้ายกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติในอดีตมีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจากพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติมาแล้วได้ถูกลายเป็นนิสัย (habit formation) และบุคคลปฏิบัติพฤติกรรมนั้นได้โดยอัตโนมัติโดยอาศัยความตั้งใจเพียงเล็กน้อยกับปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้

1.2) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ในแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- ปัจจัยด้านชีววิทยา ได้แก่ อายุ ดัชนีมวลกาย สภาพะวัยรุ่น สภาวะหมัดระดู ความอุปโภค ความเข้มแข็งของร่างกาย ความกระดับกระเอาจ และความสมดุลของร่างกาย
- ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความมีคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจในตนเอง การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง
- ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ สัญชาติ ชาติพันธุ์ วรรณนา วัฒนธรรม การศึกษา และสถานะทางสังคมเศรษฐกิจ โดยปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวมีอิทธิพลโดยตรงต่อปัจจัยด้าน อารมณ์และ การคิดรู้ที่เฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรมและมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2) ความคิดและอารมณ์ต่อพฤติกรรม (Behavior-Specific Cognition and Affect) เป็นมโนทัศน์หลักในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลมีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง มโนทัศน์หลักนี้ ประกอบด้วย มโนทัศน์ย่อยทั้งหมด 5 มโนทัศน์ ดังนี้

2.1) การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรม (Perceived Benefits of Action) จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านมาพบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมนั้นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพถึงร้อยละ 61 ซึ่งการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมนี้เป็นความเชื่อของบุคคลโดยคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับภายหลังการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพบนทศนั้นนี้มีพื้นฐานความเชื่อมาจากทฤษฎีความคาดหวัง การให้คุณค่า (Expectancy-value theory) การรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติพุทธิกรรมเป็นแรงเสริมทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพุทธิกรรมนั้น บุคคลจะปฏิบัติพุทธิกรรมตามประสบการณ์ในอดีตที่พบว่าพุทธิกรรมนั้นให้ผลทางบวกต่อตนเอง ประโยชน์จากการปฏิบัติพุทธิกรรมอาจจะเป็นทั้งประโยชน์ภายในและภายนอก ยกตัวอย่างเช่น ประโยชน์จากภายใน เช่น การเพิ่มความดีด้วย หรือการลดความรู้สึกเมื่อล้า ส่วนประโยชน์จากภายนอกนั้น เช่น การได้รับรางวัลเงินทอง หรือความเป็นไปได้ของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดจากผลของการปฏิบัติพุทธิกรรม ในระยะแรกนั้นประโยชน์จากการภายนอกจะเป็นที่รับรู้มากกว่า แต่ประโยชน์ภายในนี้จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพุทธิกรรมอย่างต่อเนื่องมากกว่า ขนาดของความคาดหวังและความสัมพันธ์ช่วงระหว่างประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมนั้นก็เป็นผลกระทบอย่างหนึ่งต่อพุทธิกรรมสุขภาพ ความเชื่อในประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมหรือความคาดหวังผลที่เกิดขึ้นในทางบวกก็เป็นสิ่งจำเป็น แม้ว่าอาจจะไม่สำคัญแต่ก็จำเป็นในพุทธิกรรมเฉพาะบางอย่าง

2.2) การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพุทธิกรรม (Perceived Barriers to Action) จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านมาพบว่า การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพุทธิกรรมนั้นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพถึงร้อยละ 79 ซึ่งการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ถึงสิ่งขัดขวางที่ทำให้บุคคลไม่สามารถปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งอุปสรรคดังกล่าวประกอบด้วย อุปสรรคภายนอกและภายนอกของบุคคล อุปสรรคภายใน ได้แก่ ความขี้เกียจ ความไม่รู้ ไม่มีเวลา ไม่พึงพอใจ ถ้าต้องปฏิบัติพุทธิกรรมและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับพุทธิกรรม เป็นต้น อุปสรรคภายนอก ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ขาดแคลนสิ่งอื่นอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพุทธิกรรม เช่น ค่าใช้จ่ายสูง การรับรู้ว่ายาก สภาพอากาศ และความไม่สะดวก เป็นต้น อุปสรรคในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพนี้อาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นสิ่งที่บุคคลคาดคิดก็ได้ ซึ่งมีผลต่อความตั้งใจที่จะกระทำพุทธิกรรม และมีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลให้หลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2.3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) การรับรู้ความสามารถของตนเองหมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคล เกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการบริหารจัดการและกระทำพุทธิกรรมได้ฯ ภายใต้อุปสรรคหรือสถานะต่างๆในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ เมื่อบุคคลเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพภายใต้อุปสรรคหรือสถานการณ์ต่างๆได้แล้วรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการปฏิบัติพุทธิกรรมในระดับสูงจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพลดลง

ได้และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพและมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยผ่านการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพและความมุ่งมั่นต่อแผนการปฏิบัติพุทธิกรรมที่วางไว้

2.4) ความรู้สึกที่มีต่อพุทธิกรรม (Activity-Related Affect) ความรู้สึกที่มีต่อพุทธิกรรม หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือลบที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติพุทธิกรรม การตอบสนองความรู้สึกนี้ อาจมีน้อย ปานกลาง หรือมาก การตอบสนองความรู้สึกต่อพุทธิกรรมใดๆ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความน่าสนใจของกิจกรรมหรือพุทธิกรรม (activity-related) ความรู้สึกต่อตนเองเมื่อปฏิบัติพุทธิกรรม (self-related) หรือสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม (context-related) ความรู้สึกที่ดีหรือความรู้สึกทางบวกมีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ แต่ถ้าบุคคลเกิดความรู้สึกต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพในทางลบก็จะมีผลให้บุคคลหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติพุทธิกรรมดังกล่าว เพราะเมื่อเร็วๆนี้ได้มีการเพิ่มเติมความรู้สึกที่มีต่อพุทธิกรรมลงในแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพ มีการศึกษาจำนวนน้อยที่ได้ค้นพบและช่วยสนับสนุนในการอธิบายและ唆จ้างในการทำนายของแบบจำลอง การศึกษาในอนาคตข้างหน้านี้จำเป็นต้องใส่ในในความสำคัญของความรู้สึกที่มีพุทธิกรรมที่ต้องนำมาพิจารณาในพุทธิกรรมสุขภาพด้านต่างๆ

2.5) อิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal Influences) อิทธิพลระหว่างบุคคล หมายถึง พุทธิกรรมความเชื่อ หรือทัศนคติของคนอื่นที่มีอิทธิพลต่อความคิดของบุคคล แหล่งของอิทธิพลระหว่างบุคคลที่มีผลต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่น้อง) เพื่อน และบุคลากรทางสุขภาพ นอกจากนี้ อิทธิพลระหว่างบุคคล หมายความรวมถึงบรรทัดฐาน (ความคาดหวังหรือความเชื่อของบุคคลที่สำคัญ กลุ่มบุคคล ชุมชน ซึ่งได้วางมาตรฐานของการปฏิบัติพุทธิกรรมเอาไว้) การสนับสนุนทางสังคม (การรับรู้ของบุคคลว่าเครือข่ายทางสังคมของตนเองให้การสนับสนุนทั้งด้านวัตถุ ข้อมูลข่าวสาร และอารมณ์มากน้อยเพียงใด) และการเห็นแบบอย่าง (การเรียนรู้จากการสังเกตผู้อื่นที่กระทำพุทธิกรรมนั้นๆ) อิทธิพลระหว่างบุคคลมีอิทธิพลโดยตรงต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพและมีผลทางอ้อมต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยผ่านแรงผลักดันทางสังคม (social pressure) หรือความมุ่งมั่นต่อแผนการปฏิบัติพุทธิกรรม ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าอิทธิพลระหว่างบุคคลนี้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ ร้อยละ 57 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับกลางๆ

2.6) อิทธิพลจากสถานการณ์ (Situational Influences) อิทธิพลจากสถานการณ์ หมายถึง การรับรู้ และความคิดของบุคคลเกี่ยวกับสถานการณ์หรือบริบทที่สามารถเอื้อหรือขัดขวางการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ อิทธิพลสถานการณ์ที่มีต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ หมายความรวมถึง การรับรู้เงื่อนไขที่มาสนับสนุนความต้องการ และความรับรู้สุขสบายนอกสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติพุทธิกรรม บุคคลมักจะเลือกทำกิจกรรมที่ทำให้เขารู้สึกว่าเข้ากับวิถีชีวิต สองคลื่นกับสภาพแวดล้อมของตนเอง รู้สึกปลดปล่อยและมั่นคงเมื่อ

ปฏิบัติพุทธิกรรมในสภาพแวดล้อมนี้ ไม่ใช่สิ่งที่มาคุกคามซึ่งสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจ น่าสนใจ รู้สึกคุ้นเคย จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดหรือทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าอิทธิพลจากสถานการณ์นั้นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ ร้อยละ 50

2.3.4 พุทธิกรรมผลลัพธ์ (Behavioral Outcome) การเกิดพุทธิกรรมผลลัพธ์ ประกอบด้วย 3 อย่าง ได้แก่

1) ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติพุทธิกรรม (Commitment to a Plan of Actions) ความมุ่งมั่นต่อแผนการปฏิบัติพุทธิกรรม เป็นกระบวนการคิดรู้ที่ประกอบด้วยความตั้งใจที่จริงจังที่จะกระทำการที่สำคัญที่สุดกล้องกับเวลา บุคคล สถานที่ โดยอาจทำร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการปฏิบัติพุทธิกรรมและการให้แรง เสริมท่างหากในการปฏิบัติพุทธิกรรม ความตั้งใจและกลยุทธ์นี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพ ดังนั้นในแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพ ความมุ่งมั่นต่อแผนการปฏิบัติพุทธิกรรมมี อิทธิพลโดยตรงต่อพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2) ความจำเป็นอื่นและทางเลือกอื่นที่เกิดขึ้น (Immediate Competing Demands and Preferences) ความจำเป็นอื่นและทางเลือกอื่นที่เกิดขึ้น หมายถึง พุทธิกรรมอื่นที่เกิดขึ้นทันทีทันใดก่อนที่จะเกิดพุทธิกรรมส่งเสริม สุขภาพตามที่วางแผนไว้และอาจทำให้บุคคลไม่สามารถปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพตามที่ได้วางแผนไว้ พุทธิกรรมอื่นเกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลไม่สามารถควบคุมตนเอง (self-regulation) จากความชอบ ความพอใจของ ตนเองและความต้องการของบุคคลอื่น พุทธิกรรมที่เกิดขึ้นโดยทันทีโดยการมุ่งกระทำการตามความจำเป็นอื่นถูกมองว่า เป็นพุทธิกรรมที่อยู่เหนือตนเอง เป็นสิ่งที่บุคคลสามารถควบคุมได้น้อยเนื่องจากเป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ความจำเป็นและทางเลือกอื่น เป็นปัจจัยส่งผลโดยตรงต่อการเกิดพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ และมีอิทธิพลใน ระดับปานกลางต่อความมุ่งมั่นต่อแผนการปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ อย่างไรก็ตามความจำเป็นอื่นและ ทางเลือกอื่นที่เกิดขึ้น ไม่ควรจะเกิดขึ้นบ่อย เพราะถ้าเกิดขึ้นบ่อยจะแสดงว่าบุคคลพยายามหาเหตุผลมาอ้างเพื่อจะ ไม่ปฏิบัติพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ

3) พุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพ (Health-Promoting Behavior) พุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพเป็นผลลัพธ์ สุดท้ายและผลจากการปฏิบัติพุทธิกรรมในแบบจำลองส่งเสริมสุขภาพ อย่างไรก็ตามพุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพเป็น ตัวบ่งชี้โดยตรงต่อการผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ประสบผลสำเร็จในผู้รับบริการ พุทธิกรรมส่งเสริมสุขภาพนั้นบางส่วน ที่ได้บูรณาการเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน ผลที่ได้ก็คือการปรับภาวะสุขภาพ การเพิ่มความสามารถในการทำหน้าที่ ของร่างกาย และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกช่วงพัฒนาการของมนุษย์

2.4 การวิเคราะห์กลุ่มพหุโดยไม้โมเดลลิสเรล

การวิเคราะห์ไม้โมเดลลิสเรล สำหรับกรณีที่มีกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มนั้นมีชื่อเฉพาะเรียกว่า การวิเคราะห์กกลุ่มตัวอย่างพหุ หรือ การวิเคราะห์กกลุ่มพหุ (multiple sample or multi-group analysis) Joreskog และ Sorbom (1989) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538) ได้พัฒนาโปรแกรมลิสเรลให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มพร้อมกันได้ โดยที่กลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มประชากรนั้นอาจจะเป็นกลุ่มที่เกิดจากการจัดแบ่งกลุ่มประชากรมาจากการประเทศหรือพื้นที่มีวัฒนธรรมต่างกัน หรืออาจเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มความคุณและกลุ่มทดลอง กล่าวได้ว่าการวิเคราะห์กกลุ่มพหุใช้ได้กับการวิจัยที่มีการแบ่งกลุ่มทุกประเภท โดยมีเงื่อนไขในการแบ่งกลุ่มว่าหน่วยตัวอย่างทุกหน่วยต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว โดยไม่เป็นสมาชิกร่วมกันในสองกลุ่ม (mutually exclusive)

จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการวิเคราะห์กกลุ่มพหุ คือ การตรวจสอบว่าไม้โมเดลลิสเรล ซึ่งเป็นกรอบความคิด (conceptual framework) ที่นักวิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีนั้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแต่ละกลุ่มหรือไม่อย่างไร ถ้ามีความสอดคล้องกลืนกัน นักวิจัยจะสามารถนำไม้โมเดลลิสเรลที่ตรวจสอบแล้วมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป หัวใจสำคัญของการวิเคราะห์กกลุ่มพหุ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวมรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม โดยมีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ (constraints) ให้ไม้โมเดลลิสเรลที่เป็นกรอบความคิดในการวิจัยนั้น มีลักษณะเป็นแบบเดียวกันสำหรับการตรวจสอบ ความสอดคล้องกลุมกลืนระหว่างไม้เดล และข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าผลการวิเคราะห์ให้ผลว่าค่าไค-สแควร์ในการทดสอบความกลุมกลืนมีค่าต่ำกว่าค่าวิกฤติอย่างไร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะสรุปได้ว่า ไม้โมเดลลิสเรลที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกกลุ่ม และไม้เดลมีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน เรียกตามศัพท์สถิติ วิเคราะห์ลิสเรลว่า ไม้โมเดลลิสเรลไม่แปรเปลี่ยน หรือมีความยืนยันระหว่างกลุ่ม (invariance across groups)

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของไม้โมเดลลิสเรลระหว่างกลุ่ม เป็นการทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่า ไม้โมเดลลิสเรลมีเมทริกซ์พารามิเตอร์ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มประชากร โดยพิจารณาจากค่าสถิติทดสอบความกลุมกลืน คือ ค่าไค-สแควร์ ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบในภาพรวมทุกกลุ่ม ในที่นี้เรียกว่า ไค-สแควร์รวม (overall chi-square) ถ้าค่าไค-สแควร์รวมมีค่าต่ำกว่าค่าวิกฤติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม้โมเดลลิสเรลในภาพรวมของกลุ่มประชากรทุกกลุ่มหรือกลุ่มพหุสอดคล้องกลุมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในกรณีตรงกันข้าม ถ้าค่าไค-สแควร์รวมมีค่าสูงกว่าค่าวิกฤติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม้โมเดลลิสเรลในภาพรวมของกลุ่มประชาชนทุกกลุ่มหรือกลุ่มพหุไม่สอดคล้องกลุมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากการพิจารณาแปลความหมายจากค่าไค-สแควร์รวมแล้ว นักวิจัยยังต้องพิจารณาแปลความจากค่าสถิติที่เป็นดัชนีวัดความกลุมกลืน ของไม้เดลด้วย ค่าดัชนีที่ควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย ได้แก่ ดัชนี GFI ดัชนี RMSE ดัชนี RMR และดัชนี critical N เป็นต้น

เนื่องจากเมทริกซ์พารามิเตอร์ในโมเดลมีทั้งหมด 8 เมทริกซ์ การกำหนดสมมติฐานทางสถิติในการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลลิสเทลระหว่างกลุ่ม จึงสามารถตั้งสมมติฐานทางสถิติในการทดสอบได้หลายสมมติฐานตามจำนวนเมทริกซ์พารามิเตอร์ วิธีการตั้งสมมติฐานทางสถิตินิยมตั้งเป็นชุดของสมมติฐาน (family of hypotheses) เรียงกันตั้งแต่สมมติฐานที่มีเงื่อนไขบังคับ (constraints) น้อยที่สุดไปจนถึงสมมติฐานที่มีเงื่อนไขบังคับมากที่สุด และการทดสอบสมมติฐานก็ทำการทดสอบเรียงไปตามลำดับ เรียกว่าเป็นการทดสอบเป็นลำดับลดหลั่น (hierarchical testing) การแปลความหมายผลการทดสอบ นอกจากระเบิดความหมายผลการทดสอบค่า ไค-สแควร์ และแปลความหมายเช่นเดียวกับการแปลความหมาย ค่า ไค-สแควร์โดยทั่วไป นั่นคือ ถ้าผลต่างของค่า ไค-สแควร์ ระหว่างสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ค่า ไค-สแควร์รวมของสมมติฐานข้อ 1 และ ข้อ 2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วย แสดงว่าการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 ให้ผลเป็นแบบเดียวกัน คือ โมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม (นงลักษณ์ วิรชชัย, 2538)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

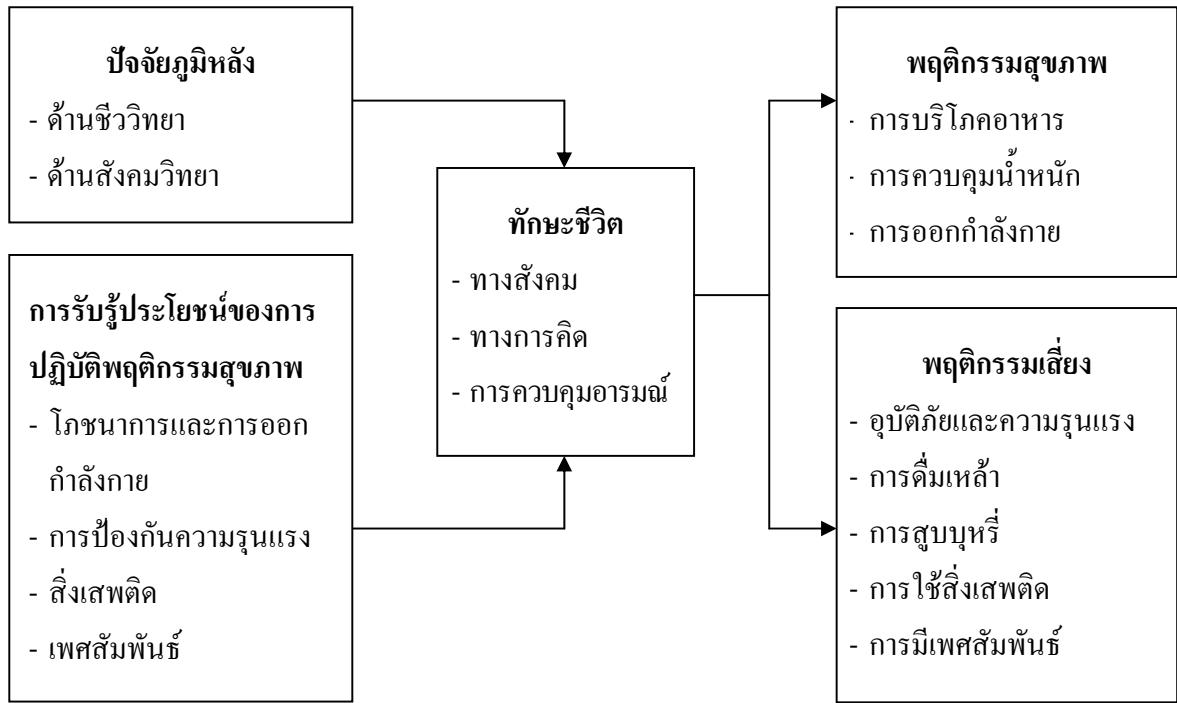
ชาติวุฒิ ชนบัตร (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547 เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยง และศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความรู้และเจตคติกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองที่ดัดแปลงมาจากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ของสำนักงำนวิทยาการควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จำนวนตัวอย่าง 400 คน เป็นนักเรียนชาย 200 คน นักเรียนหญิง 200 คน โดยทำการศึกษาระหว่าง วันที่ 15 ธันวาคม 2547-15 กุมภาพันธ์ 2548 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีด้านประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยรวม (ร้อยละ 72.2) ความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในระดับดี แต่ระดับเจตคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา และบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย ($p < 0.05$)

จากการรายงานการบททวนสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นเพื่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การปฐกษา (2547) โดยสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต พบว่า ผลจากการศึกษาวัยรุ่นทั้งในระบบและนอกระบบ พบว่า วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่มีการป้องกันตัวเอง เกิดจากขาดทักษะในการประเมินสถานการณ์เสี่ยง การมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน ไม่ได้เตรียมตัวและขาดความยั่งยืนทางเพศ และส่วนหนึ่งไม่รู้วิธีใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้ถุงยางอนามัยไม่เป็น

(ดารินทร์ อารีย์โชคชัย และคณะ, 2546) นิสิต/นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 49.6 และ 33.8 เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรสอนเพศศึกษาในมหาวิทยาลัย ในระดับอาชีวศึกษา พบร้า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน มีร้อยละ 4.1 มีความรู้ดีเรื่องถุงยางอนามัยและสามารถอธิบายได้ถูกต้อง ส่วนวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา พบร้า นักศึกษาชายร้อยละ 72 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 21.6 มีความรู้ดีเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย (ศิริกุล อิศรา Nurakul และ วรรณฯ เตชะณิชย์พงศ์, 2543) ส่วนความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดและผลข้างเคียง พบร้า วัยรุ่นทั้งหญิงและชายขาดความรู้ในเรื่องนี้ ทั้ง ๆ ที่วัยรุ่นนิยมใช้ยา Prostinor หรือ Madonna แต่ก็ไม่รู้เลยว่ายาดังกล่าวมีประสิทธิภาพพอดีและมีผลข้างเคียงมาก ทำให้มีเลือดออก ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ อาจเจ็บ ทำลายการทำงานของตับ เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นต้องเสียเงินซื้อสุขภาพในหลาย ๆ ด้าน จากผลข้างเคียงของยาและการใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2544) วัยรุ่นส่วนใหญ่มักได้รับความรู้เรื่องเพศและการคุมกำเนิดจากเพื่อน ซึ่งเพื่อนก็มีความรู้ที่ไม่ดีพอ นอกจากนั้นคนขายยา ก็เป็นอีกกลุ่มนึงที่วัยรุ่นหญิงขอความรู้เกี่ยวกับยาคุมกำเนิด ซึ่งก็อาจได้รับข้อมูลอย่างผิด ๆ ได้ (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2544) วัยรุ่นในระดับอุดมศึกษายอมรับการอยู่ด้วยกันโดยไม่หวังจะต้องแต่งงานกันในอนาคต นักศึกษาชายมีตระหนักร่วมกับผู้หญิงที่เป็นแฟน เป็นเพื่อน หรือแม้แต่คนรัก ในการอยู่ด้วยกันแบบไม่ผูกมัด พร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์ได้ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันระหว่างที่อยู่กับแฟนก็สามารถไปมีผู้หญิงอื่นได้ ทัศนคติเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากบิดา ที่มองว่า ช่วงเรียนมหาวิทยาลัยเป็นช่วงที่สบายที่สุด เที่ยวผู้หญิงโดยไม่ต้องเสียเงิน ผู้ชายไม่เป็นฝ่ายเสียหาย มัวอย่างไรก็ไม่ห้อง ไม่มีโทรศัพท์ และคิดว่าเป็นกำไรของชีวิต ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากครู นักเรียนด้วย นอกจากนั้น นักศึกษาชายยังมีทัศนคติว่าการมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของศักดิ์ศรี การไม่มีแฟนหรือมีแฟนแต่ไม่มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าอาย และมีร้อยละ 67 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ในขณะที่นักศึกษาหญิงเองก็มีทัศนคติว่า การอยู่ร่วมกันเป็นเพราะความรัก มีความความสุขที่ได้อยู่ด้วยกันและไม่หวังแต่งงาน ที่ยอมเสียตัวกับเพราะตามใจแฟน ารมณ์พาไปและมา ไม่รู้สึกกลัวว่าจะห้องหรือพ่อแม่จะรู้ เพราะมองว่าความรักทำให้ทุกอย่างถูกต้องเสมอ และไม่ปิดกันตัวเองในการคบผู้ชายคนใหม่ การมีความสัมพันธ์กับผู้ชายพร้อมกันที่เดียวสองคน ไม่ใช่เรื่องเสียหาย และมีนักศึกษาหญิงร้อยละ 9.8 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทั้งนักศึกษาชายและหญิงต่างก็มีทัศนคติว่าความบริสุทธิ์ของผู้หญิงไม่ใช่เรื่องสำคัญและถ้าห้องแล้วทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องผิด (โสพิน หนูแก้ว, 2545) ในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมปลายก็มองว่า ถ้าตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจก็ควรมีบริการทำแท้ง (ศิริกุล อิศรา Nurakul และคณะ, 2543) จากการศึกษาวิจัยในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่อยู่ร่วมกันโดยไม่แต่งงาน พบร้า สาเหตุของการอยู่ด้วยกันคือเรื่องเชื้อชาติ เป็นหลัก และต่างก็ไม่ปิดกันตัวเองในการคบคนใหม่ (โสพิน หนูแก้ว, 2545) ปัจจัยภายในที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ เช่น ฐานะแตกต่างจากเพื่อน ไม่ถูกยอมรับจากเพศตรงข้าม แล้วคิดว่าไหน ๆ ก็ไม่ดีแล้ว ถ้าเขายังคงทางเพศเพิ่มขึ้นก็คงไม่เลิมมากไปกว่าเดิม 2) มีลักษณะต่อต้านกฎหมาย

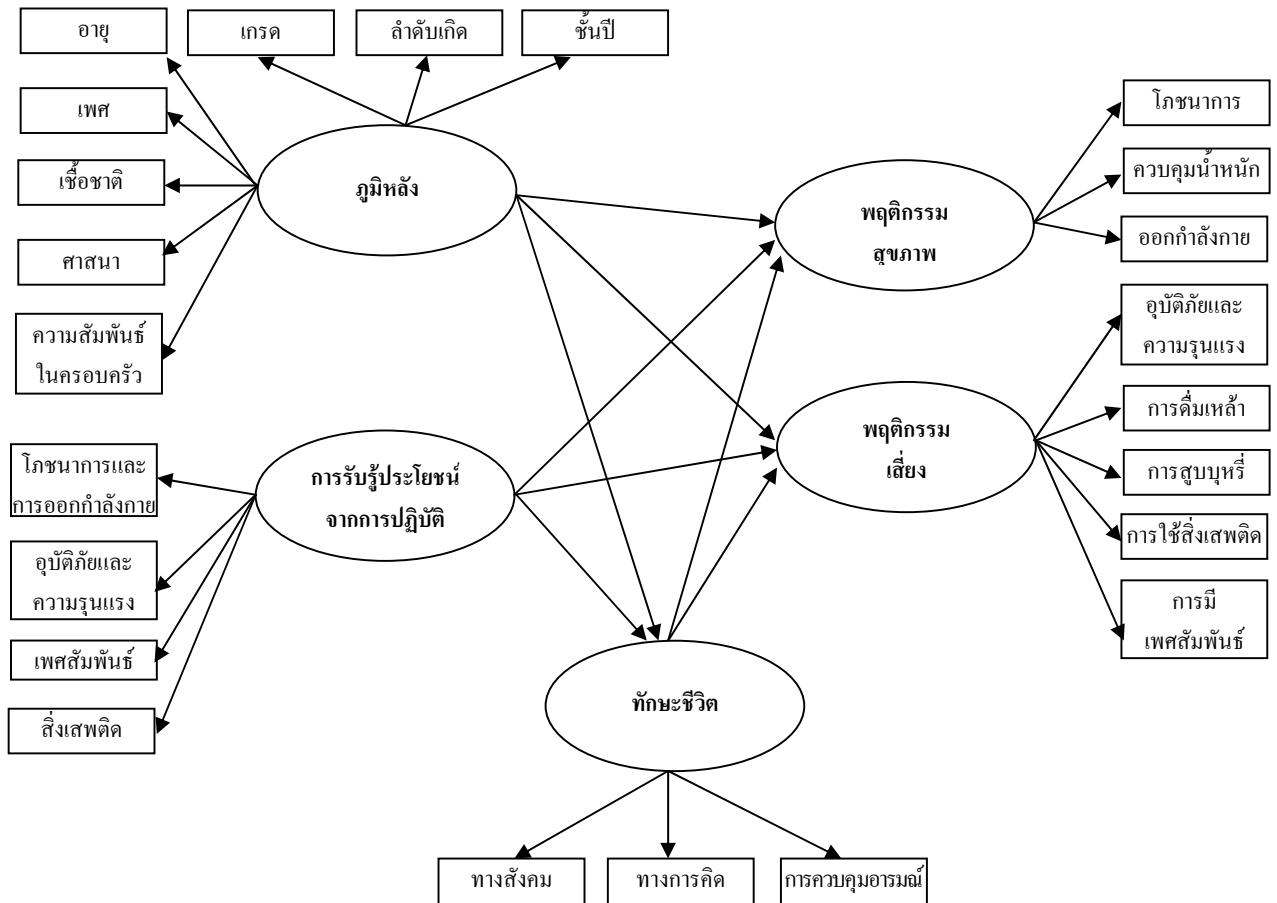
ทางสังคม เกิดจากครอบครัวถูกกดดันจากสภาพแวดล้อม จนทำให้ขาดภูมิคุณที่ในการดำเนินชีวิตแบบพ่อแม่ถูกท้าไป ซึ่งส่วนมากมักพบว่า พ่อเมียรายน้อย แม่คบชู้ จึงทำให้กลุ่มนี้เลือกปฏิบัติเพื่อสะท้อนความสะใจของตัวเองเพื่อเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มสังคมเพศ 3) สัญญาความมั่นใจในตัวเอง กลุ่มนี้มักเกิดขึ้นในกลุ่มที่อกหักหรือถูกทอดทิ้งซึ่งจะเข้าสู่วงจรการขายบริการทางเพศได้ 2 ทาง คือ ส่วนหนึ่งจะหันไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนที่เที่ยวกลางคืนแล้วเสียตัวในที่สุด อีกส่วนหนึ่งจะพึ่งยาเสพติด/เหล้า ซึ่งเมื่อดื่มเหล้าหรือเสพยาเสพติดแล้วก็จะทำให้ขาดสติ และมีเพศสัมพันธ์แบบเลยตามเลยที่น้ำไปสู่ค่านิยมสับคู่สับกลุ่มหรือที่เรียกว่าสวิงกิ้ง โดยสิ่งเหล่านี้ทำเพื่อทดสอบความเจ็บปวดทางใจซึ่งนำไปสู่หันทางการเข้าสู่การขายตัว 4) อยากรสุก อยากหาความดีนี้เด่น ประเภทนี้จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีพร้อมทุกอย่าง แต่อยากหาความเปลกใหม่ จากการมีเซ็กส์มองว่าเซ็กส์เป็นกิจกรรมบันเทิงระหว่างบุคคล ส่วนใหญ่มักเป็นผลมาจากการไม่รู้จักตนเอง (สุกมล วิภาวดี, 2544) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) ความจำเป็นด้านฐานะมักรู้สึกว่าตัวเองเงินค่าเล่าเรียนที่สูงกว่า ค่าเช่าอพาร์ตเมนต์ หอพัก เมนชั่น ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะพบมากในเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้เป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากเศรษฐกิจตกต่ำเมื่อปี 2541 และปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยต้านี้ยังทำให้เกิดความอ่อนแอกทางสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาอีกด้วย 2) หลงใหลในวัฒนธรรมอย่างผู้ที่เพื่อความแฟชั่น โดยกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากคือเพื่อนใช้อะไรก็ต้องมีเหมือนเพื่อน เพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากเพื่อน ดังนั้นมีรสนิยมสูงขึ้น แต่รายได้ต่ำ ผลสุดท้ายต้องหารายได้จากการขายบริการทางเพศ (สุกมล วิภาวดี, 2544) ซึ่งในปัจจุบันเพื่อนที่มีเงินและตามแฟชั่นจะเป็นที่ชื่นชอบ 3) ผลจากการเสพยาไวรุนนิยมเสพยา 3 ชนิด คือ ยาอี ยาเค ยาบ้า ซึ่งเมื่อเสพจะไม่สามารถควบคุมร่างกายของตัวเองได้ ทำให้เกิดความต้องการทางเพศสูงขึ้น บางครั้งตัวมีราคาแพงจึงต้องรวมกลุ่มกันซื้อเพื่อมาเสพ ซึ่งเป็นที่มาของการมีเซ็กซ์หมู่ในวัยรุ่นดังที่กล่าวแล้วข้างต้น 4) ค่านิยมเรื่องเพศแบบญี่ปุ่นและตะวันตกการเลียนแบบหนุ่มสาวชาวญี่ปุ่น และเนื้อหาในการตูนญี่ปุ่นที่เน้นถึงการยอมเสียตัวเพื่อความทรงจำครั้งแรกกับคนที่ตนเองรัก และวัฒนธรรมตะวันตกที่เลือกมีเซ็กซ์กับคนแปลกหน้าเพื่อความดีนี้ ฉะนั้นเลิฟชีนในภาคใต้ของลีดที่เน้นการมีเพศสัมพันธ์สำหรับการออกเดทครั้งแรก 5) ผลจากการพนันและการติดหนี้นักศึกษาด้วยตัวเพราะติดหนี้จากการพนันบล็อก นอกจากนี้ยังพบว่าค่าโทรศัพท์ที่เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงกดดันให้เด็ก ม.ต้นต้องเข้าสู่การขายบริการทางเพศ 6) สังคมที่วัฒนธรรมไทยที่ดึงสังคมไทยและที่ความสำคัญของเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่จะยับยั้งปัญหา และสร้างเครื่องมือทางวัฒนธรรมใหม่คือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร ไม่ถือเป็นการเสียตัวยังถือว่าเป็นสำคัญ (วรพล พรหมกุตร, 2545)

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.6 ครอบแนวคิดในการพัฒนาโภมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/ นักศึกษา

ภาพที่ 2.3 ครอบแนวคิดในการพัฒนาโภมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของ
นิสิต/นักศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษา พัฒนา และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิต กับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) 3 กลุ่ม คือ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน ในปีการศึกษา 2553 ทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี มีจำนวนประมาณ 1,500,000 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) 3 กลุ่มคือ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน ในปีการศึกษา 2553 ทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี คัดเลือกโดยการสุ่มแบบ stratified random sampling กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูป Yamane (1967) ด้วยความเชื่อมั่นที่ 95% มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 6,000 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้มีการกระจายของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของประชากร ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของนิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน การจัดกลุ่มสาขาวิชาแบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชา คือ

- (1) วิทยาศาสตร์ (Natural science) ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เป็นต้น
- (2) สังคมศาสตร์ (Social science) ศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ได้แก่ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา และประวัติศาสตร์ เป็นต้น
- (3) มนุษยศาสตร์ (Humanities science) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของคน ได้แก่ สาขาวิชาวรรณคดี ปรัชญา ศาสนา ศิลปะ ดนตรี จิตรกรรม และประติมากรรม เป็นต้น

ในการจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) มหาวิทยาลัยในกำกับ
- (2) มหาวิทยาลัยรัฐ
- (3) มหาวิทยาลัยเอกชน

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเลือกตามขั้นตอนดังนี้

- (1) แบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยออกตามสังกัดคือ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยเอกชน
- (2) แบ่งกลุ่มสาขาวิชาภายในมหาวิทยาลัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสาขาวิชาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชานักศึกษาตามสัดส่วนของกลุ่มสาขาวิชาและกลุ่มมหาวิทยาลัย โดยใช้สูตร
- (3) คำนวณขนาดตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาตามสัดส่วนของกลุ่มสาขาวิชาและกลุ่มมหาวิทยาลัย โดยใช้สูตร

$$n_h = (N_h / N)^* n$$

โดย	n_h	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น
	N_h	คือ	ขนาดของประชากรในแต่ละชั้น
	N	คือ	ขนาดของประชากรทั้งหมด
	n	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ขนาดตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ขนาดตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาตามสัดส่วนของกลุ่มมหาวิทยาลัยและสาขาวิชา

มหาวิทยาลัย	วิทยาศาสตร์	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	รวม
รัฐเดิม	701	1202	100	2003
รัฐใหม่	848	1454	121	2423
ในกำกับ	273	468	39	780
เอกชน	278	476	40	793
รวม	2,100	3,600	300	6,000

- (4) สุ่มนิสิต/นักศึกษาเป็นลำดับขั้น โดยจำแนกนิสิต/นักศึกษาออกตามชั้นปีการศึกษา แล้วจึงทำการสุ่มมหาวิทยาลัย สาขาวิชา และชั้นปีการศึกษาด้วยการสุ่มอย่างเป็นระบบ (system random sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามมาตรฐานของต่างประเทศ ประกอบด้วย 5 ตอน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามทักษะชีวิต 3) แบบสอบถามการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ และ 5) แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยง มีรายละเอียด ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น อายุ เพศ ลำดับการเกิด เชื้อชาติ ศาสนา ชั้นปี การศึกษา สาขาที่ศึกษา มหาวิทยาลัยที่ศึกษา พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

2) แบบสอบถามทักษะชีวิต พัฒนาจากแบบสอบถามทักษะชีวิตของ Pan American Health Organization แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1) ทักษะด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social and interpersonal skills) หรือ ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร (communication) การรักษาสิทธิ (assertiveness) และ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น (empathy) ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ แบบมาตรวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เคย เลย” ถึง “เป็นประจำ” การปฏิเสธ (refusal) ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ แบบมาตรวัด 6 ระดับ จาก “ไม่ และ รู้สึกว่าทำถูกแล้ว” ถึง “ได้ และรู้สึกว่าทำถูกแล้ว”

2.2) ทักษะด้านพูทธิพัฒนาหรือด้านการคิด (cognitive skills) ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving) การตัดสินใจ (decision making) และการคิดเชิงวิเคราะห์ (critical thinking) ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ แบบมาตรวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

2.3) ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ (emotional coping skills) ได้แก่ ทักษะการจัดการกับ ความเครียด (managing stress) การจัดการความรู้สึก (managing feelings) การจัดการตนเอง (self-management) และการกำกับตนเอง (self-monitoring) ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ แบบมาตรวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

3) แบบสอบถามการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ที่ปรับจากแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงของ Adolescent Risk Inventory (ARI) ประกอบด้วยการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโภชน์จากการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4 ด้าน คือ 1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ แบบมาตรวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เคยเลย” ถึง “เป็นประจำ”

4) แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ ปรับจากแบบวัดสุขภาพกายและจิตใจ mentally and physically healthy ประกอบด้วยการมีพฤติกรรมสุขภาพ 3 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการ 2) การควบคุมน้ำหนัก และ 3) การออกกำลังกาย ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ แบบมาตราวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เคยเลย” ถึง “เป็นประจำ”

5) แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยง พัฒนาจากแบบปรับจากแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยง Adolescent Risk Inventory (ARI) ประกอบด้วยการมีพฤติกรรมเสี่ยง 5 ด้านคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 53 ข้อ แบบมาตราวัด 5 ระดับ จาก “ไม่เคยเลย” ถึง “เป็นประจำ”

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) กับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (reliability) โดยทดสอบกับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่าง จำนวน 100 คน และวิเคราะห์โดยใช้ Alpha Coefficient of Cronbach พบว่า มีความเชื่อมั่นที่ 0.7587-0.9843 ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 คุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ	คุณภาพของเครื่องมือ
ทักษะทางสังคม	0.8744
ทักษะทางการคิด	0.9497
ทักษะการควบคุมอารมณ์	0.8901
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	0.9702
พฤติกรรมสุขภาพ	0.7587
พฤติกรรมเสี่ยง	0.9843

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการ 2 วิธี คือ

- 1) การประสานความร่วมมือไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาโดยตรง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
- 2) การประสานความร่วมมือไปยังคณาจารย์นักวิจัยที่เกี่ยวข้องมีกันในการดำเนินการวิจัยในโครงการอื่นๆ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้จัดดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ระดับ คือ

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังและพฤติกรรมเสี่ยงด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)
- 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงระหว่างนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันด้วยการวิเคราะห์ความแปรป่วนแบบพหุ (MANOVA)
- 4) วิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลด้วยโปรแกรม LISREL 8.72

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการวิจัยเรื่อง โนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิต และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ ตอนแรก ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สอง ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน ตอนที่สาม ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา และตอนที่สี่ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต/นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วยมหาวิทยาลัย 3 สังกัดคือ 1) มหาวิทยาลัยรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 6,000 คน มีผู้แบบสอบถาม 4,057 คน เท่ากับร้อยละ 67.62 ผลการวิเคราะห์ในแต่ละตอนมีดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต/นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1 ภูมิหลังของนิสิต/นักศึกษา

นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 2,588 คน (ร้อยละ 63.79) มีอายุระหว่าง 19-20 ปี จำนวน 1,845 คน (ร้อยละ 45.48) รองลงมา มีอายุระหว่าง 21-22 ปี จำนวน 1,398 คน (ร้อยละ 34.46) มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.55 ปี (SD 2.07) นิสิต/นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีเชื้อชาติไทย จำนวน 3,936 คน (ร้อยละ 97.02) และนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 3,576 คน (ร้อยละ 88.14) รองลงมานั้นถือศาสนาอิสลาม มีจำนวน 313 คน (ร้อยละ 7.72) มีภูมิลำเนาในภาคกลาง จำนวน 1,120 คน (ร้อยละ 27.61) รองลงมาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,060 คน (ร้อยละ 26.13) ที่พักอาศัยขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่อยู่บ้านกับบิดามารดา มีจำนวน 980 คน (ร้อยละ 24.16) รองลงมาอยู่หอพักในมหาวิทยาลัยกับเพื่อนและอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคนเดียว มีจำนวน 889 และ 837 คน (ร้อยละ 21.91 และ 20.63 ตามลำดับ) นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว มีจำนวน 2,097 คน (ร้อยละ 51.69) รองลงมาเป็นบุตรคนที่สองของครอบครัว มีจำนวน 1,299 คน (ร้อยละ 32.02) และส่วนใหญ่มีพี่น้องจากบิดามารดาเดียวกัน 2 คน มีจำนวน 1,875 คน (ร้อยละ 46.22) รองลงมาพี่น้องจากบิดามารดาเดียวกัน 3 คน มีจำนวน 831 คน (ร้อยละ 20.48) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต/นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1,438	35.44
หญิง	2,588	63.79
ไม่ระบุ	31	0.76
อายุ		
ต่ำกว่า 19 ปี	375	9.24
19-20 ปี	1,845	45.48
21-22 ปี	1,398	34.46
23-24 ปี	298	7.35
ตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป	107	2.64
ไม่ระบุ	34	0.84
อายุเฉลี่ย	20.55 (2.07)	
เชื้อชาติ		
ไทย	3,936	97.02
จีน	23	0.57
อื่นๆ	10	0.25
ไม่ระบุ	88	2.17
นับถือศาสนา		
พุทธ	3,576	88.14
อิสลาม	313	7.72
คริสต์	81	2.00
ไม่ระบุ	87	2.14
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	604	14.89
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,060	26.13
ภาคกลาง	1,120	27.61
ภาคตะวันออก	189	4.66
ภาคตะวันตก	132	3.25
ภาคใต้	806	19.87
ไม่ระบุ	146	3.60

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ที่พักอาศัยและศึกษา		
อยู่บ้านกับบิดามารดา	980	24.16
อยู่บ้านกับพี่/น้อง	89	2.19
อยู่บ้านกับผู้ปกครอง/ญาติ	128	3.16
อยู่หอพักมหาวิทยาลัยคนเดียว	697	17.18
อยู่หอพักมหาวิทยาลัยกับเพื่อน	889	21.91
อยู่หอพักนอกรอบมหาวิทยาลัยคนเดียว	837	20.63
อยู่หอพักนอกรอบมหาวิทยาลัยกับเพื่อน	296	7.30
อยู่หอพักนอกรอบมหาวิทยาลัยกับแฟน	20	0.49
ไม่ระบุ	121	2.98
เป็นบุตรของครอบครัวลำดับที่		
1	2,097	51.69
2	1,299	32.02
3	329	8.11
4	68	1.68
5	61	1.50
6	10	0.25
7	6	0.15
8	2	0.05
ไม่ระบุ	185	4.56
จำนวนพี่น้องบิดามารดาเดียวกัน (คน)		
1	779	19.20
2	1,875	46.22
3	831	20.48
4	259	6.38
5	80	1.97
6	25	0.62
7	11	0.27
8	3	0.07
ไม่ระบุ	194	4.78
รวม	4,057	100.00

4.1.2 สถานภาพด้านการศึกษาของนิสิต/นักศึกษาผู้ต้องแบ่งสอบตาม

นิสิต/นักศึกษาที่ต้องแบ่งสอบตามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวน 2,295 คน (ร้อยละ 56.57) รองลงมาศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ มีจำนวน 808 คน (ร้อยละ 19.92) สาขาวิชาที่ศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 1,892 คน (ร้อยละ 46.64) รองลงมาศึกษาในสาขาวิชานักศึกษาสังคมศาสตร์ มีจำนวน 1,764 คน (ร้อยละ 43.48) สำหรับชั้นปีการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 1,245 คน (ร้อยละ 30.69) รองลงมาศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 1,143 คน (ร้อยละ 28.17) ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาจากเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00 มีจำนวน 1,333 คน (ร้อยละ 32.86) รองลงมา มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01-2.50 มีจำนวน 920 คน (ร้อยละ 22.68) ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สถานภาพด้านการศึกษาของนิสิต/นักศึกษาผู้ต้อง

แบบสอบตาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัย		
รัฐ	2,295	56.57
ในกำกับ	808	19.92
เอกชน	954	23.51
สาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์	1,892	46.64
สังคมศาสตร์	1,764	43.48
มนุษยศาสตร์	313	7.72
ไม่ระบุ	88	2.17
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	1,245	30.69
ชั้นปีที่ 2	1,143	28.17
ชั้นปีที่ 3	893	22.01
ชั้นปีที่ 4	618	15.23
ชั้นปีที่ 5	44	1.08
ชั้นปีที่ 6	14	0.35
ไม่ระบุ	100	2.46

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม)		
ต่ำกว่า 2.01	204	5.03
เกรด 2.01-2.50	920	22.68
เกรด 2.51-3.00	1,333	32.86
เกรด 3.01-3.50	882	21.74
เกรด 3.51-4.00	220	5.42
ไม่ระบุ	498	12.28
รวม	4,057	100.00

4.1.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกในครอบครัว

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง พบร่วมกับนิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่มีความอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 2,281 และ 2,314 คน (ร้อยละ 56.22 และ 57.04 ตามลำดับ) รองลงมา อายุมากกว่า 50 ปี มีจำนวน 1,212 และ 838 คน (ร้อยละ 29.87 และ 20.66 ตามลำดับ) สำหรับนิสิต/นักศึกษาที่อยู่กับผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 1,022 คน (ร้อยละ 25.19)

ระดับการศึกษาของบิดา มารดา และผู้ปกครองพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดา มารดา และผู้ปกครองจบการศึกษาระดับต่ำปริญญาตรี มีจำนวน 2,248 และ 2,548 คน (ร้อยละ 55.41 และ 62.81 และ 21.20 ตามลำดับ) และส่วนใหญ่บิดาและผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/ธุรกิจ มีจำนวน 1,003 และ 491 คน (ร้อยละ 24.72 และ 12.10 ตามลำดับ) มารดาที่มีอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจ มีจำนวน 974 คน (ร้อยละ 24.01)

รายได้ต่อเดือนของบิดา มารดา และผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เดือนละ 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 1,337 และ 1,179 คน (ร้อยละ 32.96 และ 29.06 และ 15.85 ตามลำดับ) รองลงมาบิดาและผู้ปกครองจะมีรายได้สูงขึ้นเป็น 20,001 – 40,000 บาท มีจำนวน 998 และ 504 คน (ร้อยละ 24.60 และ 12.42 ตามลำดับ) แต่มาตราจะมีรายได้ต่ำลง คือต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 1,359 คน (ร้อยละ 33.50) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกในครอบครัว

ข้อมูลทั่วไป	บิดา		มารดา		ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
น้อยกว่า 30 ปี	25	0.62	10	0.25	41	1.01
31-40 ปี	312	7.69	745	18.36	276	6.80
41-50 ปี	2,281	56.22	2,314	57.04	1,022	25.19
มากกว่า 50 ปี	1,212	29.87	838	20.66	486	11.98
ไม่ระบุ	227	5.60	150	3.70	2,232	55.02
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2,248	55.41	2,548	62.81	860	21.20
ปริญญาตรี	1,294	31.90	1,125	27.73	816	20.11
สูงกว่าปริญญาตรี	274	6.75	209	5.15	93	2.29
ไม่ระบุ	241	5.94	175	4.31	2,288	56.40
อาชีพ						
รับราชการ/						
รัฐวิสาหกิจ	1,003	24.72	619	15.26	491	12.10
รับจำนำ/เอกชน	928	22.87	811	19.99	421	10.38
รับจำนำรายวัน	461	11.36	522	12.87	141	3.48
เจ้าของธุรกิจ	877	21.62	974	24.01	413	10.18
ไม่ทำงาน	95	2.34	419	10.33	76	1.87
อื่นๆ	442	10.89	501	12.35	149	3.67
ไม่ระบุ	251	6.19	211	5.20	2,366	58.32
รายได้ต่อเดือน						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	805	19.84	1,359	33.50	299	7.37
10,001-20,000 บาท	1,337	32.96	1,179	29.06	643	15.85
20,001-40,000 บาท	998	24.60	785	19.35	504	12.42
40,001-60,000 บาท	281	6.93	251	6.19	153	3.77
มากกว่า 60,000 บาท	347	8.55	202	4.98	124	3.06
ไม่ระบุ	289	7.12	281	6.93	2,334	57.53
รวม	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00

4.1.4 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษาและ สมาชิกในครอบครัว

ผลการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา และสมาชิกในครอบครัว เป็นการศึกษาจากการรายงานของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งในส่วนพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวเป็นการตอบตามการรับรู้ของนิสิต/นักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พบว่า บิดามีการสูบบุหรี่มากที่สุด มีจำนวน 1,171 คน (ร้อยละ 28.86) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 469 คน (ร้อยละ 11.56)

ในด้านการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ บิดาของนิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 2,147 คน (ร้อยละ 52.93) รองลงมาคือ น้องและนิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 1,698 และ 1,585 คน (ร้อยละ 41.85 และ 39.06 ตามลำดับ)

ในด้านการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาพบว่า ผู้ที่ใช้ความกราดเกรี้ยว/เจ้าอารมณ์/ปีโน โห มากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 663 คน (ร้อยละ 16.34) รองลงมาคือ บิดา และมารดา มีจำนวน 436 และ 371 คน (ร้อยละ 10.75 และ 9.14 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว

พฤติกรรม	นิสิต/นักศึกษา		บิดา		มารดา		ผู้ปกครอง		พี่		น้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสูบบุหรี่												
ไม่สูบ	3,426	84.45	2,599	64.06	3,741	92.21	2,197	54.15	2,314	57.04	2,522	62.16
วันละ 4-5 น้ำบุหรี่	293	7.22	801	19.74	63	1.55	89	2.19	210	5.18	93	2.29
ไม่ถึง 1 ซองต่อวัน	133	3.28	317	7.81	8	0.20	46	1.13	45	1.11	37	0.91
สูบจนบุหรี่ติด臣ิ่ง	43	1.06	53	1.31	10	0.25	29	0.71	11	0.27	0	0.00
ไม่ระบุ	162	3.99	287	7.07	235	5.79	1,696	41.80	1,477	36.41	1,405	34.63
การดื่มแอลกอฮอล์												
ไม่ดื่ม	2,334	57.53	1,644	40.52	3,100	76.41	1,826	45.01	1,878	46.29	2,359	58.15
ดื่มเมื่อเข้าสังคม/งานเลี้ยง	1,427	35.17	1,836	45.26	675	16.64	418	10.30	632	15.58	267	6.58
ดื่มเป็นประจำ	130	3.20	298	7.35	15	0.37	55	1.36	63	1.55	17	0.42
ดื่มแล้วมักก่อเรื่องเสมอ	21	0.52	4	0.10	2	0.05	4	0.10	3	0.07	1	0.02
ดื่มจนติดเหล้า	7	0.17	9	0.22	4	0.10	2	0.05	3	0.07	1,413	34.83
ไม่ระบุ	138	3.40	266	6.56	261	6.43	1,752	43.18	1,478	36.43	0	0.00
การใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา												
ไม่ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา	3,057	75.35	3,232	79.66	3,395	83.68	2,058	50.73	2,242	55.26	2,243	55.29
กราดเกร็งเจ้าอารมณ์/ปี๊โนให้	663	16.34	436	10.75	371	9.14	198	4.88	259	6.38	283	6.98
ข่มผู้อ่อน	3	0.07	12	0.30	8	0.20	5	0.12	9	0.22	5	0.12
ทำร้ายร่างกายผู้อ่อน	5	0.12	4	0.10	2	0.05	3	0.07	3	0.07	4	0.10
ทำร้ายคิดใจทำให้ผู้อ่อนเสียใจ	38	0.94	18	0.44	8	0.20	4	0.10	5	0.12	20	0.49
ทำร้ายตัวเอง	8	0.20	1	0.02	4	0.10	3	0.07	6	0.15	8	0.20
ออกนอกบ้าน	74	1.82	21	0.52	4	0.10	1,786	44.02	12	0.30	10	0.25
ทำลายข้าวของ	16	0.39	9	0.22	1	0.02	0	0.00	3	0.07	5	0.12
ไม่ระบุ	193	4.76	324	7.99	264	6.51	0	0.00	1,518	37.42	1,479	36.46
รวม	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ค่าเฉลี่วของชุดข้อมูล และการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวพบว่า พฤติกรรมของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ถ้าเป็นผู้ที่สูบบุหรี่จะพบว่าสมาชิกในครอบครัวคือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ด้วย สำหรับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของน้องของนิสิต/นักศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์เฉพาะกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษา บิดา มารดา และพี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้ปกครองพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	นิสิต/นักศึกษา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง	พี่	น้อง
นิสิต/นักศึกษา	1.00					
บิดา	0.17**	1.00				
มารดา	0.18**	0.25**	1.00			
ผู้ปกครอง	0.34**	0.54**	0.54**	1.00		
พี่	0.23**	0.21**	0.23**	0.22**	1.00	
น้อง	0.27**	-0.03	0.04**	0.04	0.16**	1.00

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ถ้าเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จะพบว่าสมาชิกในครอบครัวคือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาและสามาชิกในครอบครัว

สามาชิกในครอบครัว	นิสิต/นักศึกษา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง	พี่	น้อง
นิสิต/นักศึกษา	1.00					
บิดา	0.35**	1.00				
มารดา	0.23**	0.37**	1.00			
ผู้ปกครอง	0.33**	0.53**	0.47**	1.00		
พี่	0.33**	0.34**	0.24**	0.30**	1.00	
น้อง	0.19**	0.11**	0.09**	0.23**	0.23**	1.00

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหา พบร่วมกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของบิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ถ้านิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่การใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาจะพบว่าสามาชิกในครอบครัวคือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่การใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษาและสามาชิกในครอบครัว

สามาชิกในครอบครัว	นิสิต/นักศึกษา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง	พี่	น้อง
นิสิต/นักศึกษา	1.00					
บิดา	0.26**	1.00				
มารดา	0.29**	0.38**	1.00			
ผู้ปกครอง	0.38**	0.43**	0.57**	1.00		
พี่	0.23**	0.21**	0.30**	0.19**	1.00	
น้อง	0.19**	0.13**	0.17**	0.18**	0.32**	1.00

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.1.5 ความสัมพันธ์ของนิสิต/นักศึกษากับบุคลากรด้านการศึกษาหรือผู้ปกครอง

การศึกษาความสัมพันธ์ของนิสิต/นักศึกษาที่มีต่อบุคลากรด้านการศึกษาหรือผู้ปกครองตามการรับรู้ของนิสิต/นักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคลากรด้านการศึกษาหรือผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์แบบที่ 1 คือ บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจไม่คาดหวังในด้านนิสิต/นักศึกษาสูง มีจำนวน 2,174 2,188 และ 1,106 คน (ร้อยละ 53.59 53.93 และ 27.26 ตามลำดับ) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์แบบที่ 3 คือ มีความคาดหวังในด้านนิสิต/นักศึกษาสูง ค่อยๆ ก้าว เน้นการมีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้นิสิต/นักศึกษามีความมั่นใจในตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม และควบคุมตนเอง มีจำนวน 778 753 และ 491 คน (ร้อยละ 19.18 18.56 และ 12.10 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างกับนิสิต/นักศึกษากับบุคลากรด้านการศึกษาหรือผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์	บิดา		มารดา		ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>แบบ 1</u> ยอมรับท่านได้ทุกเรื่อง ให้ท่านมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ ไม่คาดหวังในตัวท่านสูง	2,174	53.59	2,188	53.93	1,106	27.26
<u>แบบ 2</u> มีความคาดหวังในตัวท่านสูง คุณแล้วท่านอย่าง igo ลักษณะ เช่น ใจ แต่ตัดสินใจแทนท่าน ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ	406	10.01	508	12.52	206	5.08
<u>แบบ 3</u> มีความคาดหวังในตัวท่านสูง ค่อยๆ ก้าว เน้นการมีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้ท่าน มีความมั่นใจในตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม และควบคุมตนเอง	778	19.18	753	18.56	491	12.10
<u>แบบ 4</u> ไม่คาดหวังในตัวท่านเลย ไม่ค่อยให้ความสนับสนุน ไม่ค่อยเอาใจใส่ ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ	86	2.12	39	0.96	65	1.60
อื่นๆ	23	0.57	19	0.47	20	0.49
ไม่ระบุ	590	14.54	550	13.56	2169	53.46
รวม	4,057	100.00	4,057	100.00	4,057	100.00

4.1.6 ทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา

การศึกษาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบอยู่ 3 องค์ประกอบคือ 1) ทักษะทางสังคม 2) ทักษะทางการคิด และ 3) ทักษะการควบคุมอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.79 (SD 0.43) โดยมีทักษะทางการคิดสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.79 (SD 0.43) รองลงมาคือ ทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.81 (SD 0.50) ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะชีวิต	\bar{X}	SD
ทักษะทางสังคม	3.81	0.50
ทักษะทางการคิด	3.84	0.54
ทักษะการควบคุมอารมณ์	3.74	0.57
ภาพรวมทักษะชีวิต	3.79	0.43
หมายเหตุ:	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะชีวิตระดับต่ำ	
	ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะชีวิตระดับปานกลาง	
	ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะชีวิตระดับสูง	

4.1.7 ทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา

การศึกษาทักษะทางสังคมหรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนิสิต/นักศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 2) ทักษะการปักป้องสิทธิ 3) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น และ 4) ทักษะการปฏิเสธ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ย 3.81 (SD 0.50) จำแนกรายด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษามีทักษะในการติดต่อสื่อสารในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.78 (SD 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการแสดงความยินดีกับผู้อื่นโดยการยิ้มให้ เท่ากับ 4.07 (SD 0.93) รองลงมาคือ การแสดงความสนใจและตั้งใจฟังขณะคุยสันทนาเป็นผู้พูด และมองตาผู้ฟังขณะพูด มีค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.78 (SD 0.86 และ 0.96 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติทักษะในการติดต่อสื่อสารเป็นประจำในการแสดงความยินดีกับผู้อื่นโดยการยิ้มให้ มีจำนวน 1,618 คน (ร้อยละ 40.61) สำหรับข้ออื่นๆ นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะปฏิบัติอย่างครึ่ง ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้าน การติดต่อสื่อสารของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับการปฏิบัติ					\bar{X}	SD
	เมื่อประจำ	บ่อยครั้ง	บ่นครั้ง	น่าครั้ง	ไม่เคย		
การติดต่อสื่อสาร (communication)							3.78
มองตาผู้ฟังขณะพูด	1,082	1,368	1,202	317	40	3.78	0.96
	26.99	34.12	29.98	7.91	1.00		
พูดโดยใช้น้ำเสียงระดับกลาง ไม่ตะโกน	877	1,567	1,209	324	26	3.74	0.91
หรือพูดเบาจนเกินไป	21.91	39.15	30.20	8.09	0.65		
เป็นผู้เริ่มการสนทนาก่อน	564	1,505	1,476	358	96	3.52	0.92
	14.10	37.63	36.91	8.95	2.40		
แสดงความสนใจและตั้งใจฟังของผู้	949	1,745	1,063	216	17	3.85	0.86
สนใจเป็นผู้ฟูด	23.78	43.73	26.64	5.41	0.43		
หานประเด็นที่น่าสนใจพูดคุยเพื่อให้การ	803	1,600	1,289	289	20	3.72	0.88
สนใจมีความตื่นเต้น	20.07	39.99	32.22	7.22	0.50		
แสดงความยินดีกับผู้อื่น โดยการยิ้มให้	1,618	1,299	824	230	13	4.07	0.93
	40.61	32.61	20.68	5.77	0.33		

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะการติดต่อสื่อสารระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะการติดต่อสื่อสารระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะการติดต่อสื่อสารระดับสูง

ในด้านการปกป้องสิทธิพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการปกป้องสิทธิในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 (SD 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาสามารถพูดแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย มีค่าเฉลี่ย 3.35 (SD 0.96) รองลงมาคือ ถ้ามีคนยื้มของแล้วลืมคืน นิสิต/นักศึกษาจะห่วงของๆ นิสิต/นักศึกษาคืน และนิสิต/นักศึกษากล้าแสดงออกให้เพื่อนเห็นถึงความไม่พอใจ ถ้าคิดว่าเหมาะสมแล้ว มีค่าเฉลี่ย 3.18 และ 3.08 (SD 1.06 และ 0.93 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติการปกป้องสิทธิเป็นบางครั้งเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้าน การปักป้องสิทธิของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับการปฏิบัติ					\bar{X}	SD
	ปีนประจํา	บอยครั้ง	บงครั้ง	นาทุครั้ง	ไม่เคยเลย		
การปักป้องสิทธิ (assertiveness)							3.01
ถ้ามีคนยึดของแล้วลืมคืน ท่านจะทวง	474	1,063	1,360	906	194	3.18	1.06
ของๆ ท่านคืน	11.86	26.59	34.03	22.67	4.85		
ถ้าเพื่อนข้างห้องทำเสียงดังรบกวน	174	544	1,521	892	815	2.59	1.09
ท่านจะเดื่องเขากันที่	4.41	13.79	38.55	22.61	20.65		
ท่านไม่รู้สึกลำบากจะไร้เลယถ้าจะกล่าว	226	824	1,672	963	238	2.96	0.96
คำว่า "ไม่"	5.76	21.00	42.62	24.55	6.07		
ท่านสามารถพูดแสดงความรู้สึกได้อย่าง	425	1,351	1,425	616	114	3.35	0.96
เปิดเผย	10.81	34.37	36.25	15.67	2.90		
ท่านกล้าแสดงออกให้เพื่อนเห็นถึงความโโมโห	174	1,134	1,640	748	210	3.08	0.93
หรือความไม่พอใจถ้าคิดว่าเหมาะสมแล้ว	4.45	29.03	41.99	19.15	5.38		
ท่านจะยืนยันความคิดเห็นและหาเหตุผลมา	225	882	1,524	1,041	260	2.94	0.99
สนับสนุนเมื่อเพื่อนในกลุ่มจะไม่เห็นด้วย	5.72	22.43	38.76	26.48	6.61		
หมายเหตุ:	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะการปักป้องสิทธิระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะการปักป้องสิทธิระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะการปักป้องสิทธิระดับสูง						

ในด้านการเข้าใจผู้อื่นพบว่า นิสิต/นักศึกษามีทักษะการเข้าใจผู้อื่นในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.70 (SD 0.76) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ถ้าเห็นคนอื่นยิ้มนิสิต/นักศึกษาจะยิ้มตาม เท่ากับ 3.96 (SD 0.99) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษามีความสุขถ้าเห็นคนอื่นๆ ปฏิบัติสิ่งดีๆ ต่อกัน และการอยู่ใกล้กับคนที่มีความสุขทำให้นิสิต/นักศึกษา มีความสุขไปด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.92 (SD 0.99 และ 1.00 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติทักษะการเข้าใจผู้อื่น เป็นประจำคือนิสิต/นักศึกษามีความสุขถ้าเห็นคนอื่นๆ ปฏิบัติสิ่งดีๆ ต่อกัน มีจำนวน 1,429 คน (ร้อยละ 36.23) รองลงมาคือ ถ้าเห็นคนอื่นยิ้มนิสิต/นักศึกษาจะยิ้มตาม มีจำนวน 1,417 คน (ร้อยละ 36.30) และการอยู่ใกล้กับคนที่มีความสุขทำให้นิสิต/นักศึกษามีความสุขไปด้วย มีจำนวน 1,314 คน (ร้อยละ 33.87) สำหรับข้ออื่นๆ นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะปฏิบัติบ่อยครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้าน การเข้าใจผู้อื่นของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับการปฏิบัติ					\bar{X}	SD
	ปีนประจํา	บอยครั้ง	บงครั้ง	นาครั้ง	ไม่เคย		
การเข้าใจผู้อื่น (empathy)							3.70
ถ้าทำนุสavanaugh และว่าจะร้องไห้	644	771	1,067	930	533	3.02	1.27
	16.32	19.54	27.05	23.57	13.51		
ท่านรู้สึกได้ถ้าได้ช่วยเหลือหรือทำสิ่งใดๆ	1,174	1,568	813	332	57	3.88	0.98
แก่ผู้อื่น	29.77	39.76	20.61	8.42	1.45		
ถ้าเห็นคนอื่นยืนท่านจะยืนตาม	1,417	1,259	917	262	49	3.96	0.99
	36.30	32.25	23.49	6.71	1.26		
ท่านมีความสุขถ้าเห็นคนอื่นๆปฏิบัติตาม	1,429	1,127	1,098	244	46	3.93	0.99
ต่อ กัน	36.23	28.58	27.84	6.19	1.17		
ท่านมักจะปรับความรู้สึกให้คล้ายตาม	618	1,314	1,564	391	52	3.52	0.92
กับคนรอบข้าง	15.69	33.36	39.71	9.93	1.32		
การอยู่ใกล้กับคนที่มีความสุขทำให้ท่าน	1,314	1,362	861	272	71	3.92	1.00
มีความสุขไปด้วย	33.87	35.10	22.19	7.01	1.83		

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะการเข้าใจผู้อื่นระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะการเข้าใจผู้อื่นระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะการเข้าใจผู้อื่นระดับสูง

ในด้านการปฏิเสธพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.78 (SD 0.94) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะปฏิเสธ "ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนรู้จักที่ไม่ค่อยสนิทกันนักชวนให้ดื่มเหล้าหรือเสพยา" เท่ากับ 5.09 (SD 1.15) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษาจะปฏิเสธ "ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่ท่านกำลังอยากจะทำความรู้จักชวนให้ดื่มเหล้าหรือเสพยา" และนิสิต/นักศึกษาจะปฏิเสธ "ถ้าเพื่อนที่สนิทมากกำลังสูบบุหรี่อยู่แล้วชวนให้ท่านสูบด้วย" มีค่าเฉลี่ย 4.98 และ 4.97 (SD 1.27 และ 1.28 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติทักษะการปฏิเสธโดยการตอบ "ไม่" และรู้สึกว่าทำถูกแล้ว โดยข้อที่นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามก็ที่สุดคือ "ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนรู้จักที่ไม่ค่อยสนิทกันนักชวนให้ดื่มเหล้าหรือเสพยา" มีจำนวน 2,164 คน (ร้อยละ 55.08) รองลงมาคือ "ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่ท่านกำลังอยากจะทำความรู้จักชวนให้ดื่มเหล้าหรือเสพยา" มีจำนวน 2,067 คน (ร้อยละ 52.73)

และ "ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่จะพาท่านกลับบ้านมาหรือคุ้มมากเกินไปและยังต้องที่จะขับรถพาท่านกลับบ้านให้ได้" มีจำนวน 2,033 คน (ร้อยละ 51.64) ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้าน การปฏิเสธของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับการปฏิเสธ						\bar{X}	SD
	"ไม่" และ รู้สึกว่าทำ ถูกแล้ว	"ไม่" และ ไม่ค่อยถูก	"ไม่" และ ผิดมาก	"ได้" และ รู้สึกว่าทำ ถูกแล้ว	"ได้" และ ไม่ค่อยถูก	"ได้" และ ถูกแล้ว		
การปฏิเสธ (refusal)							4.78	0.94
"ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่จะพาท่านกลับบ้านมาหรือคุ้มมากเกินไปและยังต้องที่จะขับรถพาท่านกลับบ้านให้ได้"	2,033	584	827	234	202	57	4.98	1.29
	51.64	14.83	21.01	5.94	5.13	1.45		
"ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนรู้จักที่ไม่ค่อยสนิทกันนักชวนให้คุ้มเหล้าหรือเสพยา"	2,164	470	902	298	84	11	5.09	1.15
	55.08	11.96	22.96	7.58	2.14	0.28		
"ถ้าเพื่อนสนิทกันมากขอถอดออกข้อสอบของท่าน"	1,005	578	464	644	1,097	130	3.84	1.65
	25.65	14.75	11.84	16.44	28.00	3.32		
"ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วเพื่อนที่สนิทกันมากชวนให้คุ้มเหล้าหรือเสพยา"	1,879	460	909	320	288	42	4.82	1.36
	48.20	11.80	23.32	8.21	7.39	1.08		
"ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่ท่านกำลังอยากจะทำความรู้จักชวนให้คุ้มเหล้าหรือเสพยา"	2,067	438	955	210	218	32	4.98	1.27
	52.73	11.17	24.36	5.36	5.56	0.82		
"ถ้าเพื่อนที่สนิทมากกำลังสูบบุหรี่อยู่แล้วชวนให้ท่านสูบด้วย"	2,025	565	818	287	163	63	4.97	1.28
	51.64	14.41	20.86	7.32	4.16	1.61		

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.66 หมายถึง มีทักษะการปฏิเสธระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.67 – 4.33 หมายถึง มีทักษะการปฏิเสธระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 4.34 – 6.00 หมายถึง มีทักษะการปฏิเสธระดับสูง

4.1.8 ทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา

การศึกษาทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) การคิดตัดสินใจ 2) การคิดแก้ปัญหา และ 3) การคิดวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนิสิต/นักศึกษามีทักษะทางการคิดในระดับสูงค่าเฉลี่ย 3.84 (SD 0.54) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การคิดแก้ปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.90 (SD 0.64) รองลงมาคือ การคิดตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.82 (SD 0.60) เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านการคิดตัดสินใจ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดตัดสินใจในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะเตรียมการให้พร้อมก่อนลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมาย เท่ากับ 3.97 (SD 0.80) รองลงมาคือ ถึงจะมีเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจพั้นกี้ยังไปเรียนหนังสือ และ แม้จะมีสถานการณ์เร่งด่วน พั้นกี้จะไม่ทิ้งงานที่ตนต้องรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3.80 (SD 0.99 และ 0.74 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะทางการคิดตัดสินใจมากที่สุด 1 ข้อคือ ถึงจะมีเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจนิสิต/นักศึกษากี้ยังไปเรียนหนังสือ มีจำนวน 1,296 คน (ร้อยละ 32.79) สำหรับข้ออื่นๆ นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะทางการคิดตัดสินใจระดับมาก

ด้านการคิดแก้ปัญหา พบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดแก้ปัญหาในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคิดเหล้าหรือใช้ยาเสพติด ไม่ใช่ทางเลือกในการแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา เท่ากับ 4.01 (SD 0.99) รองลงมาคือ ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้นิสิต/นักศึกษาจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์ และการเผชิญหน้ากับปัญหาจะทำให้นิสิต/นักศึกษาแข็งแกร่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.94 (SD 0.86 และ 0.87 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะทางการคิดแก้ปัญหามากที่สุด 2 ข้อคือ การคิดเหล้าหรือใช้ยาเสพติด ไม่ใช่ทางเลือกในการแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 1,553 คน (ร้อยละ 38.89) และถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้นิสิต/นักศึกษาจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์มีจำนวน 1,009 คน (ร้อยละ 25.52) สำหรับข้ออื่นๆ นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะทางการคิดแก้ปัญหาระดับมาก

ด้านการคิดวิเคราะห์ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาอาจจะเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจได้ถ้ามีข้อมูลใหม่ที่ชัดเจนกว่าเดิม และนิสิต/นักศึกษาจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่ขัดแย้งกับนิสิต/นักศึกษาด้วยความตั้งใจ เท่ากับ 3.90 (SD 0.78 และ 0.77 ตามลำดับ) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษามีความสนใจเรียนรู้ในประเด็นที่หลากหลาย และ นิสิต/นักศึกษานำเสนอทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับนิสิต/นักศึกษาได้ มีค่าเฉลี่ย 3.82 และ 3.80 (SD 0.81 และ 0.74 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะทางการคิดแก้ปัญหาระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีจำนวนนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่ขัดแย้งกับ

ผู้นับด้วยความตั้งใจ มีจำนวน 2,297 คน (ร้อยละ 57.48) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษาอาจจะเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจได้ ถ้ามีข้อมูลใหม่ที่ชัดเจนกว่าเดิม มีจำนวน 2,162 คน (ร้อยละ 54.09) ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางการคิด	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยมาก	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด		
การคิดตัดสินใจ							
ถึงจะมีเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจผันกึ่งไปเรียนหนังสือ	1,296	1,613	716	221	107	3.95	0.99
ผู้นับจะเตรียมการให้พร้อมก่อนลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมาย	983	2,030	798	105	36	3.97	0.80
ยังมีความกดดันมากเท่าไหร่ ผู้นับจะยังใช้เหตุผลมากเท่านั้น	24.87	51.37	20.19	2.66	0.91		
ผู้นับพยายามเพชิญหน้ากับทุกสถานการณ์แม้จะรู้สึกหวาดกลัว	852	1,597	1,229	213	62	3.75	0.91
ถึงสถานการณ์ตึงเครียดมากเท่าไร ผู้นับก็พร้อมที่จะต่อสู้กับอุปสรรค	431	2,058	1,330	148	40	3.67	0.75
แม้จะมีสถานการณ์รบกวน ผู้นับก็จะไม่ทิ้งงานที่ผู้นับต้องรับผิดชอบ	10.76	51.36	33.19	3.69	1.00		
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	499	2,218	1,088	176	26	3.75	0.75
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	12.45	55.35	27.15	4.39	0.65		
การคิดแก้ปัญหา						3.90	0.64
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	698	1,987	1,148	121	27	3.81	0.78
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	17.53	49.91	28.84	3.04	0.68		
การคิดแก้ปัญหา						3.94	0.86
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	1,009	1,964	804	100	77		
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	25.52	49.67	20.33	2.53	1.95		
การคิดแก้ปัญหา						4.01	0.99
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	1,553	1,314	811	253	62		
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	38.89	32.91	20.31	6.34	1.55		
การคิดแก้ปัญหา						3.86	0.84
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	866	1,926	975	157	47		
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	21.81	48.50	24.55	3.95	1.18		
การคิดแก้ปัญหา						3.94	0.87
ผู้นับจะคิดทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง	1,123	1,776	872	202	27		
ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ผู้นับจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์	28.08	44.40	21.80	5.05	0.68		

ทักษะทางการคิด	ระดับความคิดเห็น						\bar{X}	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยมาก	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด			
ถ้าวิธีการแก้ปัญหาที่ใช้ไม่ได้ผล นั้นจะหา วิธีการใหม่ทันที	751	2,103	962	151	21	3.86	0.78	
การคิดวิเคราะห์						3.79	0.58	
ฉันมีความสนใจเรียนรู้ในประเด็นที่ หลากหลาย	794	1,905	1,097	167	22	3.82	0.81	
ฉันสามารถอธิบายลึกซึ้งต่างๆ ได้อย่างชัดเจน และกระชับ	450	1,647	1,600	252	45	3.55	0.82	
ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความ คิดเห็นแตกต่างกันกับฉันได้	590	2,203	1,058	121	25	3.80	0.74	
ฉันอาจจะเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจได้ ถ้ามี ข้อมูลใหม่ที่ชัดเจนกว่าเดิม	14.76	55.12	26.47	3.03	0.63			
ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่ขัดแย้ง กับฉันด้วยความตั้งใจ	809	2,162	862	133	31	3.90	0.78	
ฉันจะค้นหาหาคำตอบที่ถูกต้องให้ได้แม้ว่า ต้องใช้วิธีการใหม่ๆ ที่ไม่คุ้นเคย	20.24	54.09	21.57	3.33	0.78			
รวมทักษะทางการคิด						3.84	0.54	

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะทางการคิดระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะทางการคิดระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะทางการคิดระดับสูง

4.1.9 ทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา

การศึกษาทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) การจัดการความเครียด 2) การจัดการความรู้สึกและอารมณ์ และ 3) การควบคุมตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนิสิต/นักศึกษามีทักษะทางการควบคุมอารมณ์ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.74 (SD 0.57) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การจัดการความเครียดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.79 (SD 0.62) รองลงมาคือ การควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.73 (SD 0.66) เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้านมีดังนี้

การจัดการความเครียด พบร่วมกับนิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดตัดสินใจในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาฉันมักจะหาเรื่องให้ตัวเองได้หัวเราะอยู่เสมอ เท่ากับ 3.92 (SD 0.82) รองลงมาคือ ฉันมีเรื่องกังวลใจบันยะปรึกษาเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์ และ ฉันมีปัญหาไม่สบายใจนิสิต/นักศึกษาจะผ่อนคลายด้วยด้วยการดูหนังหรือการเล่นกีฬา มีค่าเฉลี่ย 3.90 (SD 0.87 และ 0.90 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะการจัดการความเครียดในระดับปานกลางทุกข้อ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะเตือนตัวเองให้คิดถึงแต่สิ่งเดียวในชีวิตแทนเรื่อง郁ๆ มีจำนวน 2,135 คน (ร้อยละ 53.43) รองลงมาคือ ฉันมักจะหาเรื่องให้ตัวเองได้หัวเราะอยู่เสมอ มีจำนวน 1,983 คน (ร้อยละ 49.72)

ด้านการจัดการความรู้สึกและอารมณ์ พบร่วมกับนิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดแก้ปัญหาในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุดถ้าตกลงใจแล้วทันทีที่ไม่น่าพึงพอใจ เท่ากับ 3.76 (SD 0.80) รองลงมาคือ ฉันจะอดทนรอให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหามีความชัดเจนก่อนตัดสินใจทำอะไรไป มีค่าเฉลี่ย 3.75 (SD 0.82) เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะการจัดการความรู้สึกและอารมณ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษาพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแม้ว่าไม่ต้องการ มีจำนวน 2,026 คน (ร้อยละ 50.83) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษาจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุดถ้าตกลงใจสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ มีจำนวน 1,973 คน (ร้อยละ 49.37)

ด้านการควบคุมตนเอง พบร่วมกับนิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะแสดงความคิดเห็นตามความเหมาะสมของสถานการณ์ เท่ากับ 3.87 (SD 0.85) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษาจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนใหม่ มีค่าเฉลี่ย 3.85 (SD 0.82) เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติรายข้อพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทักษะการควบคุมตนเองในระดับปานกลางทุกข้อ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษาจะแสดงความคิดเห็นตามความเหมาะสมของสถานการณ์ มีจำนวน 2,065 คน (ร้อยละ 51.75) รองลงมาคือ นิสิต/นักศึกษาจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนใหม่ มีจำนวน 1,950 คน (ร้อยละ 48.87) ดังแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางการควบคุมอารมณ์	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยมาก	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด		
การจัดการความเครียด							
ถ้ามีเรื่องกังวลใจพั่นจะปรึกษาเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์	994 24.84	1,885 47.11	942 23.54	96 2.40	84 2.10	3.90	0.87
ถ้ามีความกังวลจากปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้	577	1,662	1,382	249	126	3.58	0.92
ฉันจะปล่อยวางเพื่อให้เวลาช่วยแก้ปัญหา	14.44	41.59	34.58	6.23	3.15		
ฉันจะเตือนตัวเองให้คิดถึงแต่สิ่งดีๆในชีวิต	772	2,135	965	86	38	3.88	0.77
แทนเรื่องແຍ່ງ	19.32	53.43	24.15	2.15	0.95		
ฉันมักจะหาเรื่องให้ตัวเองได้หัวเราะอยู่	946	1,983	886	138	35	3.92	0.82
เสมอ	23.72	49.72	22.22	3.46	0.88		
หากทะเลาะกันกับเพื่อนฉันก็จะเป็นฝ่ายจ้อ	606	1,477	1,537	266	104	3.56	0.92
ขอคืนดีก่อน	15.19	37.02	38.52	6.67	2.61		
ถ้ามีปัญหาไม่สบายใจฉันจะผ่อนคลายด้วย	1,014	1,912	795	195	78	3.90	0.90
ด้วยการดูหนังหรือการเล่นกีฬา	25.39	47.87	19.90	4.88	1.95		
การจัดการความรู้สึกและอารมณ์							
ฉันจะนับหนึ่งถึงสิบหรือผ่อนลงหายใจ	715	1,526	1,341	345	70	3.62	0.93
ช้าๆเพื่อระงับอารมณ์ໂගรธ	17.89	38.18	33.55	8.63	1.75		
ฉันจะทำสิ่งต่างๆให้ดีที่สุดถ้าก่ออยู่	655	1,973	1,158	185	25	3.76	0.80
สถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ	16.39	49.37	28.98	4.63	0.63		
ฉันจะอดทนรอให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา	683	1,852	1,281	123	52	3.75	0.82
มีความชัดเจนก่อนตัดสินใจทำอะไรไป	17.11	46.40	32.10	3.08	1.30		
ฉันพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแม้ว่า	484	2,026	1,266	164	46	3.69	0.78
ไม่ต้องการ	12.14	50.83	31.76	4.11	1.15		
แม้จะไม่พอใจหรือໂගรธ ฉันก็จะพูดด้วย	651	1,794	1,277	201	64	3.69	0.86
นำเสียงธรรมชาติและไม่叨叨โภกเสียงดัง	16.33	45.00	32.03	5.04	1.61		
ถ้ามีความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนฉันจะเบี่ยงเบน	547	1,810	1,339	262	32	3.65	0.83
ความสนใจของเพื่อนๆไปเรื่องอื่นๆ	13.71	45.36	33.56	6.57	0.80		

ทักษะทางการควบคุมอารมณ์	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยมาก	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด		
การควบคุมตนเอง						3.73	0.66
ฉันจะแสดงความร่าเริงมากกว่าปกติเมื่ออุย়	701	1,750	1,247	237	33	3.72	0.85
ในกลุ่มเพื่อน	17.67	44.10	31.43	5.97	0.83		
ฉันจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนถึงความเป็น	825	1,950	1,082	64	69	3.85	0.82
มิตรกับเพื่อนใหม่	20.68	48.87	27.12	1.60	1.73		
ฉันจะแสดงความคิดเห็นตามความ	844	2,065	851	161	69	3.87	0.85
เหมาะสมของสถานการณ์	21.15	51.75	21.33	4.04	1.73		
ฉันเป็นคนที่เพื่อนในกลุ่มอย่างคุ้ยด้วย	597	1,749	1,337	179	119	3.63	0.90
	15.00	43.93	33.58	4.50	2.99		
ฉันสามารถโกรกหน้าตาไปได้ ถ้าจะทำให้	637	1,693	1,130	368	163	3.57	1.00
เหตุการณ์ที่เลวร้ายนั้นดีขึ้น	15.96	42.42	28.31	9.22	4.08		
ฉันจะมุ่งมานะทำงานให้เสร็จเรียบร้อย	639	1,915	1,174	162	104	3.71	0.87
ก่อนเวลาที่กำหนด	16.00	47.95	29.39	4.06	2.60		
ภาพรวมทักษะการควบคุมอารมณ์						3.74	0.57
หมายเหตุ:	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทักษะการควบคุมอารมณ์ระดับต่ำ						
	ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทักษะการควบคุมอารมณ์ระดับปานกลาง						
	ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทักษะการควบคุมอารมณ์ระดับสูง						

4.1.10 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (perceived benefits of action) ของนิสิต/นักศึกษาตามแนวคิดของ Pender ประกอบด้วยการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรม 4 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด พบว่า นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำ โดยด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ย 2.10 (SD 1.07) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.31 (SD 1.15) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเกี่ยวกับการบาดเจ็บและการป้องกันอุบัติภัยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.19 (SD 1.07) ด้านเพศสัมพันธ์ มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเกี่ยวกับการติดเชื้อโรคทาง

เพศสัมพันธ์ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.20 ($SD = 1.08$) ด้านสิ่งสภาพดี มีการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์และการใช้ยาเสพติดมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.14 ($SD = 1.10$) ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา

การรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติกรรมสุขภาพ	ระดับการรับรู้					\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย น้อยครั้ง	เคย บ่อยครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย		
ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย							
การอบรมด้านโภชนาการ	55	86	620	814	0	1.88	0.98
	1.36	2.12	15.28	20.06	0.00		
การอบรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	103	393	655	868	0	2.31	1.15
	2.54	9.69	16.14	21.40	0.00		
ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง							
การอบรมภาวะการบาดเจ็บและการป้องกัน	33	377	620	916	0	2.19	1.07
อุบัติภัย	0.81	9.29	15.28	22.58	0.00		
การอบรมการป้องกันการใช้ความรุนแรง	55	201	771	698	0	2.06	1.07
	1.36	4.95	19.00	17.20	0.00		
การอบรมการป้องกันการฆ่าตัวตาย	91	143	447	524	0	1.77	1.09
	2.24	3.52	11.02	12.92	0.00		
ด้านเพศสัมพันธ์							
การอบรมการป้องกันการตั้งท้อง	48	208	678	664	0	1.99	1.08
	1.18	5.13	16.71	16.37	0.00		
การอบรมเกี่ยวกับการติดเชื้อโรค	51	271	828	720	0	2.20	1.08
ทางเพศสัมพันธ์	1.26	6.68	20.41	17.75	0.00		
การอบรมเกี่ยวกับการติดเชื้อเชื้อเอชไอวีและ	64	260	818	698	0	2.17	1.09
โรคเอดส์	1.58	6.41	20.16	17.20	0.00		
การตรวจการติดเชื้อเชื้อเอชไอวี	34	143	536	466	0	1.73	1.01
	0.84	3.52	13.21	11.49	0.00		
ด้านสิ่งสภาพดี							
การอบรมการป้องกันการสูบบุหรี่	41	216	680	839	0	2.05	1.05
	1.01	5.32	16.76	20.68	0.00		

การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ	ระดับการรับรู้						\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย			
การอบรมการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ยาสพิดic	47	320	683	763	0	2.14	1.10	
รวมการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ	1.16	7.89	16.84	18.81	0.00			
รวมการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ							2.04	0.90

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพระดับสูง

4.1.11 พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการ 2) ด้านการควบคุมน้ำหนัก และ 3) ด้านการออกกำลังกาย พบว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำถึงปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมน้ำหนัก เท่ากับ 3.00 (SD 1.25) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโภชนาการ นิสิต/นักศึกษามีการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง 1-2 ชนิด ในแต่ละมื้อมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.67 (SD 1.15) ด้านการควบคุมน้ำหนัก นิสิต/นักศึกษามีการออกกำลังกายเพื่อควบคุม/ลดน้ำหนักมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.49 (SD 1.23) ด้านการออกกำลังกาย นิสิต/นักศึกษามีการเล่นกีฬาเป็นประจำมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.620 (SD 1.27) ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

พฤติกรรมสุขภาพ	พฤติกรรมสุขภาพ						\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย			
โภชนาการ							2.93	1.02
ในแต่ละมื้อรับประทานผักและผลไม้ มากกว่า 5 ชนิด	780	793	471	146	2,190	2.51	1.18	
ในแต่ละมื้อรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง 1-2 ชนิด	19.23	19.55	11.61	3.60	53.98			
การควบคุมน้ำหนัก							3.00	1.25
คิดว่ามีน้ำหนักเกิน	492	541	480	232	1,745	2.36	1.36	
	12.13	13.33	11.83	5.72	43.01			

พฤติกรรมสุขภาพ	พฤติกรรมสุขภาพ						\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย			
ตั้งใจลดน้ำหนัก	584 14.39	591 14.57	472 11.63	237 5.84	1,884 46.44		2.43	1.33
คุณอาหารเพื่อควบคุม/ลดน้ำหนัก	520 12.82	711 17.53	444 10.94	159 3.92	1,834 45.21		2.35	1.27
ออกกำลังกายเพื่อควบคุม/ลดน้ำหนัก	539 13.29	805 19.84	448 11.04	147 3.62	1,939 47.79		2.49	1.23
ควบคุม/ลดน้ำหนักด้วยการทำให้อาเจียน หรือใช้ยา nhuận	915 22.55	102 2.51	182 4.49	271 6.68	360 8.87		2.02	1.18
รับประทานอาหารเสริมเพื่อควบคุม/ ลดน้ำหนัก	1317 32.46	45 1.11	249 6.14	499 12.30	524 12.92		1.67	1.14
การออกกำลังกาย							2.03	1.14
เล่นกีฬาเป็นประจำ	667 16.44	865 21.32	283 6.98	295 7.27	2,110 52.01		2.62	1.27
เข้าร่วมกลุ่มออกกำลังกายอย่างหนัก/ หักโหม	625 15.41	417 10.28	167 4.12	39 0.96	1,248 30.76		1.78	1.02
เข้าร่วมกลุ่มออกกำลังกายระดับปานกลาง	575 14.17	708 17.45	345 8.50	95 2.34	1,723 42.47		2.24	1.19
เข้าร่วมกลุ่มออกกำลังกายที่มีการยืดกล้าม เนื้อ เช่น เดิน ถีบจักรยาน	590 14.54	729 17.97	304 7.49	150 3.70	1,773 43.70		2.30	1.22
เข้าร่วมกลุ่มออกกำลังกายที่มีการใช้พลัง กล้ามเนื้อ เช่น ยกน้ำหนัก	415 10.23	418 10.30	165 4.07	54 1.33	1,052 25.93		1.72	1.06
เป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย	270 6.66	220 5.42	101 2.49	109 2.69	700 17.25		1.52	1.06
ภาพรวมพฤติกรรมสุขภาพ								

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมสุขภาพระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีพฤติกรรมสุขภาพระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมสุขภาพระดับสูง

4.1.12 พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ประกอบด้วยการปฏิบัติพฤติกรรมเสี่ยง 5 ด้านคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทุกด้านในระดับต่ำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดื่มเหล้า มีค่าเฉลี่ย 2.01 (SD 1.12) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง นิสิต/นักศึกษามีการขับปี่โดยไม่รักเข้มข้นนิรภัย/ไม่ใส่ห่วงกันนี้օอกมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.59 (SD 1.24) ด้านการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษามีการดื่มแอลกอฮอล์ครั้งละไม่นานนัก มีค่าเฉลี่ย 2.58 (SD 1.19) ด้านการสูบบุหรี่ นิสิต/นักศึกษามีการสูบบุหรี่ วันละ 1-2 นวน มีค่าเฉลี่ย 1.90 (SD 1.19) ด้านการใช้สิ่งเสพติด นิสิต/นักศึกษามีการสูบกัญชาให้เมาเล่นๆ มีค่าเฉลี่ย 1.59 (SD 0.92) ด้านการมีเพศสัมพันธ์ นิสิต/นักศึกษามีการใช้ถุงยางคุณกำเนิดทำครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 2.56 (SD 1.54) ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

พฤติกรรมเสี่ยง	พฤติกรรมเสี่ยง					\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย น้อยครั้ง	เคย บ้างครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย		
อุบัติภัยและความรุนแรง							
ขับปี่โดยไม่รักเข้มข้นนิรภัย/ไม่ใส่ห่วงกันนี้օอก	382	439	1316	859	992	2.59	1.24
กันนี็อก	9.58	11.01	33.00	21.54	24.87		
นั่งรถไปกับคนขับที่ดื่ม/มาเหล้า	63	149	750	944	2,071	1.79	0.98
	1.58	3.75	18.86	23.74	52.07		
มาเหล้าแล้วขับรถหรือขับปี่ข่ายดายกันๆ	67	147	482	826	2,451	1.63	0.95
	1.69	3.70	12.13	20.79	61.69		
พกอาวุธ/พกปืน	11	80	440	290	3,122	1.37	0.78
	0.28	2.03	11.16	7.35	79.18		
มีส่วนร่วมเป็นตัวแทนหรือผู้นำในการทะเลข่าวิชา	12	74	371	509	3,000	1.38	0.76
	0.30	1.87	9.35	12.83	75.64		
ได้รับบาดเจ็บจากการทะเลข่าวิชา	8	62	347	428	3,106	1.34	0.72
	0.20	1.57	8.78	10.83	78.61		
มีแผนที่จะฆ่าตัวตาย	7	53	174	281	3,457	1.21	0.59
	0.18	1.33	4.38	7.07	87.03		
ทำพิเศษ/ระเบียบของมหาวิทยาลัย	83	104	424	894	2,422	1.61	0.93
	2.11	2.65	10.80	22.77	61.68		

พฤติกรรมเสี่ยง	พฤติกรรมเสี่ยง						\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย			
การดื่มเหล้า								
ดื่มแอลกอฮอล์	141	263	481	495	2,145	1.80	1.17	
	4.00	7.46	13.65	14.04	60.85			
ดื่มแอลกอฮอล์ครั้งละ ไม่นานนัก	134	332	548	544	449	2.58	1.19	
	6.68	16.54	27.30	27.11	22.37			
ดื่มแอลกอฮอล์จัด/ดื่มนหนัก	60	133	522	421	804	2.08	1.11	
	3.09	6.86	26.91	21.70	41.44			
การสูบบุหรี่								
สูบบุหรี่	78	140	163	165	3,080	1.34	0.90	
	2.15	3.86	4.50	4.55	84.94			
สูบบุหรี่ วันละ 1-2 วัน	58	81	178	168	619	1.90	1.22	
	5.25	7.34	16.12	15.22	56.07			
สูบบุหรี่ครึ่งซอง/วัน	19	102	245	99	620	1.89	1.15	
	1.75	9.40	22.58	9.12	57.14			
สูบบุหรี่จัด	19	83	230	75	672	1.80	1.12	
	1.76	7.69	21.32	6.95	62.28			
พยายามเลิกสูบบุหรี่	554	108	159	110	95	0.53	1.40	
	54.00	10.53	15.50	10.72	9.26			
การมีเพศสัมพันธ์								
มีเพศสัมพันธ์	59	254	471	197	2,645	1.59	1.06	
	1.45	6.26	11.61	4.86	65.20			
เปลี่ยนคู่นอน	17	133	283	276	818	1.86	1.07	
	0.42	3.28	6.98	6.80	20.16			
เพิ่งจะมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่นานมานี้	155	91	339	175	760	2.15	1.36	
	3.82	2.24	8.36	4.31	18.73			
ใช้ยาคุมกำเนิดก่อนการมีเพศสัมพันธ์	80	54	225	326	845	1.82	1.13	
	1.97	1.33	5.55	8.04	20.83			
ใช้ถุงยางคุมกำเนิดทำครั้งที่มีเพศสัมพันธ์	316	95	323	210	602	2.56	1.54	
	7.79	2.34	7.96	5.18	14.84			
ดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้ยาเสพติดขณะมี	8	65	189	219	1,030	1.55	0.91	
เพศสัมพันธ์	0.20	1.60	4.66	5.40	25.39			

พฤติกรรมเสี่ยง	พฤติกรรมเสี่ยง					\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย		
ตั้งท้องหรือทำไว้ผู้อื่นตั้งท้อง	2 0.05	11 0.27	18 0.44	26 0.64	3,397 83.73	1.03	0.26
ทำแท็ง	1 0.02	8 0.20	20 0.49	30 0.74	738 18.19	1.12	0.48
เคยช่วยเหลือให้คุณอนทำแท็ง	3 0.07	11 0.27	19 0.47	16 0.39	722 17.80	1.13	0.54
ทำแท็ง	1 0.02	8 0.20	20 0.49	30 0.74	738 18.19	1.26	0.71
ช่วยเหลือให้ผู้อื่นทำแท็ง	5 0.12	15 0.37	57 1.40	40 0.99	721 17.77	0.98	0.65
การใช้สิ่งแพทย์						1.25	0.67
สูบกัญชา	8 0.22	23 0.62	87 2.36	169 4.58	3,401 92.22	1.12	0.47
สูบกัญชาใหม่ๆ	6 0.69	36 4.11	121 13.83	144 16.46	568 64.91	1.59	0.92
สูบกัญชาจน麻木ทั้งวัน	5 0.59	25 2.96	81 9.60	28 3.32	705 83.53	1.34	0.82
สูบฟืน	5 0.14	21 0.58	32 0.88	24 0.66	3,567 97.75	1.05	0.34
สูบฟืนแค่พอminster	2 0.29	22 3.20	35 5.09	47 6.84	581 84.57	1.28	0.73
สูบฟืนจน麻木ทั้งวัน	2 0.29	29 4.18	34 4.90	15 2.16	614 88.47	1.26	0.76
เสพโโคเคน/ใช้ยาฉีดเข้าเส้น	2 0.05	15 0.41	36 0.97	37 1.00	3,605 97.56	1.04	0.30
เสพโโคเคน/ใช้ยาฉีดเข้าเส้นแค่สัมภากฯ	3 0.44	20 2.93	52 7.62	19 2.79	588 86.22	1.29	0.77
เสพโโคเคน/ใช้ยาฉีดเข้าเส้นจน麻木ทั้งวัน	1 0.15	18 2.63	44 6.43	38 5.56	583 85.23	1.27	0.71
ความรู้/oral hygiene	3635 100.00	28 0.77	28 0.77	19 0.52	3560 97.94	1.04	0.32

พฤติกรรมเสี่ยง	พฤติกรรมเสี่ยง					\bar{X}	SD
	เป็น ประจำ	เคย บ่อยครั้ง	เคย บางครั้ง	เคยนานๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย		
คุณภาพ ไ้อร่าเหยียดเพื่อความมีนา	4 0.58	25 3.62	30 4.35	48 6.96	583 84.49	1.29	0.76
คุณภาพ ไ้อร่าเหยียดเม้าท์วัน	4 0.58	15 2.17	59 8.55	27 3.91	585 84.78	1.30	0.76
เคี้ยวในกระท่อม/กินเห็ดเม้า	3 0.43	17 2.43	60 8.57	26 3.71	594 84.86	1.30	0.76
เคี้ยวในกระท่อม/กินเห็ดเม้าแล้วสนุกๆ	2 0.29	18 2.57	47 6.71	39 5.57	594 84.86	1.28	0.72
เคี้ยวในกระท่อม/กินเห็ดเม้าจนเม้าท์วัน	3 0.43	24 3.43	59 8.43	14 2.00	600 85.71	1.31	0.80
รวมพฤติกรรมเสี่ยง							

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงระดับสูง

4.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ภูมิหลังของนิสิต/นักศึกษามี 8 ด้าน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ลำดับการเกิด 4) ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครอง 5) ชั้นปีการศึกษา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 7) สาขาวิชาที่ศึกษา และ 8) มหาวิทยาลัยที่ศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนพหุตัวแปร (MANOVA) ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายของข้อมูลแบบปกติ ด้วยการพิจารณาค่าความโด่ง (kurtosis) และความเบี้ยว (skewness) ปรากฏว่าตัวแปรเกือบทั้งหมดมีการกระจายของข้อมูลไม่อչญี่เกณฑ์ปกติ จึงทำการแปลงค่าเป็นค่ามาตรฐานก่อนดำเนินการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ทักษะชีวิต ประกอบด้วย (ก) ทักษะทางสังคม (ข) ทักษะทางการคิด และ (ค) ทักษะการควบคุมอารมณ์ 2) การรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ของนิสิต/นักศึกษา 3) พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา และ 4) พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ปรากฏผลดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

การนำเสนอผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านทักษะทางสังคม 2) ด้านทักษะทางการคิด และ 3) ด้านทักษะการควบคุมอารมณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.1 ด้านทักษะทางสังคม

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ .05 .02 .03 .02 และ .03 ตามลำดับ และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 21.38 2.43 2.05 3.86 1.39 2.93 และ 5.82 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 2.04 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.11 ดังแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.05	21.48	0.000*
อายุ	0.02	2.43	0.004*
ลำดับการเกิด	0.02	2.05	0.017*
ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครอง	0.03	3.86	0.000*
ชั้นปีการศึกษา	0.02	1.39	0.115*
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	0.02	2.93	0.003*
สาขาวิชา	0.01	1.93	0.051
มหาวิทยาลัย	0.03	5.82	0.000*
ปฏิสัมพันธ์ (เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย)	2.04	1.11	0.000*

การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุตัวแปร ปรากฏผลดังนี้

นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศ อายุ มหาวิทยาลัยที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันจะมีทักษะทางสังคมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทักษะทางสังคมในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน จะมีทักษะทางสังคม 3 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การเข้าใจผู้อื่น และการปฏิเสธ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นิสิต/นักศึกษาเพศหญิงจะมีทักษะการติดต่อสื่อสาร

การเข้าใจผู้อื่น และการปฏิเสธสูงกว่าในสิต/นักศึกษาเพศชาย นิสิต/นักศึกษาที่มีผลลัพธ์ทางการศึกษาต่ำ (เกรดเฉลี่ยสะสม \leq 2.00) จะมีทักษะการติดต่อสื่อสาร การเข้าใจผู้อื่น และการปฏิเสธน้อยกว่าในสิต/นักศึกษาที่มีผลลัพธ์ทางการศึกษาสูงกว่า (เกรดเฉลี่ยสะสม 2.01-3.00) และนิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีทักษะการติดต่อสื่อสารและทักษะการปฏิเสธสูงกว่าในสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับนิสิต/นักศึกษาที่มีลำดับการเกิดที่แตกต่างกันจะมีทักษะการปักป้องสิทธิแตกต่างกัน คือ คนที่เกิดในลำดับที่ 3 จะมีทักษะการปักป้องสิทธิสูงกว่าคนที่เกิดในลำดับที่ 1 และ 2

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีทักษะทางสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 3 ด้านร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโน้มเดลได้ร้อยละ 11 ($R^2 = 0.106$) โดยมีทักษะการปฏิเสธอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 13 ($R^2 = 0.127$) ดังแสดงในตารางที่ 4.20 และ 4.21

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
ทักษะทางสังคม	6228.79	1471	4.23	1.30	0.00*	0.106
1. การติดต่อสื่อสาร	752.38	1471	0.51	1.24	0.00*	0.058
2. การปักป้องสิทธิ	739.30	1471	0.50	1.13	0.01*	0.096
3. การเข้าใจผู้อื่น	966.17	1471	0.66	1.22	0.00*	0.088
4. การปฏิเสธ	1379.70	1471	0.94	1.20	0.00*	0.127
เพศ						
ทักษะทางสังคม	174.62	1	174.62	53.53	0.00*	
1. การติดต่อสื่อสาร	8.86	1	8.86	21.54	0.00*	
2. การปักป้องสิทธิ	0.00	1	0.00	0.00	0.99*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	21.23	1	21.23	39.39	0.00*	
4. การปฏิเสธ	31.59	1	31.59	40.36	0.00*	
อายุ						
ทักษะทางสังคม	39.70	3	13.23	4.06	0.01*	
1. การติดต่อสื่อสาร	3.77	3	1.26	3.05	0.03*	
2. การปักป้องสิทธิ	0.77	3	0.26	0.58	0.63*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	11.14	3	3.71	6.89	0.00*	
4. การปฏิเสธ	2.66	3	0.89	1.13	0.33*	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ลำดับการเกิด						
ทักษะทางสังคม	33.70	3	11.23	3.44	0.02*	
1. การติดต่อสื่อสาร	1.16	3	0.39	0.94	0.42*	
2. การปกป้องสิทธิ	4.76	3	1.59	3.56	0.01*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	3.80	3	1.27	2.35	0.07*	
4. การปฏิเสธ	5.49	3	1.83	2.34	0.07*	
ความสัมพันธ์กับบุคลากรค่าผู้ป่วยของ						
ทักษะทางสังคม	58.17	3	19.39	5.94	0.00*	
1. การติดต่อสื่อสาร	11.09	3	3.70	8.99	0.00*	
2. การปกป้องสิทธิ	3.35	3	1.12	2.50	0.06	
3. การเข้าใจผู้อื่น	7.33	3	2.44	4.53	0.00*	
4. การปฏิเสธ	4.49	3	1.50	1.91	0.13*	
ชั้นปีการศึกษา						
ทักษะทางสังคม	28.65	5	5.73	1.76	0.12*	
1. การติดต่อสื่อสาร	6.22	5	1.24	3.02	0.01*	
2. การปกป้องสิทธิ	0.83	5	0.17	0.37	0.87*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	5.51	5	1.10	2.04	0.07*	
4. การปฏิเสธ	2.99	5	0.60	0.76	0.58*	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
ทักษะทางสังคม	37.79	2	18.89	5.79	0.00*	
1. การติดต่อสื่อสาร	4.42	2	2.21	5.37	0.00*	
2. การปกป้องสิทธิ	0.06	2	0.03	0.06	0.94*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	4.80	2	2.40	4.45	0.01*	
4. การปฏิเสธ	5.53	2	2.77	3.53	0.03*	
สาขาวิชาที่ศึกษา						
ทักษะทางสังคม	31.63	2	15.81	4.85	0.01*	
1. การติดต่อสื่อสาร	0.14	2	0.07	0.17	0.84*	
2. การปกป้องสิทธิ	0.68	2	0.34	0.76	0.47*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	3.11	2	1.55	2.88	0.06*	
4. การปฏิเสธ	8.03	2	4.02	5.13	0.01*	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
ทักษะทางสังคม	47.27	2	23.64	7.25	0.00*	
1. การติดต่อสื่อสาร	7.19	2	3.59	8.74	0.00*	
2. การปักป้องสิทธิ	2.58	2	1.29	2.89	0.06*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	4.31	2	2.15	4.00	0.02*	
4. การปฏิเสธ	12.17	2	6.09	7.78	0.00*	
ปฏิสัมพันธ์						
ทักษะทางสังคม	5573.08	1450	3.84	1.18	0.00*	
1. การติดต่อสื่อสาร	691.81	1450	0.48	1.16	0.00*	
2. การปักป้องสิทธิ	720.49	1450	0.50	1.11	0.02*	
3. การเข้าใจผู้อื่น	889.87	1450	0.61	1.14	0.01*	
4. การปฏิเสธ	1258.77	1450	0.87	1.11	0.02*	

ตารางที่ 4.21 การทดสอบพหุคุณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางสังคม	ภูมิหลัง	คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean Difference Std. Error p		
	ทางสถิติที่ระดับ 0.05				
1. ทักษะทางสังคม	เพศ				
	หญิงกับชาย		0.60	0.07	0.00
	อายุ				
	อายุ ≤ 18 กับ ≥ 23 ปี		0.55	0.15	0.00
	อายุ 19-20 กับ ≥ 23 ปี		0.40	0.12	0.01
	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน		-0.53	0.08	0.00
	ในกำกับ-เอกชน		-0.51	0.10	0.00
	สาขาวิชาที่ศึกษา				
	วิทย์-สังคม		0.27	0.07	0.00
	ลำดับการเกิด				
	คนที่ 1-คนที่ 3		-0.36	0.12	0.03
	คนที่ 2-คนที่ 3		-0.48	0.13	0.00

ทักษะทางสังคม	ภูมิหลัง คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Mean		
		Difference	Std. Error	p
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง				
	แบบ 1-แบบ 4	0.88	0.22	0.00
	แบบ 3-แบบ 4	0.80	0.23	0.01
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)				
	≤ 2.00 กับ $2.01-3.00$	-0.32	0.07	0.00
1.1 ด้านการติดต่อสื่อสาร	เพศ			
	หญิงกับชาย	0.15	0.02	0.00
อายุ				
	อายุ 19-20 กับ ≥ 23 ปี	0.13	0.04	0.02
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง				
	แบบ 1-แบบ 4	0.33	0.08	0.00
	แบบ 2-แบบ 4	0.26	0.08	0.01
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)				
	≤ 2.00 กับ $2.01-3.00$	-0.11	0.02	0.00
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน	-0.14	0.03	0.00
	ในกำกับ-เอกชน	-0.20	0.03	0.00
ชั้นปีที่ศึกษา				
	2-3	-0.12	0.03	0.02
1.2 ด้านการปักป้องสิทธิ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา			
	ในกำกับ-รัฐ	0.08	0.03	0.04
	ในกำกับ-เอกชน	0.11	0.04	0.01
ลำดับการเกิด				
	คนที่ 1-คนที่ 3	-0.17	0.05	0.00
	คนที่ 2-คนที่ 3	-0.15	0.05	0.02
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง				
	แบบ 1-แบบ 2	-0.08	0.03	0.03
1.3 ด้านการเข้าใจผู้อื่น	เพศ			
	หญิงกับชาย	0.21	0.03	0.00
อายุ				
	อายุ ≤ 18 กับ ≥ 23 ปี	0.27	0.06	0.00

ทักษะทางสังคม	ภูมิหลัง คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
		Difference	Std. Error	p
	อายุ 19-20 กับ ≥ 23 ปี	0.19	0.05	0.00
	อายุ 21-22 กับ ≥ 23 ปี	0.15	0.05	0.02
	สาขาวิชาที่ศึกษา			
	วิทย์-สังคม	0.09	0.03	0.01
	ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง			
	แบบ 1-แบบ 4	0.25	0.09	0.05
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)			
	≤ 2.00 กับ 2.01-3.00	-0.08	0.03	0.01
1.4 ด้านการปฏิเสธ	เพศ			
	หญิงกับชาย	0.26	0.03	0.00
	อายุ			
	อายุ ≤ 18 กับ 21-22 ปี	0.18	0.06	0.03
	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา			
	รัฐ-เอกชน	-0.27	0.04	0.00
	ในกำกับ-เอกชน	-0.24	0.05	0.00
	สาขาวิชาที่ศึกษา			
	วิทย์-สังคม	0.16	0.03	0.00
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)			
	≤ 2.00 กับ 2.01-3.00	-0.10	0.03	0.01

4.2.1.2 ด้านทักษะทางการคิด

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ ลำดับการเกิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ .01 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 5.02 2.10 และ 1.98 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 1.54 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.13 ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.01	5.02	0.002*
อายุ	0.01	1.52	0.133
ลำดับการเกิด	0.01	2.10	0.026*
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง	0.01	1.98	0.037*
ชั้นปีการศึกษา	0.01	1.21	0.255
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	0.00	1.03	0.404
สาขาวิชา	0.01	1.33	0.242
มหาวิทยาลัย	0.01	1.93	0.073
ปัจฉิมพันธ์ (เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย)	1.54	1.13	0.000*

การเปรียบเทียบทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันประกอบดังนี้
นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศ ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครองและมหาวิทยาลัยแตกต่างกันจะมี
ทักษะทางการคิดแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทักษะทางการคิดในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยที่
แตกต่างกันจะมีทักษะการคิดตัดสินใจที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนจะมีการ
คิดตัดสินใจสูงกว่านิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับ นิสิต/นักศึกษาเพศหญิงจะมีทักษะการคิดแก้ปัญหาและ
การคิดวิเคราะห์สูงกว่านิสิต/นักศึกษาเพศชาย นิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครองแบบ 1
จะมีทักษะการคิดแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์สูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง
แบบ 2

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจฉิมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีทักษะทางการคิดที่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 3 ด้าน^{ทั้ง}
ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมเดลได้ร้อยละ 3 ($R^2 = 0.038$) โดยมีทักษะการคิดตัดสินใจอธิบายความ
แปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 7 ($R^2 = 0.078$) ดังแสดงในตารางที่ 4.23 และ 4.24

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
ทักษะทางการคิด	4279.80	1492	2.87	1.14	0.01	0.038
1. การคิดตัดสินใจ	559.20	1492	0.37	1.08	0.06	0.078
2. การคิดแก้ปัญหา	682.17	1492	0.46	1.17	0.00	0.071
3. การคิดวิเคราะห์	545.57	1492	0.37	1.16	0.00	0.062
เพศ						
ทักษะทางการคิด	12.53	1	12.53	4.97	0.03	
1. การคิดตัดสินใจ	0.06	1	0.06	0.18	0.68	
2. การคิดแก้ปัญหา	3.22	1	3.22	8.26	0.00	
3. การคิดวิเคราะห์	2.25	1	2.25	7.12	0.01	
อายุ						
ทักษะทางการคิด	2.14	3	0.71	0.28	0.84	
1. การคิดตัดสินใจ	1.11	3	0.37	1.07	0.36	
2. การคิดแก้ปัญหา	0.86	3	0.29	0.74	0.53	
3. การคิดวิเคราะห์	0.27	3	0.09	0.29	0.84	
สำดับการเกิด						
ทักษะทางการคิด	12.06	3	4.02	1.59	0.19	
1. การคิดตัดสินใจ	2.67	3	0.89	2.57	0.06	
2. การคิดแก้ปัญหา	1.87	3	0.62	1.60	0.19	
3. การคิดวิเคราะห์	0.87	3	0.29	0.92	0.43	
ความสัมพันธ์กับบุคลากรค่าผู้ปกครอง						
ทักษะทางการคิด	28.99	3	9.66	3.83	0.01	
1. การคิดตัดสินใจ	1.18	3	0.39	1.13	0.34	
2. การคิดแก้ปัญหา	4.37	3	1.46	3.73	0.01	
3. การคิดวิเคราะห์	4.92	3	1.64	5.20	0.00	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ชั้นปีการศึกษา						
ทักษะทางการคิด	6.34	2	3.17	1.26	0.29	
1. การคิดตัดสินใจ	1.22	2	0.61	1.75	0.17	
2. การคิดแก้ปัญหา	0.37	2	0.18	0.47	0.62	
3. การคิดวิเคราะห์	0.88	2	0.44	1.39	0.25	
ผลลัพธ์จากการเรียน						
ทักษะทางการคิด	12.41	5	2.48	0.98	0.43	
1. การคิดตัดสินใจ	1.45	5	0.29	0.84	0.52	
2. การคิดแก้ปัญหา	2.94	5	0.59	1.51	0.18	
3. การคิดวิเคราะห์	1.21	5	0.24	0.77	0.57	
สาขาวิชาที่ศึกษา						
ทักษะทางการคิด	5.20	2	2.60	1.03	0.36	
1. การคิดตัดสินใจ	0.23	2	0.11	0.33	0.72	
2. การคิดแก้ปัญหา	1.00	2	0.50	1.28	0.28	
3. การคิดวิเคราะห์	1.12	2	0.56	1.77	0.17	
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
ทักษะทางการคิด	16.64	2	8.32	3.30	0.04	
1. การคิดตัดสินใจ	3.51	2	1.75	5.06	0.01	
2. การคิดแก้ปัญหา	1.40	2	0.70	1.79	0.17	
3. การคิดวิเคราะห์	1.16	2	0.58	1.84	0.16	
ปฏิสัมพันธ์						
ทักษะทางการคิด	4148.95	1471	2.82	1.12	0.01	
1. การคิดตัดสินใจ	546.70	1471	0.37	1.07	0.09	
2. การคิดแก้ปัญหา	659.88	1471	0.45	1.15	0.00	
3. การคิดวิเคราะห์	528.69	1471	0.36	1.14	0.01	

ตารางที่ 4.24 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา

ทักษะทางการคิด	ภูมิหลัง	คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
		ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Difference	Std. Error	p
1. ทักษะทางการคิด	เพศ				
	หญิงกับชาย		0.13	0.06	0.02
	ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปักโกรง				
	แบบ 1-แบบ 2		0.24	0.06	0.00
	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	ในกำกับ-เอกชน		-0.33	0.09	0.00
1.1 การคิดตัดสินใจ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-ในกำกับ		0.08	0.03	0.02
	ในกำกับ-เอกชน		-0.12	0.03	0.00
1.2 การคิดแก้ปัญหา	เพศ				
	หญิงกับชาย		0.07	0.02	0.00
	ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปักโกรง				
	แบบ 1-แบบ 2		0.09	0.03	0.00
1.3 การคิดวิเคราะห์	เพศ				
	หญิงกับชาย		0.05	0.02	0.01
	ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปักโกรง				
	แบบ 1-แบบ 2		0.09	0.02	0.00
	แบบ 1-แบบ 4		0.20	0.07	0.03

4.2.1.3 ด้านทักษะการควบคุมอารมณ์

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปักโกรง และสาขาวิชา มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ .01 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 2.74 2.25 2.42 และ 2.43 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 1.53 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.12 ดังแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.01	2.74	0.042*
อายุ	0.01	2.25	0.016*
ลำดับการเกิด	0.01	1.78	0.067
ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง	0.01	2.42	0.010*
ชั้นปีการศึกษา	0.01	0.87	0.595
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.00	0.99	0.432
สาขาวิชา	0.01	2.43	0.024*
มหาวิทยาลัย	0.01	1.36	0.229
ปฏิสัมพันธ์ (เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย)	1.53	1.12	0.000*

การเปรียบเทียบทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันปรากฏผลดังนี้ นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครองและมหาวิทยาลัยแตกต่างกันจะมีทักษะการควบคุมอารมณ์แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทักษะการควบคุมอารมณ์ในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา และสาขาวิชาที่แตกต่างกันจะมีทักษะการจัดการความเครียดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิต/นักศึกษาเพศหญิงจะมีทักษะการจัดการความเครียดสูงกว่านิสิต/นักศึกษาเพศชาย นิสิต/นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่าคือ อายุต่ำกว่า (≤ 18 และ อายุ 19 ถึง อายุ 20 ปี) จะมีทักษะการจัดการความเครียดสูงกว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีอายุ ≥ 23 ปี นิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครองแบบ 1 และแบบ 2 จะมีทักษะการจัดการความเครียดและทักษะการจัดการความรู้สึกและอารมณ์สูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครองแบบ 4 และนิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาสาตร์มีทักษะการจัดการความรู้สึกและอารมณ์สูงกว่านิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีทักษะการควบคุมอารมณ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมเดลได้ร้อยละ 5 ($R^2 = 0.053$) โดยมีทักษะการจัดการความรู้สึกและอารมณ์อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 7 ($R^2 = 0.068$) ดังแสดงในตารางที่ 4.26 และ 4.27

ตารางที่ 4.26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	4510.11	1487	3.03	1.13	0.01	0.053
1. การจัดการความเครียด	603.48	1487	0.41	1.11	0.02	0.058
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	608.25	1487	0.41	1.13	0.01	0.068
3. การจัดการตนเอง	694.96	1487	0.47	1.15	0.00	0.060
เพศ						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	19.06	1	19.06	7.12	0.01	
1. การจัดการความเครียด	2.64	1	2.64	7.25	0.01	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.31	1	1.31	3.60	0.06	
3. การจัดการตนเอง	2.55	1	2.55	6.28	0.01	
อายุ						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	19.27	3	6.42	2.40	0.07	
1. การจัดการความเครียด	4.34	3	1.45	3.97	0.01	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.66	3	0.55	1.52	0.21	
3. การจัดการตนเอง	1.82	3	0.61	1.50	0.21	
สำดับการเกิด						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	4.42	3	1.47	0.55	0.65	
1. การจัดการความเครียด	0.72	3	0.24	0.66	0.58	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.09	3	0.36	1.00	0.39	
3. การจัดการตนเอง	1.40	3	0.47	1.15	0.33	
ความสัมพันธ์กับบินามารดาผู้ปกครอง						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	25.74	3	8.58	3.20	0.02	
1. การจัดการความเครียด	3.05	3	1.02	2.79	0.04	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	4.62	3	1.54	4.25	0.01	
3. การจัดการตนเอง	2.05	3	0.68	1.68	0.17	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ชั้นปีการศึกษา						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	11.68	5	2.34	0.87	0.50	
1. การจัดการความเครียด	2.15	5	0.43	1.18	0.32	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.23	5	0.25	0.68	0.64	
3. การจัดการตนเอง	1.48	5	0.30	0.73	0.60	
ผลลัพธ์จากการเรียน						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	7.25	2	3.63	1.35	0.26	
1. การจัดการความเครียด	1.09	2	0.54	1.50	0.22	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.33	2	0.67	1.84	0.16	
3. การจัดการตนเอง	0.28	2	0.14	0.35	0.71	
สาขาวิชาที่ศึกษา						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	17.86	2	8.93	3.33	0.04	
1. การจัดการความเครียด	3.61	2	1.81	4.96	0.01	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	2.00	2	1.00	2.76	0.06	
3. การจัดการตนเอง	1.13	2	0.57	1.40	0.25	
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	4.32	2	2.16	0.81	0.45	
1. การจัดการความเครียด	0.10	2	0.05	0.14	0.87	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	1.59	2	0.80	2.19	0.11	
3. การจัดการตนเอง	0.48	2	0.24	0.59	0.55	
ปฏิสัมพันธ์						
ทักษะการควบคุมอารมณ์	4389.46	1466	2.99	1.12	0.01	
1. การจัดการความเครียด	585.65	1466	0.40	1.10	0.04	
2. การจัดการความรู้สึกและอารมณ์	591.95	1466	0.40	1.11	0.02	
3. การจัดการตนเอง	680.66	1466	0.46	1.14	0.00	

**ตารางที่ 4.27 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อทักษะการควบคุม
อารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา**

ทักษะทางสังคม	ภูมิหลัง คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Mean		
		Difference	Std. Error	p
1. ทักษะการควบคุม	เพศ			
อารมณ์	หญิงกับชาย	0.14	0.06	0.01
	อายุ			
	อายุ 19-20 กับ ≥ 23 ปี	0.32	0.11	0.03
	ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ป่วย			
	แบบ 1-แบบ 4	0.65	0.20	0.01
	แบบ 2-แบบ 4	0.58	0.20	0.04
	แบบ 3-แบบ 4	0.60	0.21	0.04
1.1 ด้านการจัดการ	เพศ			
ความเครียด	หญิงกับชาย	0.05	0.02	0.01
	อายุ			
	อายุ ≤ 18 กับ ≥ 23 ปี	0.16	0.05	0.01
	อายุ 19-20 กับ ≥ 23 ปี	0.12	0.04	0.02
	ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ป่วย			
	แบบ 1-แบบ 4	0.23	0.07	0.02
	แบบ 2-แบบ 4	0.21	0.07	0.05
	สาขาวิชาที่ศึกษา			
	วิทย์-สังคม	0.07	0.02	0.01
1.2 ด้านการจัดการ	ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ป่วย			
ความรู้สึกและอารมณ์	แบบ 1-แบบ 4	0.26	0.07	0.00
	แบบ 2-แบบ 4	0.22	0.07	0.03
	แบบ 3-แบบ 4	0.24	0.08	0.02
1.3 ด้านการจัดการตนเอง	เพศ			
	หญิงกับชาย	0.06	0.02	0.01

4.2.1.4 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 ด้าน คือ มหาวิทยาลัย มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 0.03 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 3.30 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกัน ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 2.21 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.07 ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.01	1.34	0.253
อายุ	0.02	1.33	0.192
ลำดับการเกิด	0.01	0.98	0.467
ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง	0.02	1.46	0.133
ชั้นปีการศึกษา	0.01	0.65	0.879
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	0.01	0.73	0.662
สาขาวิชา	0.01	0.68	0.705
มหาวิทยาลัย	0.03	3.30	0.001*
ปัจจัยสัมพันธ์ เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย	2.21	1.07	0.015*

การเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันปรากฏผลดังนี้

นิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันจะมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐและในกำกับจะมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพทั้ง 4 ด้านคือ ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย ด้านอุปถัติสิ่งและความรุนแรง ด้านเพศสัมพันธ์ และด้านสิ่งเสพติดสูงกวานิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้

ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมเดลได้ร้อยละ 3 (R^2 0.030) โดยมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 4 (R^2 0.045) ดังแสดงในตารางที่ 4.29 และ 4.30

ตารางที่ 4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	15321.52	1184	12.94	1.05	0.23	0.030
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	1355.73	1184	1.15	1.06	0.18	0.041
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	1106.57	1184	0.93	1.08	0.10	0.006
3. ด้านเพศสัมพันธ์	1013.01	1184	0.86	0.99	0.57	0.045
4. ด้านสิ่งสเปคติก	1290.34	1184	1.09	1.09	0.09	0.025
เพศ						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	7.18	1	7.18	0.58	0.45	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	0.01	1	0.01	0.01	0.91	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	1.03	1	1.03	1.19	0.28	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	1.67	1	1.67	1.93	0.17	
4. ด้านสิ่งสเปคติก	0.06	1	0.06	0.06	0.80	
อายุ						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	56.45	3	18.82	1.52	0.21	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	5.28	3	1.76	1.62	0.18	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	4.20	3	1.40	1.62	0.18	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	4.29	3	1.43	1.65	0.18	
4. ด้านสิ่งสเปคติก	2.87	3	0.96	0.96	0.41	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ลำดับการเกิด						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	12.76	3	4.25	0.34	0.79	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	0.91	3	0.30	0.28	0.84	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	2.72	3	0.91	1.05	0.37	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	1.49	3	0.50	0.58	0.63	
4. ด้านสิ่งสเปคต์	0.04	3	0.01	0.01	1.00	
ความสัมพันธ์กับบินามารดาผู้ปกครอง						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	37.23	3	12.41	1.00	0.39	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	1.05	3	0.35	0.32	0.81	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	3.74	3	1.25	1.44	0.23	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	3.79	3	1.26	1.46	0.22	
4. ด้านสิ่งสเปคต์	3.59	3	1.20	1.19	0.31	
ชั้นปีการศึกษา						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	21.42	5	4.28	0.35	0.88	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	5.24	5	1.05	0.97	0.44	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	1.24	5	0.25	0.29	0.92	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	0.77	5	0.15	0.18	0.97	
4. ด้านสิ่งสเปคต์	1.26	5	0.25	0.25	0.94	
ผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	45.72	2	22.86	1.85	0.16	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	3.54	2	1.77	1.63	0.20	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	4.54	2	2.27	2.62	0.07	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	2.07	2	1.04	1.20	0.30	
4. ด้านสิ่งสเปคต์	1.78	2	0.89	0.89	0.41	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
สาขาวิชาที่ศึกษา						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	4.97	2	2.48	0.20	0.82	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	0.01	2	0.01	0.01	0.99	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	0.56	2	0.28	0.32	0.72	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	0.41	2	0.21	0.24	0.79	
4. ด้านสิ่งสเปคติค	1.34	2	0.67	0.67	0.51	
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	182.85	2	91.43	7.39	0.00	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	25.90	2	12.95	11.96	0.00	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	12.74	2	6.37	7.36	0.00	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	4.52	2	2.26	2.62	0.07	
4. ด้านสิ่งสเปคติค	7.55	2	3.78	3.77	0.02	
ปฏิสัมพันธ์						
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ						
พฤติกรรมสุขภาพ	14810.59	1163	12.73	1.03	0.31	
1. ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย	1306.58	1163	1.12	1.04	0.27	
2. ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	1065.18	1163	0.92	1.06	0.18	
3. ด้านเพศสัมพันธ์	984.11	1163	0.85	0.98	0.64	
4. ด้านสิ่งสเปคติค	1263.99	1163	1.09	1.08	0.09	

ตารางที่ 4.30 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง		คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
		ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Difference	Std. Error	p
การรับรู้ประโยชน์	การรับรู้ประโยชน์ของ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา			
การปฏิบัติพุทธิกรรม	รัฐ-เอกชน		0.71	0.17	0.00
สุขภาพ	ในกำกับ-เอกชน		0.91	0.22	0.00
1.1 ด้านโภชนาการและ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
การออกกำลังกาย	รัฐ-เอกชน		0.25	0.05	0.00
	ในกำกับ-เอกชน		0.33	0.07	0.00
1.2 ด้านอนุรักษ์และ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
ความรุนแรง	รัฐ-เอกชน		0.19	0.05	0.00
	ในกำกับ-เอกชน		0.22	0.06	0.00
1.3 ด้านเพศสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน		0.14	0.05	0.01
	ในกำกับ-เอกชน		0.16	0.06	0.03
1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน		0.14	0.05	0.02
	ในกำกับ-เอกชน		0.20	0.06	0.01

4.2.1.5 พฤติกรรมสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ ความสัมพันธ์กับบุคคลารดาผู้ปกครองและมหาวิทยาลัย มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 0.01 0.02 และ 0.05 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 3.40 2.23 และ 7.60 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 1.77 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.22 ดังแสดงในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.00	2.47	0.060
อายุ	0.01	1.24	0.263
ลำดับการเกิด	0.01	0.63	0.772
ความสัมพันธ์กับบุคคลนาราค่าผู้ปกครอง	0.02	2.23	0.018*
ชั้นปีการศึกษา	0.02	1.19	0.273
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.00	0.29	0.942
สาขาวิชา	0.01	1.97	0.067
มหาวิทยาลัย	0.05	7.60	0.000*
ปัจฉิมสัมพันธ์ (เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบุคคลนาราค่าผู้ปกครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย)	1.77	1.22	0.000*

การเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันปรากฏผลดังนี้ นิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกัน เมื่อพิจารณา การมีพฤติกรรมสุขภาพในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐและในกำกับจะมีพฤติกรรมสุขภาพทั้ง 4 ด้านคือ ด้านโภชนาการ ด้านการควบคุมน้ำหนัก และด้านการออกกำลังกายสูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนาราค่าผู้ปกครองแบบ 3 จะมีพฤติกรรมสุขภาพด้านการออกกำลังกายสูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนาราค่าผู้ปกครองแบบ 2

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจฉิมสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมเดลได้ร้อยละ 32 (R^2 0.319) โดยมีพฤติกรรมสุขภาพด้านการควบคุมน้ำหนัก อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 44 (R^2 0.438) ดังแสดงในตารางที่ 4.32 และ 4.33

ตารางที่ 4.32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
พฤติกรรมสุขภาพ	38959.09	1130	34.48	1.81	0.00	0.319
1. โภชนาการ	4660.49	1130	4.12	0.56	1.00	0.322
2. การควบคุมน้ำหนัก	13117.88	1130	11.61	1.87	0.00	0.438
3. การออกกำลังกาย	9207.87	1130	8.15	2.43	0.00	0.306
เพศ						
พฤติกรรมสุขภาพ	59.06	1	59.06	3.10	0.08	
1. โภชนาการ	0.01	1	0.01	0.00	0.97	
2. การควบคุมน้ำหนัก	3.17	1	3.17	0.51	0.48	
3. การออกกำลังกาย	33.50	1	33.50	9.98	0.00	
อายุ						
พฤติกรรมสุขภาพ	48.71	3	16.24	0.85	0.47	
1. โภชนาการ	11.56	3	3.85	0.52	0.67	
2. การควบคุมน้ำหนัก	33.56	3	11.19	1.80	0.14	
3. การออกกำลังกาย	14.32	3	4.77	1.42	0.23	
สำดับการเกิด						
พฤติกรรมสุขภาพ	38.37	3	12.79	0.67	0.57	
1. โภชนาการ	9.66	3	3.22	0.43	0.73	
2. การควบคุมน้ำหนัก	25.91	3	8.64	1.39	0.24	
3. การออกกำลังกาย	0.47	3	0.16	0.05	0.99	
ความสัมพันธ์กับบุคลากรด้านปัจจุบัน						
พฤติกรรมสุขภาพ	160.64	3	53.55	2.81	0.04	
1. โภชนาการ	4.10	3	1.37	0.18	0.91	
2. การควบคุมน้ำหนัก	30.51	3	10.17	1.64	0.18	
3. การออกกำลังกาย	52.03	3	17.34	5.17	0.00	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ชั้นปีการศึกษา						
พฤติกรรมสุขภาพ	128.95	5	25.79	1.35	0.24	
1. โภชนาการ	6.43	5	1.29	0.17	0.97	
2. การควบคุมน้ำหนัก	29.75	5	5.95	0.96	0.44	
3. การออกกำลังกาย	43.95	5	8.79	2.62	0.02	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
พฤติกรรมสุขภาพ	10.78	2	5.39	0.28	0.75	
1. โภชนาการ	2.60	2	1.30	0.18	0.84	
2. การควบคุมน้ำหนัก	4.21	2	2.11	0.34	0.71	
3. การออกกำลังกาย	2.39	2	1.20	0.36	0.70	
สาขาวิชาที่ศึกษา						
พฤติกรรมสุขภาพ	139.92	2	69.96	3.67	0.03	
1. โภชนาการ	16.69	2	8.34	1.12	0.33	
2. การควบคุมน้ำหนัก	42.12	2	21.06	3.40	0.03	
3. การออกกำลังกาย	12.12	2	6.06	1.81	0.17	
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
พฤติกรรมสุขภาพ	745.66	2	372.83	19.56	0.00	
1. โภชนาการ	61.55	2	30.77	4.15	0.02	
2. การควบคุมน้ำหนัก	128.67	2	64.34	10.37	0.00	
3. การออกกำลังกาย	76.40	2	38.20	11.38	0.00	
ปฏิสัมพันธ์						
พฤติกรรมสุขภาพ	37386.82	1109	33.71	1.77	0.00	
1. โภชนาการ	4478.11	1109	4.04	0.54	1.00	
2. การควบคุมน้ำหนัก	12818.18	1109	11.56	1.86	0.00	
3. การออกกำลังกาย	8988.85	1109	8.11	2.42	0.00	

ตารางที่ 4.33 การทดสอบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

พฤติกรรมสุขภาพ	ภูมิหลัง	คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
	ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Difference	Std. Error	p	
1. พฤติกรรมสุขภาพ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน	1.24	0.22	0.00	
	ในกำกับ-เอกชน	1.75	0.28	0.00	
1.1 ด้านโภชนาการ	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน	0.43	0.14	0.01	
	ในกำกับ-เอกชน	0.58	0.18	0.00	
1.2 ด้านการควบคุม	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
น้ำหนัก	รัฐ-เอกชน	0.42	0.12	0.00	
	ในกำกับ-เอกชน	0.72	0.16	0.00	
1.3 ด้านการออกกำลังกาย	ความสัมพันธ์กับบิความารดาผู้ป่วย				
	แบบ 2-แบบ 3	-0.40	0.12	0.01	
	มหาวิทยาลัยที่ศึกษา				
	รัฐ-เอกชน	0.38	0.09	0.00	
	ในกำกับ-เอกชน	0.46	0.12	0.00	

4.2.1.6 พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ด้าน คือ เฟส ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 0.05 0.03 0.02 0.03 และ 0.03 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 15.72 2.47 3.44 4.33 และ 4.81 ตามลำดับ นอกจากนี้ภูมิหลังทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (Pillai's Trace) เท่ากับ 2.53 และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.05 ดังแสดงในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

ภูมิหลัง	Pillai's Trace	F	p
เพศ	0.05	15.72	0.000*
อายุ	0.02	1.74	0.037
ลำดับการเกิด	0.03	2.47	0.001*
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง	0.01	0.68	0.805
ชั้นปีการศึกษา	0.02	1.17	0.256
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.02	3.44	0.000*
สาขาวิชา	0.03	4.33	0.000*
มหาวิทยาลัย	0.03	4.81	0.000*
ปัจจัยสัมพันธ์ (เพศ*อายุ*ลำดับการเกิด*ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครอง*ชั้นปีการศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*สาขาวิชา*มหาวิทยาลัย)	2.53	1.05	0.023*

การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันปรากฏผลดังนี้ นิสิต/นักศึกษาที่มีเพศ ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่างกัน เมื่อพิจารณาการมีพฤติกรรมเสี่ยงในแต่ละด้านพบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศหญิง จะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง ด้านการดื่มเหล้า ด้านการสูบบุหรี่ ด้านการใช้สิ่งเสพติดสูงกว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชาย นิสิต/นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (GPA น้อยกว่า 2.01) จะมีพฤติกรรมเสี่ยง ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง ด้านการสูบบุหรี่ สูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (GPA 3.01-4.00) นิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มเหล้าและการสูบบุหรี่ สูงกว่านิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศาสตร์ และนิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนจะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สิ่งเสพติดสูงกว่านิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับ นิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐจะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่านิสิต/นักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยเอกชน

ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกันส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาทั้ง 3 ด้านร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมเดลได้ร้อยละ 5 ($R^2 = 0.058$) โดยมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 11 ($R^2 = 0.109$) ดังแสดงในตารางที่ 4.35 และ 4.36

ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
Corrected Model						
พฤติกรรมเสี่ยง	109919.68	1413	77.79	1.25	0.00	0.058
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	547.10	1413	0.39	1.14	0.01	0.109
2. การคุ้มเหล้า	1135.57	1413	0.80	1.12	0.01	0.026
3. การสูบบุหรี่	561.37	1413	0.40	1.05	0.16	0.002
4. การใช้สิ่งเสพติด	140.06	1413	0.10	1.00	0.54	0.105
5. การมีเพศสัมพันธ์	101887.07	1413	72.11	1.23	0.00	0.066
เพศ						
พฤติกรรมเสี่ยง	359.38	1	359.38	5.75	0.02	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	19.99	1	19.99	58.95	0.00	
2. การคุ้มเหล้า	42.11	1	42.11	58.85	0.00	
3. การสูบบุหรี่	16.44	1	16.44	43.59	0.00	
4. การใช้สิ่งเสพติด	1.91	1	1.91	19.16	0.00	
5. การมีเพศสัมพันธ์	6.56	1	6.56	0.11	0.74	
อายุ						
พฤติกรรมเสี่ยง	432.81	3	144.27	2.31	0.07	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	3.65	3	1.22	3.59	0.01	
2. การคุ้มเหล้า	4.52	3	1.51	2.11	0.10	
3. การสูบบุหรี่	1.50	3	0.50	1.33	0.26	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.68	3	0.23	2.27	0.08	
5. การมีเพศสัมพันธ์	465.86	3	155.29	2.66	0.05	
ลำดับการเกิด						
พฤติกรรมเสี่ยง	623.93	3	207.98	3.33	0.02	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	4.13	3	1.38	4.06	0.01	
2. การคุ้มเหล้า	4.33	3	1.44	2.02	0.11	
3. การสูบบุหรี่	0.40	3	0.13	0.35	0.79	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.20	3	0.07	0.68	0.56	
5. การมีเพศสัมพันธ์	569.86	3	189.95	3.25	0.02	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
ความสัมพันธ์กับบิความคาดการณ์ปัจจุบันของ						
พฤติกรรมเสี่ยง	320.30	3	106.77	1.71	0.16	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	0.43	3	0.14	0.42	0.74	
2. การดื่มเหล้า	0.11	3	0.04	0.05	0.98	
3. การสูบบุหรี่	0.10	3	0.03	0.09	0.97	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.22	3	0.07	0.74	0.53	
5. การมีเพศสัมพันธ์	283.18	3	94.39	1.62	0.18	
ขั้นปีการศึกษา						
พฤติกรรมเสี่ยง	1034.84	5	206.97	3.31	0.01	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	1.41	5	0.28	0.83	0.53	
2. การดื่มเหล้า	0.55	5	0.11	0.15	0.98	
3. การสูบบุหรี่	1.63	5	0.33	0.87	0.50	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.11	5	0.02	0.23	0.95	
5. การมีเพศสัมพันธ์	1163.12	5	232.62	3.98	0.00	
ผลสัมฤทธิทางการเรียน						
พฤติกรรมเสี่ยง	310.57	2	155.29	2.49	0.08	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	3.03	2	1.51	4.47	0.01	
2. การดื่มเหล้า	5.71	2	2.85	3.99	0.02	
3. การสูบบุหรี่	7.15	2	3.57	9.48	0.00	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.20	2	0.10	0.98	0.37	
5. การมีเพศสัมพันธ์	517.57	2	258.78	4.43	0.01	
สาขาวิชาที่ศึกษา						
พฤติกรรมเสี่ยง	729.69	2	364.85	5.84	0.00	
1. อุบัติภัยและความรุนแรง	0.67	2	0.33	0.98	0.37	
2. การดื่มเหล้า	14.88	2	7.44	10.40	0.00	
3. การสูบบุหรี่	4.60	2	2.30	6.09	0.00	
4. การใช้สิ่งเสพติด	0.47	2	0.23	2.34	0.10	
5. การมีเพศสัมพันธ์	1017.43	2	508.72	8.71	0.00	

แหล่งของความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Adjusted R ²
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา						
พุทธิกรรมเสียง	2150.59	2	1075.29	17.21	0.00	
1. อุบติกัญและความรุนแรง	1.91	2	0.96	2.82	0.06	
2. การดีมเหล้า	4.17	2	2.09	2.91	0.05	
3. การสูบบุหรี่	0.39	2	0.19	0.51	0.60	
4. การใช้ถังสเปติด	0.50	2	0.25	2.50	0.08	
5. การมีเพศสัมพันธ์	2100.59	2	1050.30	17.98	0.00	
ปฏิสัมพันธ์						
พุทธิกรรมเสียง	99086.45	1392	71.18	1.14	0.01	
1. อุบติกัญและความรุนแรง	507.53	1392	0.36	1.08	0.09	
2. การดีมเหล้า	1049.71	1392	0.75	1.05	0.16	
3. การสูบบุหรี่	524.39	1392	0.38	1.00	0.51	
4. การใช้ถังสเปติด	135.13	1392	0.10	0.97	0.69	
5. การมีเพศสัมพันธ์	91016.43	1392	65.39	1.12	0.02	

ตารางที่ 4.36 การทดสอบพหุคุณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของภูมิหลังที่มีต่อพุทธิกรรมเสียง
ของนิสิต/นักศึกษา

พุทธิกรรมเสียง	ภูมิหลัง	คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Mean		
			Difference	Std. Error	p
1. พุทธิกรรมเสียง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)				
	≤ 2.00 กับ 2.01-3.00		-1.04	0.31	0.00
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา					
	รัฐ-ในกำกับ		2.52	0.38	0.00
	รัฐ-เอกชน		1.69	0.36	0.00
สาขาวิชาที่ศึกษา					
	วิทย์-มนุษย์		2.18	0.60	0.00
	วิทย์-สังคม		1.26	0.31	0.00
ลำดับการเกิด					
	คนที่ 1-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป		-3.26	0.76	0.00
	คนที่ 2-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป		-2.64	0.78	0.01
	คนที่ 3-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป		-3.36	0.90	0.00

พฤติกรรมเสี่ยง	ภูมิหลัง	คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
			Difference	Std. Error	p
1.1 ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง	เพศ				
	หญิง	หญิงกับชาย	0.21	0.02	0.00
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)			
		≤ 2.00 กับ 3.01-4.00	0.17	0.06	0.02
1.2 ด้านการดื่มเหล้า	เพศ				
	หญิง	หญิงกับชาย	0.29	0.03	0.00
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)			
		≤ 2.00 กับ 2.01-3.00	0.25	0.09	0.02
		≤ 2.00 กับ 3.01-4.00	0.29	0.09	0.01
		สาขาวิชาที่ศึกษา			
		วิทย์-สังคม	-0.14	0.03	0.00
1.3 ด้านการสูบบุหรี่	เพศ				
	หญิง	หญิงกับชาย	0.17	0.02	0.00
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)			
		≤ 2.00 กับ 2.01-3.00	0.27	0.07	0.00
		≤ 2.00 กับ 3.01-4.00	0.31	0.07	0.00
		สาขาวิชาที่ศึกษา			
		วิทย์-สังคม	-0.07	0.02	0.01
1.4 ด้านการใช้สิ่งเสพติด	เพศ				
	หญิง	หญิงกับชาย	0.06	0.01	0.00
		มหาวิทยาลัยที่ศึกษา			
		เอกชน-ในกำกับ	0.04	0.02	0.04
1.5 ด้านการมีเพศสัมพันธ์	จำดับการเกิด				
		คนที่ 1-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป	-3.26	0.74	0.00
		คนที่ 2-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป	-2.76	0.75	0.00
		คนที่ 3-ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป	-3.27	0.87	0.00
		มหาวิทยาลัยที่ศึกษา			
		รัฐ-ในกำกับ	2.33	0.37	0.00
		รัฐ-เอกชน	1.63	0.35	0.00

พฤติกรรมเสี่ยง	ภูมิหลัง คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ	Mean		
	ทางสถิติที่ระดับ 0.05	Difference	Std. Error	p
สาขาวิชาที่ศึกษา				
	วิทย์-สังคม	1.53	0.30	0.00
	วิทย์-มนุษย์	2.22	0.58	0.00
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)				
	2.01-3.00 กับ 3.01-4.00	-1.17	0.30	0.00

4.3 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต ได้ไม่เดล และตอนที่สองเป็นการนำเสนอผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์ในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต ได้ว่ามีความสัมพันธ์กันทุกตัวแปรหรือไม่ มีทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์อย่างไร โดยใช้สถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ผลการวิเคราะห์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 529 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 112 คู่

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกต ได้พบว่า ตัวแปรสังเกต ได้จากตัวแปรแฟ่ เดียวกัน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.12-0.24 ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.36-0.60 ตัวแปรทักษะชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.09 ถึง -0.20 และตัวแปรภูมิหลัง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.01 ถึง 0.10 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต ได้ข้ามตัวแปรแฟ่พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและลบที่ค่อนข้างต่ำ ตั้งรายละเอียดในตารางที่

ตารางที่ 4.37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโนเเดล

	diet	bdw	exc	alc	smok	add	sexb	viol	soc	cog	self	age
diet	1.00											
bdw	0.24**	1.00										
exc	0.03	0.12**	1.00									
alc	0.03	0.08**	-0.03**	1.00								
smok	-0.02	0.04*	-0.02	0.56**	1.00							
add	0.00	0.11**	-0.01	0.44**	0.63**	1.00						
sexb	0.06**	0.18**	0.00	0.43**	0.47**	0.36**	1.00					
viol	0.00	0.04**	-0.04*	0.60**	0.53**	0.45**	0.36**	1.00				
soc	0.04*	0.04*	0.00	-0.19**	-0.16**	-0.14**	-0.14	-0.20**	1.00			
cog	0.07**	0.09**	0.00	-0.07**	-0.08**	-0.10**	-0.03	-0.09**	0.41	1.00		
self	0.08**	0.10**	-0.02	-0.09**	-0.05**	-0.08**	-0.03	-0.10**	0.31	0.56**	1.00	
age	-0.02	-0.03**	0.01	0.03	0.02	0.00	0.07	0.02	-0.04	-0.03**	-0.04**	1.00
sex	-0.02	0.02	-0.01	-0.15**	-0.13**	-0.08**	-0.13	-0.16	0.13	0.05	0.04	-0.05**
race	-0.01	-0.03	-0.01	-0.02	-0.01	-0.01	-0.02	-0.02	-0.01	0.00	0.00	0.00
rel	0.02	-0.03**	0.00	-0.01	0.00	-0.01	0.00	-0.02	-0.01	-0.01	-0.02	-0.02
edyr	-0.02	-0.01	-0.02	0.00	0.00	0.01	0.03	-0.01	0.02	-0.02	-0.02	0.49**
gpa	0.02	0.01	-0.01	-0.07	-0.08	-0.03	-0.08**	-0.08**	0.08**	0.03	0.01	0.02
order	-0.01	-0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.00	0.02	0.01	0.02	0.00	0.06**
link	0.00	0.02	0.01	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	-0.03	-0.04**	-0.04**	0.00
km	0.22*	0.38*	0.02	-0.06*	-0.06*	0.03	0.18*	-0.03	0.05**	0.10**	0.14**	-0.01
kmv	0.21*	0.44*	0.08*	-0.04*	-0.04*	0.07*	0.15*	0.03**	0.03**	0.09**	0.13**	-0.03
kms	0.24*	0.42*	0.07*	0.00	-0.07*	0.07*	0.14*	0.04**	0.05**	0.10**	0.13**	-0.03**
kmad	0.27*	0.42*	0.03	-0.03	-0.03*	0.07*	0.17*	0.05**	0.06**	0.12**	0.18**	-0.03**
MEAN	2.67	2.55	3.34	1.65	1.25	1.08	1.35	1.62	3.83	3.85	3.71	20.55
SD	2.08	0.70	4.68	0.86	0.61	0.33	0.62	0.62	0.53	0.57	0.59	2.07

ตารางที่ 4.37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมترิกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล (ต่อ)

	sex	race	rel	edyr	gpa	order	link	km	kmv	kms	kmad
sex		1.00									
race	-0.01		1.00								
rel	0.00	0.10 **		1.00							
edyr	0.03	0.02	0.00		1.00						
gpa	0.13	0.02	0.03	0.05 **		1.00					
order	0.01	0.00	0.04 **	0.04 **	0.03		1.00				
link	0.01	0.00	0.00	0.02	0.01	-0.02		1.00			
km	-0.01	-0.02	0.00	-0.02	-0.02	0.01	0.01		1.00		
kmv	-0.04 **	-0.01	0.00	-0.04 **	-0.02	0.01	0.03	0.80 **		1.00	
kms	-0.05 **	0.00	-0.02	-0.04 **	0.00	0.02	0.03	0.66 **	0.80 **		1.00
kmad	-0.05 **	-0.01	-0.03	-0.04 **	0.00	0.00	0.01	0.66 **	0.73 **	0.77 **	
MEAN	1.64	1.01	1.12	2.27	2.78	1.65	1.65	2.11	2.01	2.03	2.10
SD	0.48	0.12	0.38	1.10	0.45	0.88	0.76	0.89	0.81	0.79	0.87

4.3.2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาด้วยการวิเคราะห์ LISREL ซึ่งพบว่า โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดที่ผู้วิจัยนำมารังสรรค์และตรวจสอบความตรงของโมเดล ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรແ pref มี 5 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) 2) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) 3) ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) 4) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และ 5) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรແ pref มี 2 ระดับ ตัวแปรແ pref ระดับแรกมี 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ตัวแปรແ pref ที่สอง มี 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และ 2) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ($\chi^2 = 574.07$, df = 179, RMSEA = 0.023, CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, PGFI = 0.64, $\chi^2/df = 3.21$)

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาเป็นลำดับขั้นตอน ดำเนินการเปรียบเทียบดัชนีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตรวจสอบความตรงของโมเดลอีกด้วยต่อเนื่องจากข้อมูลเสนอแนะในการปรับโมเดลด้วยโปรแกรม LISREL ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลจำนวน 44 โมเดล จากการเปรียบเทียบดัชนีความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี โดยมีค่าไคสแควร์ เท่ากับ 2547.78 ท่องศาสตร์ 221 ค่า p เท่ากับ 0.00 ไม่เป็นไปตามที่กำหนดคือ p-value มีค่าต่ำกว่า 0.05 อย่างไรก็ดี

เนื่องจากโมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้มีตัวแปรจำนวนมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งอิทธิพลถึงกันจำนวนมาก หลายเส้น จัดได้ว่าเป็นโมเดลที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อน ดังนั้น ดัชนีที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อการพิจารณาความสอดคล้องกับกลไกของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงพิจารณาจาก ค่าสัดส่วนระหว่าง ไคสแควร์ ต่อองศาอิสระ (χ^2/df) ภายหลังจากปรับโมเดลเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีค่าเท่ากับ 3.21 ค่า RMR เข้าใกล้ศูนย์ (0.022) ค่า CFI GFI และ AGFI เข้าใกล้ 1 (CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98)

ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่า ในการประมาณค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 23 ตัวแปร แบ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ภายในอก 12 ตัวแปร (ชุดตัวแปรสังเกตได้ในการวัดครั้งที่ 1) และตัวแปรสังเกตได้ภายใน 11 ตัวแปร (ชุดตัวแปรสังเกตได้ในการวัดครั้งที่ 2) ใน การประมาณค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก 21 ตัวแปร และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้น ตัวแปรเชื้อชาติ (race) ศาสนา (rel) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (gpa) และความสัมพันธ์ในครอบครัว (link) [ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับการเป็นตัวบ่งชี้ภูมิหลัง การวัดครั้งที่หนึ่ง ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ (kms) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านอุบัติภัยและความรุนแรง (kmv) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.87 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงสุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ (kms) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.85 รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านอุบัติภัยและความรุนแรง (kmv) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.76 [ไม่รวมค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรอายุ (age) เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรค่าตั้งต้นความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์เป็น 0.1 ทำให้ค่าที่ได้ไม่ใช้ค่าที่แท้จริง] การวัดครั้งที่สอง ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ตัวแปรทักษะในการคิด (cog) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงสุดเท่ากับ 0.67 การวัดครั้งที่สาม ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มแอลกอฮอล์ (alc) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 รองลงมาคือ ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง (viol) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงสุดคือ ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มแอลกอฮอล์ (alc) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.71 รองลงมาคือ ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง (viol) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.50 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.38]

ตารางที่ 4.38 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ ΛX และ ΛY

ตัวแปร	ATT					HKM					R^2
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC	
age	2.04	0.02	87.99	2.04	0.99						0.98
sex	-0.02	0.01	-3.12	-0.02	-0.05						0.00
race	0.00	0.00	-0.05	0.00	0.00						0.00
rel	-0.01	0.01	-1.19	-0.01	-0.02						0.00
edyr	0.54	0.02	32.98	0.54	0.49						0.24
gpa	0.01	0.01	1.16	0.01	0.02						0.00
order	0.05	0.01	3.86	0.05	0.06						0.00
link	0.00	0.01	0.07	0.00	0.00						0.00
km						0.71	0.01	53.87	0.71	0.79	
kmv						0.70	0.01	67.77	0.70	0.87	
kms						0.72	0.01	74.49	0.72	0.92	
kmad						0.71	0.01	63.21	0.71	0.83	
ตัวแปร	HBE					RBE					R^2
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC	
diet	0.75	-	-	0.74	0.35						0.13
bdw	0.48	0.03	15.9	0.48	0.68						0.47
exc	0.54	0.11	4.85	0.53	0.11						0.01
alc						-	-	-	0.72	0.84	
smok						0.35	0.01	27.68	0.41	0.66	
add						0.19	0.01	33.30	0.22	0.65	
sexb						0.28	0.01	26.93	0.33	0.53	
viol						0.37	0.01	30.57	0.43	0.70	
soc									0.26	-	
cog									0.47	0.02	
self									0.40	0.02	
									0.40	0.40	
									0.40	0.68	
									0.40	0.68	0.46

เมื่อพิจารณาการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลสมการโครงสร้างพบว่า อิทธิพลระหว่างตัวแปรแฟรงก์ภายนอก (ตัวแปรแฟรงก์จากการวัดครั้งที่ 1) ไปยังตัวแปรแฟรงก์ภายใน (ตัวแปรแฟรงก์จากการวัดครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3) มีค่าเป็นบวกจำนวน 5 ค่า เป็นลบ 3 ค่า แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 6 ค่า ขนาดอิทธิพลจากตัวแปรแฟรงก์การรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) ต่อพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) มีขนาดใหญ่ที่สุดในโมเดลและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.74 รองลงมาคือ อิทธิพลจากตัวแปรแฟรงก์ทักษะชีวิต (HBE) ต่อพฤติกรรมเสียง (RBE) และอิทธิพลจากตัวแปรแฟรงก์การรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) ต่อทักษะชีวิต (HBE) มีค่าเท่ากับ -0.17 และ 0.15 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) สามารถอธิบายความ

แปรปรวนของพฤติกรรมสุขภาพได้ร้อยละ 74 และอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 15 ในขณะที่ ตัวแปรทักษะชีวิตสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสี่ยงได้ร้อยละ 17 แต่เป็นอิทธิพลเชิงลบ

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรมสุขภาพ (HKM) สามารถ อธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมสุขภาพได้ร้อยละ 74 อธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 15 และอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสี่ยงได้ร้อยละ 4 ตัวแปรทักษะชีวิตสามารถอธิบายความแปรปรวน ของพฤติกรรมสุขภาพได้ร้อยละ 5 และอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสี่ยงได้ร้อยละ 17 แต่เป็นอิทธิพล เชิงลบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ γ และ β

ตัวแปร	ATT					HKM				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
HBE	-0.02	0.02	-1.27	-0.02	-0.02	0.72	0.04	16.48	0.74	0.74
RBE	0.03	0.02	1.27	0.02	0.02	0.04	0.02	2.06	0.04	0.04
LS	-0.05	0.02	-2.62	-0.05	-0.05	0.15	0.02	8.16	0.15	0.15
ตัวแปร	HBE					RBE				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
HBE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RBE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตัวแปร	HBE					RBE					LS				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
HBE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.05	0.02	2.21	0.05	0.05
RBE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0.20	0.02	-8.93	-0.17	-0.17
LS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (variance-covariance metrix) ระหว่างตัวแปรแฟรงก์ยานอก พบว่า ตัวแปรแฟรงก์การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรม สุขภาพ (HKM) กับตัวแปรแฟรงก์ภูมิหลัง (ATT) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.03 ซึ่งเป็นอิทธิพลเชิงลบ ดัง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Φ

ตัวแปร	ATT					HKM				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
ATT	1.00	-	-	1.00	1.00	-	-	-		
HKM	-0.03	0.02	-2.12	-0.03	-0.03	1.00	-	-	1.00	1.00

เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของความคลาดเคลื่อน (error variance-covariance metrix) ระหว่างตัวแปรແפגภายใน จำนวน 3 ค่า (พบว่า มีค่าเป็นบวกทุกตัวแปรและมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัวแปรที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรແเพภายในที่มีค่ามากที่สุดคือตัวแปรແเพงหักษ์ชีวิต (HBE) และตัวแปรແเพงพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.97 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Ψ

ตัวแปร	HBE					RBE					LS				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
HBE	0.43	0.06	7.27	0.44	0.44										
RBE						1.31	0.06	23.61	0.97	0.97					
LS											0.96	0.07	14.20	0.97	0.97

เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนพารามิเตอร์ในการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายนอกจำนวน 22 ค่า (ไม่รวมค่าความคลาดเคลื่อนจำนวน 1 ค่าที่ถูกกำหนดค่าตั้งต้นในการวิเคราะห์เป็น 0.01) พบว่า ตัวแปรมีค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดอยู่ระหว่าง 0.15-1.00 ทุกตัวแปรมีความแตกต่างจากศูนย์มีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัวแปรที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดมากที่สุดคือ ตัวแปรเพศ (sex) เชื้อชาติ (race) ศาสนา (rel) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (gpa) ลำดับการเกิด (order) และความสัมพันธ์กับบิความร่าดและผู้ปักครอง (link) มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 1.00 รองลงมาคือ ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย (exc) มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.99 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 การประมาณค่าพารามิเตอร์ในเมตริกซ์ Φ_{Σ} และ Φ_{δ}

ตัวแปร	TE				ตัวแปร	TD			
	b	SE	t	SC		b	SE	t	SC
diet	3.78	0.09	42.01	0.87	age	0.10	-	-	0.02
bdw	0.26	0.02	16.48	0.53	sex	0.23	0.01	45.06	1.00
exc	21.63	0.49	44.41	0.99	race	0.02	0.00	45.03	1.00
alc	0.21	0.02	13.19	0.29	rel	0.14	0.00	45.03	1.00
smok	0.21	0.01	29.24	0.56	edyr	0.92	0.02	44.71	0.76
add	0.06	0.00	27.39	0.57	gpa	0.20	0.00	45.03	1.00
sexb	0.28	0.01	40.50	0.72	order	0.77	0.02	45.03	1.00
viol	0.19	0.01	28.68	0.50	link	0.57	0.01	45.03	1.00
soc	0.21	0.01	39.91	0.76	km	0.30	0.01	27.11	0.37
cog	0.11	0.01	13.45	0.33	kmv	0.16	0.01	29.97	0.24
self	0.19	0.01	27.13	0.54	kms	0.09	0.00	19.19	0.15
					kmad	0.23	0.01	35.65	0.32
Goodness of Fit Statistics									
Chi-Square = 574.07, df = 179									
CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98									
PGFI = 0.64, NFI = 0.98, NNFI = 0.98									
RMSEA = 0.023, RMR = 0.022									

จากการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งเป็นโมเดลที่ผู้วิจัยคัดเลือกจากโมเดลหลายโมเดลที่มีค่าไкосแคร์ต่ำสุด สรุปได้ว่า โมเดลนี้ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี แม้ว่าจะมีค่า χ^2 ค่าต่ำกว่า 0.05 อย่างไรก็ดี เนื่องจากโมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้มีตัวแปรจำนวนมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งอิทธิพลถึงกันจำนวนหลายเส้น จัดได้ว่าเป็นโมเดลที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อน ดังนั้น ดัชนีที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงพิจารณาจากค่าดัชนีulatory ค่าคือ ค่าสัดส่วนระหว่างไкосแคร์ต่อองศาอิสระ (χ^2/df) ภายหลังจากปรับโมเดลเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีค่าเท่ากับ 3.21 (จากเดิมมีค่าเท่ากับ 11.53) ค่า RMR เข้าใกล้ศูนย์ (มีค่าเท่ากับ 0.22) ค่า CFI GFI และ AGFI เข้าใกล้ 1 (CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98) ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาได้ว่าโมเดลดังกล่าวมีความตรงหรืออีกนัยหนึ่งคือ โมเดลนี้ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โฉมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรแฟ้ม 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรแฟ้ม 2 ระดับ ตัวแปรแฟ้มระดับแรกมี 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ตัวแปรแฟ้มระดับที่สอง มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ($\chi^2 = 574.07$, $df = 179$, $RMSEA = 0.023$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $PGFI = 0.64$, $\chi^2/df = 3.21$)

เมื่อพิจารณาผลรวมอิทธิพล (TE) ของตัวแปรแฟ้มแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) ต่างก็มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรทักษะชีวิต (LS) และ ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) และตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ต่างก็มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) นอกจากนี้ ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) โดยตัวแปรภูมิหลัง (ATT) มีอิทธิพลทางลบต่อ ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสุขภาพ (HKM) มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) และตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ในขณะที่ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) มีอิทธิพลทางบวกต่อ ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และมีอิทธิพลทางลบต่อตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ดังแสดงในตารางที่

4.43

ตารางที่ 4.43 การวิเคราะห์ความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

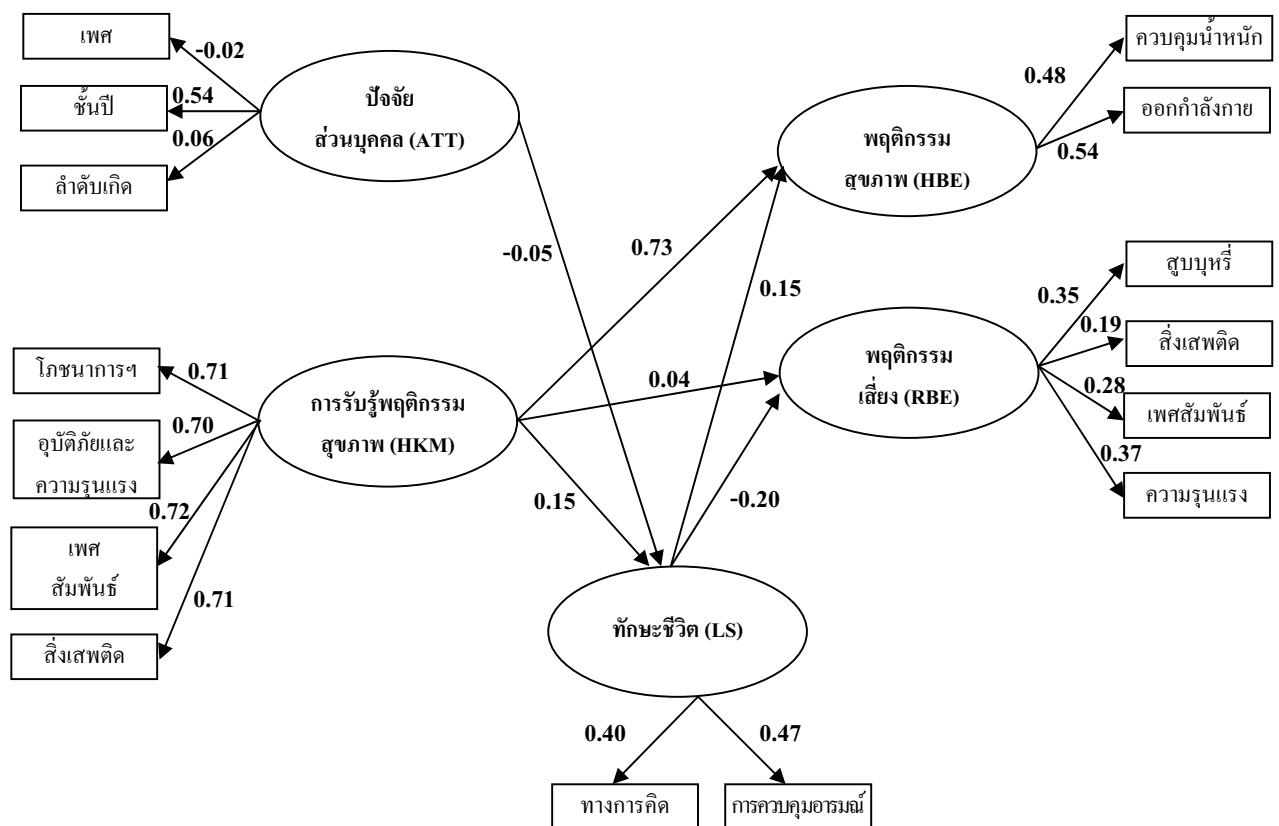
ตัวแปรผล	ATT			HKM			LS		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
HBE	-0.03 (-1.39)	0.00 (-1.69)	-0.03	0.73 (16.56)	0.01 (2.19)	0.73	0.05 (2.21)	-	0.05
RBE	0.03 (1.72)	0.01 (2.52)	0.02	0.01 (0.58)	-0.03 (-6.13)	0.04	-0.20 (-8.39)	-	-0.20
LS	-0.05 (-2.62)	-	-0.05	0.15 (8.16)	-	0.15	-	-	-
ค่าสถิติ $\chi^2 = 574.07$, df = 179, p = 0.00, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.022									
ตัวแปร	diet	bdw	exc	alc	smok	add			
ความที่ยัง	0.13	0.47	0.01	0.71	0.44	0.43			
ตัวแปร	sexb	viol	soc	cog	self				
ความที่ยัง	0.28	0.50	0.24	0.67	0.46				
สมการโครงสร้าง	HBE	RBE	LS						
R^2	0.56	0.03	0.03						
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร									
	HBE	RBE	ATT	HKM	LS				
HBE	1.00								
RBE	0.00	1.00							
ATT	0.17	-0.17	1.00						
HKM	-0.05	0.03	-0.05	1.00					
LS	0.75	0.01	0.16	-0.03	1.00				

เมื่อพิจารณาลักษณะของความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรในโ摸เดลตามแนวคิดของโโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาแล้วมีดังนี้

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะชีวิต มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับร้อยละ 20 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับร้อยละ 4

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 73 รองลงมาคือ ตัวแปรทักษะชีวิตซึ่งมีขนาดอิทธิพลทางบวก เท่ากับร้อยละ 15

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรภูมิหลังมากที่สุดคือ ตัวแปรชั้นปีการศึกษา มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 54 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพมากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 72 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะการควบคุมอารมณ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 47 ดังรายละเอียดแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 โโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

4.4 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าไปสู่ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา และการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา 5 ประการ ดังนี้

4.4.1 การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาที่พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่พบมากที่สุดคือ การดื่มเหล้า ร้อยละ 39.06 รองลงมาคือ การใช้ความรุนแรงแก่ปัญหา ร้อยละ 19.88 และสูบบุหรี่ ร้อยละ 11.56 พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวมี ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามากที่สุด ($r = 0.35$) พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/ นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองมากที่สุด รองมาคือ พฤติกรรมของมารดา ($r = 0.38$ และ 0.29 ตามลำดับ) และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของ น้องมากที่สุด ($r = 0.27$) ดังนั้น การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจึงจำเป็นต้องควบคู่กับ การลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา ควบคู่กับการลดการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา ซึ่งการดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพราะมีระดับความสัมพันธ์สูงกว่า พฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ

4.4.2 ควรส่งเสริมให้บิดามารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 เพื่อพัฒนา ทักษะการควบคุมอารมณ์แก่นิสิต/นักศึกษา

จากการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความสัมพันธ์แบบ 1 คือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระ ในการคิดและตัดสินใจไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษาสูง จะมีทักษะการควบคุมอารมณ์ในภาพรวมและในด้าน ย่อยอีก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการความเครียดและด้านการจัดการความรู้สึกและอารมณ์เด็กว่านิสิต/นักศึกษาที่มี ความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองแบบ 4 คือ ไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษา ไม่ค่อยให้ความสนใจ หรือเอาใจใส่ ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น ควรส่งเสริมให้บิดา มารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการ ควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาทั้งในด้านการจัดการความเครียดและการจัดการความรู้สึกและอารมณ์

4.4.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างกันด้าน ภูมิหลัง

จากการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศหญิงมีทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะการ ควบคุมอารมณ์เด็กกว่านิสิต/นักศึกษาเพศชาย แต่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มเหล้า บุหรี่ สิ่งสเปติดสูงกว่านิสิต/

นักศึกษาชาย ในขณะที่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านของพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่า ภูมิหลัง ด้านเพศสั่งผลต่อการมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง ดังนี้ สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและการป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ

4.4.4 ควรส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาโดยการสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาที่พบว่า นิสิต/นักศึกษา yang มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพทุกด้าน ในระดับต่ำ คือ ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย และด้านสิ่งแสพติด มีค่าเฉลี่ย 2.10 ด้านเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 2.02 ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 2.01 ในขณะที่ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ พฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาถึงร้อยละ 73 ดังนั้น วิธีการส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มสูงขึ้น ควรจะใช้วิธีการเพิ่มการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพผ่านกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อให้นิสิต/นักศึกษาได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง

4.4.5 ควรพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

จากการศึกษาที่พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะการควบคุม อารมณ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 47 รองลงมาคือ ทักษะการคิดมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ ร้อยละ 40 โดยที่ตัวแปรทักษะชีวิตมีขนาดอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาเท่ากับร้อยละ 20 และเป็นอิทธิพลทางตรง แสดงให้เห็นว่า ถ้านิสิต/นักศึกษามีการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ทักษะชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นนี้จะช่วยนิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงลดน้อยลง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดให้มากขึ้นเพื่อ ส่งเสริมการที่ทักษะชีวิตให้เพิ่มสูงขึ้นและการมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงที่มีแนวโน้มที่จะลดลง ได้โดยเร็วคือ พฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามี การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเบรี่ยบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มี ภูมิหลังแตกต่างกัน เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตกับ พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา และเพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา และการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างศึกษาในครั้งนี้ คือ นิสิต/นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 3 สังกัด คือ 1) มหาวิทยาลัย ของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน ในปีการศึกษา 2553 กัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วนของนิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน การจัดกลุ่ม สาขาวิชาแบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชาคือ 1) สาขาวิทยาศาสตร์ 2) สาสังคมศาสตร์ และ 3) สามนุษยศาสตร์ มีจำนวน 6,000 คน การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโนมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรเชิงสาเหตุและตัวแปรเชิงผลที่เป็นตัวแฝงและตัวแปรสังเกตได้ เป็นตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปร สังเกตได้ 23 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรภูมิหลัง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร คือ 1.1) เพศ 1.2) อายุ 1.3) เชื้อชาติ 1.4) ศาสนา 1.5) ชั้นปีการศึกษา 1.6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.7) ลำดับการเกิด และ 1.8) ความสัมพันธ์ ในครอบครัว 2) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ 2.1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2.2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 2.3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 2.4) ด้านสิ่งเสพติด 3) ตัวแปรทักษะชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ 3.1) ทักษะการคิด 3.2) ทักษะทางสังคม และ 3.3) ทักษะการควบคุมอารมณ์ 4) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วยตัวแปร สังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ 4.1) โภชนาการ 4.2) การควบคุมน้ำหนัก และ 4.3) การออกกำลังกาย และ 5) ตัวแปร พฤติกรรมเสี่ยง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ 5.1) อุบัติภัยและความรุนแรง 5.2) การดื่มเหล้า 5.3) การสูบบุหรี่ 5.4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5.5) การมีเพศสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ปรับจากเครื่องมือของต่างประเทศ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่า มีความเชื่อมั่นที่ $0.7587-0.9843$ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังและพฤติกรรมเสี่ยงด้วย ลัมปริสทิฟส์ทดสอบที่ของเพียร์สัน วิเคราะห์เบรี่ยบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงระหว่างนิสิต/

นักศึกษาที่มีภูมิหลังแต่กันด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุ และการวิเคราะห์ไมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้แบบสอบถาม 4,057 คน เท่ากับร้อยละ 67.62 ผลการวิจัยพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 2,588 คน (ร้อยละ 63.79) มีอายุระหว่าง 19-20 ปี จำนวน 1,845 คน (ร้อยละ 45.48) มีเชื้อชาติไทย จำนวน 3,936 คน (ร้อยละ 97.02) และนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 3,576 คน (ร้อยละ 88.14) มีภูมิลำเนาในภาคกลาง จำนวน 1,120 คน (ร้อยละ 27.61) เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว มีจำนวน 2,097 คน (ร้อยละ 51.69) ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวน 2,295 คน (ร้อยละ 56.57) ส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาศาสตร์ มีจำนวน 1,892 คน (ร้อยละ 46.64) สำหรับชั้นปีการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 1,245 คน (ร้อยละ 30.69) มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51–3.00 มีจำนวน 1,333 คน (ร้อยละ 32.86)

นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 2,281 และ 2,314 คน (ร้อยละ 56.22 และ 57.04 ตามลำดับ) รายได้ต่อเดือนของบิดาและมารดาพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เดือนละ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 1,337 และ 1,179 คน (ร้อยละ 32.96 และ 29.06 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ตื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา และสมาชิกในครอบครัว พบว่า บิดาของนิสิต/นักศึกษามีการดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่มากที่สุดในครอบครัว คือ มีจำนวน 2,147 และ 1,171 คน (ร้อยละ 52.93 และ 28.86) ผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ความกราดเกรียง/เจ้าอารมณ์/ปิ้โนโลหะมากที่สุดคือ นิสิต/นักศึกษา มีจำนวน 663 คน (ร้อยละ 16.34) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ตื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวพบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่ และน้องของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของนิสิต/นักศึกษาที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามการรับรู้ของนิสิต/นักศึกษาพบว่า บิดามีความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษาเป็นแบบที่ 1 มากที่สุด คือ ยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจไม่คาดหวังในตัวนิสิต/นักศึกษาสูง มีจำนวน 2,174 คน (ร้อยละ 53.93) และบิดามีจำนวน 2,188 คน (ร้อยละ 53.59)

ผลการศึกษาทักษะทางสังคมหรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนิสิต/นักศึกษา 4 ด้านคือ 1) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 2) ทักษะการปักป้องสิทธิ 3) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น และ 4) ทักษะการปฏิเสธ พบว่า นิสิต/นักศึกษานิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธ การติดต่อสื่อสาร และการเข้าใจผู้อื่นในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย

4.78 3.78 และ 3.70 (SD 0.94 0.68 และ 0.76 ตามลำดับ) และมีค่าเฉลี่ยทักษะการปักป้องสิทธิในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 (SD 0.69)

ผลการศึกษาทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) การคิดตัดสินใจ 2) การคิดแก้ปัญหา และ 3) การคิดวิเคราะห์ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ และการคิดวิเคราะห์ ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 3.82 และ 3.79 (SD 0.64 0.60 และ 0.58 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) การจัดการความเครียด 2) การจัดการความรู้สึกและอารมณ์ และ 3) การควบคุมตนเอง พบว่า ในภาพรวมนิสิต/นักศึกษามีทักษะทางการควบคุมอารมณ์ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.74 (SD 0.57) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การจัดการความเครียดมีค่าเฉลี่ย สูงสุด เท่ากับ 3.79 (SD 0.62) รองลงมาคือ การควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.73 (SD 0.66) ด้านการจัดการความรู้สึกและอารมณ์ เท่ากับ 3.70 (SD 0.64)

ผลการศึกษาการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ 4 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย 2) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง 3) ด้านเพศสัมพันธ์ และ 4) ด้านสิ่งเสพติด พบว่า นิสิต/นักศึกษามี การรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านโภชนาการ และการออกกำลังกาย ด้านสิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ย 2.10 (SD 1.07 และ 1.08 ตามลำดับ) ด้านเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 2.02 (SD 1.07) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 2.01 (SD 1.08)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา 3 ด้านคือ 1) ด้านโภชนาการ 2) ด้านการควบคุมน้ำหนัก และ 3) ด้านการออกกำลังกาย พบว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านในระดับต่ำปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมน้ำหนัก มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD 1.25) รองลงมาคือ ด้านโภชนาการ มีค่าเฉลี่ย 2.93 (SD 1.02) และด้านการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ย 2.03 (SD 1.14)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา 5 ด้านคือ 1) อุบัติภัยและความรุนแรง 2) การดื่มเหล้า 3) การสูบบุหรี่ 4) การใช้สิ่งเสพติด และ 5) การมีเพศสัมพันธ์ พบว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทุกด้านในระดับต่ำ การดื่มเหล้า มีค่าเฉลี่ย 2.01 (SD = 1.12) ด้านอุบัติภัยและความรุนแรง มีค่าเฉลี่ย 1.62 (SD 0.87) การสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ย 1.98 (SD 1.11) การมีเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 1.55 (SD 0.88) การใช้สิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ย 1.25 (SD 0.67)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาที่มีภูมิหลัง 8 ด้าน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ลำดับการเกิด 4) ความสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครอง 5) ชั้นปีการศึกษา 6) ผลลัพธ์ทางการศึกษา 7) สาขาวิชาที่ศึกษา และ 8) มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางสังคมของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ลำดับ

การเกิด ความสัมพันธ์กับบิความาราคผู้ปกรองผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะทางการคิดของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ ลำดับการเกิด และความสัมพันธ์กับบิความาราคผู้ปกรอง ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อทักษะการควบคุมอารมณ์ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับบิความาราคผู้ปกรอง และสาขาวิชา

ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 ด้าน คือ มหาวิทยาลัย แต่ยังพบว่า ภูมิหลังทั้ง 8 ด้านมีปัจจัยสัมพันธ์ร่วมกัน ส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 ด้าน คือ เพศ ความสัมพันธ์กับบิความาราคผู้ปกรองและมหาวิทยาลัย ปัจจัยภูมิหลังที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ด้าน คือ เพศ ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย

ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาด้วยการวิเคราะห์ LISREL ชี้งพบว่า โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรแฟรงมี 5 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรภูมิหลัง (ATT) 2) ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมสุขภาพ (HKM) 3) ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) 4) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และ 5) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรแฟรงมี 2 ระดับ ตัวแปรแฟรงระดับแรกมี 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรทักษะชีวิต (LS) ตัวแปรแฟรงระดับที่สอง มี 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพ (HBE) และ 2) ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง (RBE) ($\chi^2 = 574.07$, $df = 179$, $RMSEA = 0.023$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $PGFI = 0.64$, $\chi^2/df = 3.21$)

เมื่อพิจารณาลักษณะของความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลตามแนวคิดของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาแล้วพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะชีวิต มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับร้อยละ 20 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับร้อยละ 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษามากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 73 รองลงมาคือ ตัวแปรทักษะชีวิตซึ่งมีขนาดอิทธิพลทางบวก เท่ากับร้อยละ 15 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปร

ภูมิหลังมากที่สุดคือ ตัวแปรชั้นปีการศึกษา มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 54 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติกรรมสุขภาพมากที่สุดคือ ตัวแปรการรับรู้ประโภชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 72 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ตัวแปรทักษะการควบคุมอารมณ์ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 47

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษา 5 ประการ ดังนี้ 1) การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว 2) ควรส่งเสริมให้บิดามารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนิสิต/นักศึกษา แบบที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์แก่นิสิต/นักศึกษา 3) การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างกันด้านภูมิหลัง 4) ควรส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาโดยการสนับสนุนให้มีความรู้เกี่ยวกับประโภชน์ของการปฏิบัติพุทธิกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น 5) ควรพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการควบคุมอารมณ์และทักษะการคิดเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา กับพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดถึงร้อยละ 39 รองลงมาคือ การสูบบุหรี่ มีร้อยละ 13 และการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหา ร้อยละ 12 การดื่มแอลกอฮอล์ที่พบมากที่สุดคือ ดื่มเมื่อเข้าสังคม/งานเลี้ยง เท่ากับร้อยละ 35 สำหรับจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่สูบบุหรี่ พบว่ายังมีจำนวนน้อยกว่า ผลการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำการสำรวจโดย Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ร่วมกับ Ohio State University ในปี 2550 พบว่ามีการสูบบุหรี่ ร้อยละ 13 แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษารั้งนี้ต่ำกว่าผลการศึกษาของโครงการ Child Watch ในระหว่างปี 2548-2549 ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นไทยในระดับมัธยมต้นถึงอุดมศึกษาสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 17 (โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด, 2550) ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามากที่สุด ($r = 0.35$) พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงแก่ปัญหาของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองมากที่สุด รองมาคือ พฤติกรรมของมารดา ($r = 0.38$ และ 0.29 ตามลำดับ) และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของน้องมากที่สุด ($r = 0.27$) ผลการศึกษารั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาจำนวนมาก ที่สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อ

พฤติกรรมของวัยรุ่น ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่การถ่ายทอดทางสังคมต่อวัยรุ่น บิดามารดาไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่ในการเป็นตัวแบบที่ดีแต่ยังมีบทบาทในการสนับสนุนให้มีพุติกรรมที่เหมาะสมและควบคุมพุติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นอีกด้วย (Brown, 2004; Dawson, 1991; Manning & Lamb, 2003; McLanahan & Sandefur, 1994 อ้างถึงใน Brown & Rinelli, 2010) นอกจากนี้ การเข้าไปมีส่วนในการมีพุติกรรมเสี่ยงอาจเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายใน นั่นคือ ความต้องการในการพิสูจน์ความเป็นอิสระจากครอบครัว โดยการพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถในการดูแลตนเองได้ (Irwin & Millstein, 1992; Schulenberg, Maggs, & Hurrelmann, 1997 อ้างถึงใน Brown & Rinelli, 2010) แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า พุติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามีความสัมพันธ์กับพุติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามากกว่าพุติกรรมเสี่ยงของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว และพุติกรรมการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของบิดามีความสัมพันธ์กับพุติกรรมการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนิสิต/นักศึกษามากกว่าพุติกรรมพุติกรรมการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของบิดา แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากเป็นตัวแบบที่เป็นบิดามารดา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1963) ซึ่งมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวอยู่เสมอ เพราะการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้นการมีพุติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาส่วนหนึ่งอาจเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอก คือ การเรียนรู้จากตัวแบบในครอบครัว ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในสังคมระดับครอบครัวนั่นเอง

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับนิสิต/นักศึกษามีอิทธิพลต่อการมีทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษา
ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองความสัมพันธ์แบบ 1 (แบบ 1 คือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะยอมรับนิสิต/นักศึกษาได้ทุกเรื่อง ให้นิสิต/นักศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจ ไม่คาดหวังในด้านนิสิต/นักศึกษาสูง) ส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงกว่า ความสัมพันธ์แบบ 2 (แบบ 2 คือ มีความคาดหวังในด้านนิสิต/นักศึกษาสูง ดูแลนิสิต/นักศึกษาอย่างใกล้ชิด เข้มงวด และตัดสินใจแทนนิสิต/นักศึกษา ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ) และมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่า ความสัมพันธ์แบบ 2 และ แบบ 4 (แบบ 4 คือ ไม่คาดหวังในด้านนิสิต/นักศึกษาเลย ไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยเอ้าใจใส่ ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ) ผลการศึกษาครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและวัยรุ่นในด้านของความสัมพันธ์แบบสนับสนุน แบบควบคุม และแบบอิสระ (Barber, 1997; Barber, Thomas, และ Maughan, 1998 อ้างถึงใน Miller และ Benson, 2001) ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและวัยรุ่น กล่าวคือ ลักษณะความสัมพันธ์สามารถพยากรณ์สมรรถนะทางสังคม ผลการเรียน การพัฒนาทางจิต และการมีพุติกรรม

เสี่ยงต่างๆ ของวัยรุ่นได้ ถ้าบิดามารดาไม่เอาใจใส่จะทำให้พัฒนาการในด้านต่างๆ เลวลง (Darling, 1999) พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์กับวัยรุ่นแบบเข้มงวดและลงโทษ จะทำให้วัยรุ่นเป็นคนที่มีความวิตกกังวล และอยู่หนี ต้องพึ่งพาคนที่มีบุคลิกภาพที่เข้มแข็งกว่า ในขณะที่วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาแบบตามใจ ก็จะไม่อุดหนาต่อแรงกดดัน Bronstein (1993 อ้างถึงใน Gonzalez, Greenwood, และ Wenshu, 2001) จากการศึกษาของ Baumrind (1991) Lamborn และคณะ (1991) Steinberg และคณะ (1992 และ 1994) พบว่า ความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการคิดตัดสินใจของวัยรุ่น (Gonzalez, Greenwood และ Wenshu, 2001) และจากการศึกษาของ Miller และ Benson (2001) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและวัยรุ่นแบบสนับสนุนและ มีความใกล้ชิดจะช่วยลดอัตราเสี่ยงของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้

5.2.3 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพมืออิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษา

ผลการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษามากที่สุด คือ ตัวแปรการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 73 และ เป็นอิทธิพลทางตรง ในขณะที่ขนาดอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาทางบวก เพียงร้อยละ 4 ผล การศึกษารังนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Pender (1975) เกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีความเชื่อ ที่นิฐานจากทฤษฎีความคาดหวังการให้คุณค่า (Expectancy-value theory) คือ การรับรู้ประโยชน์จากการปฏิบัติ พฤติกรรมจะเป็นแรงเสริมทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ข้อค้นพบจากอิทธิพลของ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาในครั้งนี้ มีขนาด อิทธิพลสูงถึงร้อยละ 73 ซึ่งสูงกว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพที่ผ่านมา ที่พบว่าการรับรู้ประโยชน์จาก การปฏิบัติพฤติกรรมมีขนาดอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพร้อยละ 61 ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมอาจจะ เป็นทั้งประโยชน์ภายในและประโยชน์ภายนอก หรืออาจจะเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นผลจากการปฏิบัติ พฤติกรรมนั้น (เบญจนาค สุขศรีเพ็ง, ม.ป.ป.)

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และ มหาวิทยาลัยเอกชนของประเทศไทย ยังเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบทางลบในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมเสี่ยง ประกอบด้วยปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

การได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตจะเป็นแนวทางหนึ่งในการลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทยต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการนำข้อเสนอแนวทาง 5 ประการไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาและสร้างเสริมสุขภาพนิสิต/นักศึกษาต่อไป ข้อเสนอแนวทาง 5 ประการประกอบด้วย 1) การดำเนินการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษาจะต้องควบคู่กับการลดพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกในครอบครัว 2) ควรส่งเสริมการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์แก่นิสิต/นักศึกษา 3) การกำหนดแนวทางการพัฒนานิสิต/นักศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างกันด้านภูมิหลัง 4) ควรส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และ 5) การพัฒนาทักษะชีวิตของนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการควบคุมอารมณ์ และทักษะการคิด เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้านอุบัติภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ และด้านเพศสัมพันธ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาไทยยังมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ประกอบด้วยทั้งปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอก อีกทั้งยังพบว่า นิสิต/นักศึกษายังมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรมสุขภาพในระดับต่ำ ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินความต้องการในการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพุติกรรมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่แตกต่างกัน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมกับนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่แตกต่างกัน

บรรณาบุกรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. (2550). รายงานสภาพการณ์เด็กและเยาวชนปี 2549-2550 รายตัวบุคคล/รายจังหวัด. กรุงเทพฯ: สถาบันรวมจิตติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

จรายพร ธรรมินทร์. (2549). สถานการณ์เด็กและเยาวชนใช้ความรุนแรงต่างๆ ในปี พ.ศ. 2547-2549. ค้นคืนเมื่อ 20 ธันวาคม 2551 จาก <http://www.giggog.com/education/cat7/news3837/>

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2550). เด็กไทยบนทางสามแพร่ง: บทสังเคราะห์กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนรายจังหวัด. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชาติตุล斐 ชนบัตร. (2547). พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรชัย. (2538). ความสัมพันธ์ของสร้างเชิงเส้น (LISREL): สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ สุขศรีเพ็ง. (ม.ป.ป.). รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพของพื้นเดอร์. ค้นคืนเมื่อ 2 มกราคม 2552 จาก <http://www.gotoknow.org/blog/benbenblogtheory?locale=th>

ประกิต ว่าที่สาวก กิจ และกรองทอง วีที่สาวก กิจ. (2547). ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเริ่มสูบบุหรี่ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 28. วันที่ค้นข้อมูล 11 มกราคม 2552, ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก <http://guru.sanook.com/>

ประณีต ส่งวัฒนา. (2548). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาภาคใต้. ค้นคืนเมื่อ 20 ธันวาคม 2551 จาก [http://rdo.psu.ac.th/rdo/thai/rdo-content/qa/49/evidence/nurs-05-10-2007/2.1\(7\).doc](http://rdo.psu.ac.th/rdo/thai/rdo-content/qa/49/evidence/nurs-05-10-2007/2.1(7).doc)

พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2539) พัฒนาการวัยรุ่น = Adolescence development. กรุงเทพฯ: คอมฟอร์ม. ยุพดี ศิริวรรณ. (2551). แฉ 8 ปัญหาวัยโjo สลดพบ! เด็กคิดดับชีวิตพูด. ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/4399>

วาระนี้ ฟองแก้ว พิมพากรณ์ กลั่นกลืน ประภีต ส่งวัฒนา สุชาดา ทวีสิทธิ์ พิศมัย หอมจำปา และ ถ้าเดช เกิดวิชัย. (2549). พฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น. วารสาร โรคยอดส์, 18(4): 186-200. ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก http://medinfo.psu.ac.th/smj2/25_5/pdf25-5/13abst.pdf

วุฒิพงศ์ ลินป์วิโรจน์. (2550). เอกสารทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (สวส.). (ม.ป.ป.). การดื่มแอลกอฮอล์สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการขับขี่ยาดယานพาหนะ. ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก <http://cas.or.th/index.php/alcoholdb/read/105>

สมชาย จักรพันธ์. (2549). เยาวชน ไทยน่าห่วง พbmีปัญหาทางจิตเพิ่ม ปีเดียวพุ่ง9พันราย. ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก http://www.backtohome.org/autopagev4/show_page.php?topic_id=985&auto_id=4&TopicPk=

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (2544). พระราชบัญญัติกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2544. ค้นคืนเมื่อ 10 มีนาคม 2552 จาก <http://www.thaihealth.or.th/about/agenda/7040>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทยใน 10 ปีข้างหน้า. ค้นคืนเมื่อ 15 มิถุนายน 2552 จาก <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ประชากร โลก: ประชากร ไทย. http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/indi_popworld.html

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2547). รายงานการทบทวนสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การปรึกษา. ค้นคืนเมื่อ 15 มิถุนายน 2552 จาก http://203.157.56.11/factsheet/text_show.php?chapter_id=28&book_id=16

สุชา จันทร์เอม และสุรangs จันทร์เอม. (2521). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เพรพิทยา.

Brown, S. L. and Rinelli, L. N. (2010). *Family Structure, Family Processes, and Adolescent Smoking and Drinking*. Retrieved June 11, 2009, from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2882304/> J Res Adolesc. 2010 June 1; 20(2): 259–273.

Gonzalez, A., Greenwood, G., and Wenhsu, J. (2001). *Undergraduate Students' Goal Orientations and Their Relationship to Perceived Parenting Styles - Statistical Data Included*. Retrieved June 11, 2009, from http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_35/ai_77399625/

Mangrulkar, L. M., Whitman, C. V. and Posner, M. (2001). *Life Skills Approach to Child and Adolescent Healthy Human Development*. Retrieved June 11, 2009, from <http://www.paho.org/english/hpp/hpf/adol/lifescills.pdf>

- Miller, B. C. Benson, B. and Galbraith, K. A. (2001). *Family Relationships and Adolescent Pregnancy Risk: A Research Synthesis*. Retrieved March 20, 2009, from
<http://www.lib.jmu.edu/psychology/psyctutor/article3.pdf>
- Murray, R.B., & Zentner, J.P. (1993). *Nursing assessment and health promotion atrategies through the life span*. (5th ed.). CT: Stamford.
- O'Donnell MP. (1989). Definition of health promotion, part III: expanding the definition. *American Journal of Health Promotion*. 3 (3), 5.
- Pender, N. J. (1996). *Health Promotion in Nursing Practice*. 3rd ed. Stanford, Connecticut: Appleton & lange.
- Newby, K. and Snyder, A. (na). *Teen Risk Behavior*. Retrieved March 20, 2009, from
<http://ohioline.osu.edu/hyg-fact/5000/pdf/5240.pdf>
- United Nations Fund for Population Activities (UNFPA). (2005). *Adolescents Fact Sheet*. Retrieved March 20, 2009, from http://www.unfpa.org/swp/2005/presskit/factsheets/facts_adolescents.htm
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2005). *Life Skills-Based Education in South Asia: A Regional Overview prepared for: The South Asia Life Skills-Based Education Forum, 2005*. Retrieved March 20, 2009, from http://www.unicef.org/rosa/Life_skills-based_education_in_south_asia.pdf
- World Health Organization (WHO). (1986). *The Ottawa Charter for Health Promotion: First International Conference on Health Promotion, Ottawa, 21 November 1986*. Retrieved March 20, 2009, from
<http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/>
- World Health Organization (WHO). (1994). *Life Skills Education for Childrens and Aldolescent in School. Geneva: World Health Organization, 1994*. Retrieved March 20, 2009, from
http://www.asksource.info/pdf/31181_lifeskillsed_1994.pdf
- Yamane, T. (1967). *Elementary Sampling Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ກາດພນວກ

แบบสอบถามทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง โนเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษา ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะชีวิต และตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมของนิสิต/นักศึกษา

การตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้ มีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้ เป็นอย่างยิ่ง โดยข้อมูลของท่านจะถือเป็นผู้วิจัยจะนำมารวบรวมและเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลรายบุคคล และผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบคำถามในครั้งนี้ ดังนั้น จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงของท่านให้ครบถ้วนทุกข้อ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มนิสิต/นักศึกษาต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ดร. วิชุดา กิจธารธรรม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบ

1.1 อายุ ปี

1.2 ภูมิลักษณ์ จังหวัด

1.3 เพศ 1. ชาย 2. หญิง

1.4 เชื้อชาติ 1. ไทย 2. จีน 3. อื่นๆ ระบุ

1.5 ศาสนา 1. พหุ 2. อิสลาม 3. คริสต์ 4. อื่นๆ ระบุ

1.6 มหาวิทยาลัย คณะ สาขาวิชา

1.7 ชั้นปีที่ศึกษา

1. ปี 1 2. ปี 2 3. ปี 3 4. ปี 4 5. ปี 5 6. ปี 6

1.8 เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันนี้เป็นปีที่

1.9 เกรดเนลลี่ย์สะสม

1.10 ที่พักอาศัยปัจจุบัน

1. อยู่บ้านกับพ่อแม่ 2. อยู่บ้านกับพี่น้อง 3. อยู่บ้านกับญาติ
 4. อยู่หอพักมหาวิทยาลัยคนเดียว 4. อยู่หอพักมหาวิทยาลัยกับเพื่อน 5. อยู่หอพักกอนมหาวิทยาลัยคนเดียว
 6. อยู่หอพักกอนมหาวิทยาลัยกับเพื่อน 7. อยู่หอพักกอนมหาวิทยาลัยกับแฟน

1.11 ข้อมูลของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อมูล	พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง
1. อายุ (ปี)			
1) น้อยกว่า 30 ปี			
2) 31-40 ปี			
3) 41-50 ปี			
4) มากกว่า 50 ปี			
2. การศึกษา			
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี			
2) ปริญญาตรี			
3) สูงกว่าปริญญาตรี			
3. อาชีพ			
1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			
2) รับเข้ารับราชการ			
3) รับเข้ารับราชการ			
4) เจ้าของธุรกิจ			
5) ไม่ทำงาน			
6) อื่นๆ			

ข้อมูล	พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง
4. รายได้ต่อเดือน			
1) ต่ำกว่า 10,000 บาท			
2) 10,001-20,000 บาท			
3) 20,001-40,000 บาท			
4) 40,001-60,000 บาท			
5) มากกว่า 60,000 บาท			

1.12 พฤติกรรมเสี่ยงของท่าน พี่น้อง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

1. จำนวนพี่น้องพ่อแม่เดียวกันรวมตัวท่านด้วย มีทั้งหมด คน ท่านเป็นคนที่

2. มีพี่ คน 2.1 เพศชาย คน 2.2 เพศหญิง คน

3. มีน้อง คน 3.1 เพศชาย คน 3.2 เพศหญิง คน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่าน พี่น้อง พ่อ แม่ ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ที่สุด

พฤติกรรมเสี่ยง	ตัวท่านเอง	พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง	พี่	น้อง
1. การสูบบุหรี่						
1) ไม่สูบ						
2) สูบวันละ 4-5 น้ำบุหรี่						
3) สูบไม่ถึง 1 ซองต่อวัน						
4) สูบจนบุหรี่ติดนิ้ว						
2. การดื่มเหล้า/แอลกอฮอล์						
1) ไม่ดื่ม						
2) ดื่มเฉพาะเมื่อเข้าสังคม/งานเลี้ยง						
3) ดื่มเป็นประจำ						
4) ดื่มแล้วมักก่อเรื่องสกปรก						
5) เป็นโรคติดเหล้า						
3. การใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา						
1) ใจเย็น/ไม่ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา						
2) กระดกเกรี้ยว/เจ้าอารมณ์/ชี้โน้มหัว						
3) ชอบข่มคุณอื่น						
4) ทำร้ายร่างกายผู้อื่น						
5) ทำร้ายจิตใจ/ทำให้ผู้อื่นเสียใจ						
6) ทำร้ายตัวเอง						
7) ออกอกบ้าน						
8) ทำลายข้าวของ						
4. พฤติกรรมทางเพศ/การใช้ยา						
1) มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน						
2) มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน						

พฤติกรรมเสี่ยง	ตัวท่านเอง	พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง	พี่	น้อง
3) มีคุณอนามัยคน						
4) เปลี่ยนแฟ่นบ่อย						
5) ชอบเที่ยวกลางคืน						
6) คอมาก สูดคอม่า/oral						
7) เสพยาเสพติด						

1.14 ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

คำว่า **โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองมากที่สุด**
(เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น)

ลักษณะความสัมพันธ์	พ่อ (เลือก 1 คำตอบ)	แม่ (เลือก 1 คำตอบ)	ผู้ปกครอง (เลือก 1 คำตอบ)
1. ยอมรับท่านได้ทุกวิธี ให้ท่านมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ ไม่ใช้ความรุนแรง			
2. มีความคาดหวังในตัวท่านสูง คุ้ยแล้วหอนอย่างใกล้ชิด เท่มงวด และตัดสินใจแทนท่าน ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ			
3. มีความคาดหวังในตัวท่านสูง อยากกำกับ เน้นการมีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้ท่านมีความมั่นใจในตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม และควบคุมตนเอง			
4. ไม่คาดหวังในตัวท่านเลย ไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยเอาใจใส่ ถ้ามีปัญหาจะใช้วิธีการลงโทษ			
5. อื่นๆ ที่ไม่ตรงกับข้อ 1 – 4 (กรุณาอธิบายลักษณะของความสัมพันธ์ ลงในช่องว่าง)			

1.16 พฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน

เพื่อนในกลุ่มเดียวกันมีจำนวน คน โปรดระบุจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (ไม่รวมตัวท่าน)

พฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม	มีจำนวนกี่คน	พฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม	มีจำนวนกี่คน
1. ไม่ยอมไม่มีมูลค่า/มีราคาแพง คน	10. เรียนเก่ง/ผลการเรียนดี คน
2. ดึงจิกหรือถ้าไม่ให้แล้วทำลายข้าวของ คน	11. ชอบสั่งสอน/ทำตัวเหมือนครู คน
3. ซักชวนให้ทำพิศกรรมเบียบของสถาบัน คน	12. ขียนเรียน/รับผิดชอบการเรียน คน
4. หาเรื่อง/ทำร้ายคนอื่นโดยไม่มีเหตุผล คน	13. ชอบทำประโยชน์แก่ส่วนรวม/สังคม คน
5. ทุจริตการสอบ คน	14. ชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่มีปัญหาเดือดร้อน คน
6. ชอบทำร้ายตัวเอง/พยาบาลมาตัวตาย คน	15. ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของคณะ/มหาวิทยาลัย คน
7. ลืมแยกออกของ คน	16. คุยกันภาษา คน
8. สูบบุหรี่ คน	17. อารมณ์ดี เพื่อนๆชื่นชอบ คน
9. ชอบทดลองเสพยา/ใช้ยาเสพติด คน	18. รักธรรมชาติ ชอบเที่ยวชมธรรมชาติ คน

2. แบบสอบถามทักษะชีวิต

2.1 ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

คำชี้แจง: โปรดสำรวจการปฏิบัติของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ไม่เคย เลย	เคย นาทีครั้ง	เคย บางครั้ง	เคย บ่อย ครั้ง	เป็นประจำ
การติดต่อสื่อสาร (communication)					
1. มองตาผู้ฟังขณะพูด					
2. พูดโดยใช้น้ำเสียงระดับกลาง ไม่ตะโกน หรือพูดเบาจนเกินไป					
3. เป็นผู้เริ่มการสนทนาก่อน					
4. แสดงความสนใจและตั้งใจฟัง ขณะคุยสันทนาเป็นผู้พูด					
5. หากประเด็นที่น่าสนใจพูดคุยเพื่อให้การสนทนามีความตื่นเต้น					
6. แสดงความยินดีกับผู้อื่นโดยการยิ้มให้					
การป้องกันลิขิท (assertiveness)					
7. ถ้ามีคนเข้มของแล้วเลือกคืน ท่านจะทวงของฯ ท่านคืน					
8. ถ้าเพื่อนข้างห้องทำเสียงดังรบกวน ท่านจะเดือนexeทันที					
9. ท่านไม่รู้สึกลำบากจะไร้เลยถ้าจะกล่าวคำว่า “ไม่”					
10. ท่านสามารถพูดแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย					
11. ท่านกล้าแสดงออกให้เพื่อนเห็นถึงความไม่พอใจหรือไม่พอใจใดๆ คิดว่าเหมาะสมแล้ว					
12. ท่านจะยืนยันความคิดเห็นและหาเหตุผลมาสนับสนุน เมื่อเพื่อนในกลุ่มจะไม่เห็นด้วย					
การเข้าใจผู้อื่น (empathy)					
13. ถ้าท่านดูหนังศรีราชา แล้วจะร้องไห้					
14. ท่านรู้สึกดี ถ้าได้ช่วยเหลือหรือทำสิ่งดีๆ แก่ผู้อื่น					
15. ถ้าเห็นคนอื่นเข้ม ท่านจะยืนตาม					
16. ท่านมีความสุขถ้าเห็นคนอื่นฯ ปฏิบัติตั้งดีๆ ต่อ กัน					
17. ท่านมักจะปรับความรู้สึกให้คล้ายตามกับคนรอบข้าง					
18. การอยู่ใกล้กับคนที่มีความสุขทำให้ท่านมีความสุขไปด้วย					

การปฏิเสธ (refusal)	คำตอบ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ	“ไม่” และ รู้สึกว่า ทำถูกแล้ว	“ไม่” และ รู้สึกว่า ทำไม่ ถูก	“ไม่” และ รู้สึกว่าทำ ไม่ดีมาก	“ได้” และ รู้สึกว่า ทำไม่ ถูกมาก	“ได้” และ รู้สึกว่า ทำถูก	“ได้” และ รู้สึกว่า ทำถูก
19. “ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่จะพาท่านกลับบ้านมาหรือ ดื่มมาก เกินไปและขังตื้อที่จะขับรถพาท่านกลับบ้านให้ได้” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร							

คำตอน และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ	“ไม่” และ รู้สึกว่า ทำถูกแล้ว	“ไม่” และ รู้สึกว่า ทำไม่ ค่อยถูก	“ไม่” และ รู้สึกว่าทำ ผิดมาก	“ได้” และรู้สึก ว่าทำผิด มาก	“ได้” และ รู้สึกว่า ทำไม่ ค่อยถูก	“ได้” และ รู้สึกว่า ทำถูก แล้ว
การปฏิเสธ (refusal)						
20. “ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนรู้จักที่ไม่ค่อยสนิทกันนักชวนให้คุ้มเหล้า หรือเสพยา” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร						
21. “ถ้าเพื่อนสนิทกันมากขออ้อมขอสอนของท่าน” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร						
22. “ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วเพื่อนที่สนิทกันมากชวนให้คุ้มเหล้าหรือเสพยา” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร						
23. “ถ้าไปงานเลี้ยงแล้วคนที่ท่านกำลังอยากจะทำความรู้จักร่วมให้ คุ้มเหล้าหรือเสพยา” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร						
24. “ถ้าเพื่อนที่สนิทมากกำลังสูบบุหรืออยู่แล้วชวนให้ท่านสูบด้วย” ท่านจะตอบว่าอะไร และจะมีความรู้สึกอย่างไร						

2.2 ทักษะทางการคิด

คำนี้แข่ง: โปรดสำรวจความคิดเห็นของ ตัวท่านเอง และกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทักษะทางการคิด	ไม่ หันด้วย อย่าง	ไม่ หันด้วย	ไม่ แนว	หันด้วย	หันด้วย อย่างยิ่ง
การตัดสินใจ/แก้ปัญหา					
1. ถึงจะมีเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจฉันก็ยังไปเรียนหนังสือ					
2. ฉันจะเตรียมการให้พร้อมก่อนลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
3. ยังมีความกดดันมากเท่าไหร่ ฉันจะยิ่งใช้เหตุผลมากเท่านั้น					
4. ฉันพยายามเพิ่มเติมหน้ากับทุกสถานการณ์แม้จะรู้สึกหวาดกลัว					
5. ถึงสถานการณ์ตึงเครียดมากท่าไหร่ ฉันก็พร้อมที่จะต่อสู้กับอุปสรรค					
6. แม้จะมีสถานการณ์เร่งด่วน ฉันก็จะไม่ทิ้งงานที่ฉันต้องรับผิดชอบ					
7. ฉันจะคิดหาทางแก้ปัญหาไว้หลายๆ ช่องทาง					
8. ถ้ามีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ฉันจะปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์					
9. การคุ้มเหล้าหรือใช้ยาเสพติด ไม่ใช่ทางเลือกในการแก้ปัญหาของฉัน					
10. ทุกครั้งที่มีปัญหา ฉันจะคิดบททวนหาสาเหตุเพื่อใช้แก้ปัญหา					
11. การเพิ่มเติมหน้ากับปัญหา จะทำให้ฉันแข็งแกร่งขึ้น					
12. ถ้าวิธีการแก้ปัญหาที่ใช้มายieldผล ฉันจะหาวิธีการใหม่ทันที					

ทักษะทางการคิด	ไม่ ตื้นด้วย อย่าง	ไม่ ตื้นด้วย	ไม่ แนวโน้ม	ตื้นด้วย	ตื้นด้วย อย่าง
การคิดวิเคราะห์					
13. ฉันมีความสนใจเรียนรู้ในประเด็นที่หลากหลาย					
14. ฉันสามารถอธิบายถึงต่างๆ ได้อย่างชัดเจนและกระชับ					
15. ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับฉันได้					
16. ฉันอาจจะเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจได้ถ้ามีข้อมูลใหม่ที่ชัดเจนกว่าเดิม					
17. ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมิที่ขัดแย้งกับฉันด้วยความตั้งใจ					
18. ฉันจะค้นหาหาคำตอบที่ถูกต้องให้ได้แม้ว่าต้องใช้วิธีการใหม่ๆ ที่ไม่คุ้นเคย					

2.2 ทักษะการควบคุมอารมณ์

คำอธิบาย: โปรดสำรวจความคิดเห็นของ **ตัวท่านเอง** และกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทักษะการควบคุมอารมณ์	ไม่ ตื้นด้วย อย่าง	ไม่ ตื้นด้วย	ไม่ แนวโน้ม	ตื้นด้วย	ตื้นด้วย อย่าง
การจัดการกับความเครียด					
1. ถ้ามีเรื่องกังวลใจฉันจะปรึกษาเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์					
2. ถ้ามีความกังวลจากปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้ ฉันจะปล่อยบางส่วนให้เวลาช่วยแก้ปัญหา					
3. ฉันจะเตือนตัวเองให้คิดถึงสิ่งดีๆ ในชีวิตแทนเรื่องแย่ๆ					
4. ฉันมักจะหาเรื่องให้หัวเราะได้หัวเราะอยู่เสมอ					
5. หากทะเลกันกับเพื่อนฉันจะเป็นผู้ยื่นขอคืนดีก่อน					
6. ถ้ามีปัญหาไม่สบายใจฉันจะผ่อนคลายด้วยการดูหนังหรือเล่นกีฬา					
การจัดการความรู้สึกและอารมณ์					
7. ฉันจะนับหนึ่งถึงสิบ หรือผ่อนคลายหายใจช้าๆ เพื่อระงับอารมณ์โดย					
8. ฉันจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุดถ้าตกลงใจในสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ					
9. ฉันจะอดทนรอให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหานมีความชัดเจนก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไว้					
10. ฉันพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแม้ว่าไม่ต้องการ					
11. แม้จะไม่พอใจหรือโกรธ ฉันก็จะพูดด้วยน้ำเสียงธรรมชาติและไม่ตะโกนเสียงดัง					
12. ถ้ามีความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนฉันจะเบี่ยงเบนความสนใจของเพื่อนๆ ไปเรื่องอื่นๆ					
การควบคุมตนเอง					
13. ฉันจะแสดงความร่าเริงมากกว่าปกติเมื่ออุ่นในกลุ่มเพื่อน					
14. ฉันจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนใหม่					
15. ฉันจะแสดงความคิดเห็นตามความเหมาะสมของสถานการณ์					
16. ฉันเป็นคนที่เพื่อนในกลุ่มอยากคุยกับ					
17. ฉันสามารถโกรกหน้าตายได้ ถ้าจะทำให้เหตุการณ์ที่เลวร้ายนั้นดีขึ้น					
18. ฉันจะมุ่นมา念ทำงานให้เสร็จเรียบร้อยก่อนเวลาที่กำหนด					

3. แบบสอบถามพฤติกรรม

คำชี้แจง: โปรดสำรวจการปฏิบัติของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

หักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ไม่ เคยเลย	เคย น่าครั้ง	เคย บ่อยครั้ง	เป็น ประจำ
การก่อเหตุรุนแรง				
1. ขับที่โดยไม่รับเข็มตัดนิรภัย/ ไม่ใส่หมวกกันน็อก				
2. นั่งรถไปกับคนขับที่ดื่ม/มาเหล้า				
3. มาเหล้าแล้วขับรถหรือขับขี่ยานยนต์				
4. พกอาวุธ/พกปืน				
5. มีส่วนร่วมเป็นต้นเหตุของการทะเลาะวิวาท				
6. ได้รับบาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาท				
7. มีแผนการที่จะฆ่าตัวตาย				
8. ทำพิเศษ/ระเบียบของมหาวิทยาลัย				
การดื่มเหล้า				
9. หักดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุไม่ถึง 13 ปี				
10. ดื่มแอลกอฮอล์				
11. ดื่มแอลกอฮอล์ครั้งละไม่นาน				
12. ดื่มแอลกอฮอล์ขั้ด/ดื่มน้ำน้ำ				
การสูบบุหรี่				
13. หักสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุไม่ถึง 13 ปี				
14. สูบบุหรี่จนหมดความตั้งแต่อายุไม่ถึง 13 ปี				
15. สูบบุหรี่				
16. สูบบุหรี่ วันละ 1-2 นาที				
17. สูบบุหรี่ครึ่งซอง/วัน				
18. สูบบุหรี่ขั้ด				
19. พาขามเลิกสูบบุหรี่				
การใช้ยา				
20. หัก/ทดลองสูบกัญชาตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี				
21. สูบกัญชา				
22. สูบกัญชาให้เม้าเล่นๆ				
23. สูบกัญชาจนเม้าทั้งวัน				
24. หัก/ทดลองสูบผึ้นตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี				
25. สูบผึ้น				
26. สูบผึ้นให้เม้าเล่นๆ				
27. สูบผึ้นจนเม้าทั้งวัน				
28. หัก/ทดลองเสพโโคเคน/ ใช้ยาฉีดเข้าเส้นตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี				
29. เสพโโคเคน/ ใช้ยาฉีดเข้าเส้น				
30. เสพโโคเคน/ ใช้ยาฉีดเข้าเส้นแค่สัมฤทธิ์				
31. เสพโโคเคน/ ใช้ยาฉีดเข้าเส้นจนเม้าทั้งวัน				

ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ไม่เคยเลย	เคย น่าครั้ง	เคย บางครั้ง	เคย บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
32. หัด/ทดลองคำกราว ไ้อะเหยตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี					
33. คำกราว ไ้อะเหย					
34. คำกราว ไ้อะเหยแค่สนุกๆ					
35. คำกราว ไ้อะเหยจนมาทั้งวัน					
36. หัด/ทดลองเคี้ยวใบกระท่อม/ กินเห็ดเม้าตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี					
37. เคี้ยวใบกระท่อม/ กินเห็ดเม้า					
38. เคี้ยวใบกระท่อม/ กินเห็ดเม้าแค่สนุกๆ					
39. เคี้ยวใบกระท่อม/ กินเห็ดเม้าจนมาทั้งวัน					
การมีเพศสัมพันธ์					
40. มีเพศสัมพันธ์					
41. เคยมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อยกว่า 13 ปี					
42. ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 13 ปี					
43. ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 13-18 ปี					
44. ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุมากกว่า 19 ปี					
45. เปลี่ยนคู่นอน					
46. เพ่งจะมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่นานมานี้					
47. ใช้ยาคุมกำเนิดก่อนการมีเพศสัมพันธ์					
48. ใช้ชุงยางคุมกำเนิดทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์					
49. ดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้ยาเสพติดขณะมีเพศสัมพันธ์					
50. ตั้งท้องหรือทำให้ผู้อื่นตั้งท้อง					
51. ทำแท้ง					
52. เคยช่วยเหลือให้คู่นอนทำแท้ง					
53. เคยช่วยเหลือให้ผู้อื่นทำแท้ง					
การเข้ารับการจัดอบรมจากมหาวิทยาลัยที่ทำงานศึกษาอยู่					
54. การอบรมด้านโภชนาการ					
55. การอบรมการออกกำลังเพื่อสุขภาพ					
56. การอบรมภาวะการบาดเจ็บและการป้องกันอุบัติภัย					
57. การอบรมการป้องกันการใช้ความรุนแรง					
58. การอบรมการป้องกันการฆ่าตัวตาย					
59. การอบรมการป้องกันการตั้งท้อง					
60. การอบรมเกี่ยวกับการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์					
61. การอบรมเกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์					
62. การตรวจการติดเชื้อเอชไอวี					
63. การอบรมการป้องกันการสูบบุหรี่					
64. การอบรมการป้องกันการต้มแอลกอฮอล์และการใช้ยาเสพติด					
การรับประทานอาหาร					
64. ในแต่ละมื้อรับประทานผักและผลไม้มากกว่า 5 ชนิด					
65. ในแต่ละมื้อรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง 1-2 ชนิด					

ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ไม่เคยเลย	เคย น่าครั้ง	เคย บางครั้ง	เคย บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
66. คิดว่ามีน้ำหนักเกิน					
67. ตั้งใจคิดน้ำหนัก					
68. คุณอาหารเพื่อความคุณ/ลดน้ำหนัก					
69. ออกร้าวกายเพื่อควบคุม/ลดน้ำหนัก					
70. ควบคุม/ลดน้ำหนักด้วยการทำให้อาเจียนหรือใช้ยา Raymond					
71. รับประทานอาหารเสริมเพื่อควบคุม/ลดน้ำหนัก					
ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ					
73. เล่นกีฬาเป็นประจำ					
74. เข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายอย่างหนัก/หักโหม					
75. เข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายระดับปานกลาง					
76. เข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายที่มีการยืดกล้ามเนื้อ เช่น เดิน ลิบจักรยาน					
77. เข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายที่มีการใช้พลังกล้ามเนื้อ เช่น ยกน้ำหนัก					
78. เป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย					

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม